

349.0114

ด ๒๒๕๐

๖-๕

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเอง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา
โดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู

ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์

ของ

กาญจนา มีหลัง

16 เม.ย. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาดุษฎีบัณฑิต

เมษายน 2532

177077

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและควมมีวินัยในตนเอง
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา
 โดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู

บทคัดย่อ

ของ

กาญจนา มีพลัง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

เมษายน 2532

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม กับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชำนานูสามัคคีวิทยา ตำบลคลองปูน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน และกลุ่มควบคุม 40 คน กลุ่มทดลองสอนโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม กลุ่มควบคุมสอนโดยการสอนตามคู่มือครู ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองกลุ่มละ 18 คาบ ๆ ละ 50 นาที โดยทั้งสองกลุ่มใช้เนื้อหาเดียวกัน คือเรื่องทวีปอเมริกาเหนือ ในการดำเนินการทดลองครั้งนี้ใช้แผนการวิจัยแบบ Randomized Control-Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น 0.70 และแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง มีค่าความเชื่อมั่น 0.85 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความมีวินัยในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A COMPARISON OF MATHAYOM SUKSA III STUDENTS' ACHIEVEMENT
AND SELF-DISCIPLINE IN LEARNING SOCIAL STUDIES
THROUGH THE TEAM LEARNING AND THE METHOD
IN THE TEACHER'S MANUAL

AN ABSTRACT

BY

KANJANA MEEPALANG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

April 1989

The purpose of this study was to compare Mathayom Suksa III students' achievement and self-discipline in learning social studies through the team learning and the method in the teacher's manual.

The sample in this study consisted of 80 Mathayom Suksa III students of Channansamakkeewittaya School, Tambol Klongpoon, Amphoe Klaeng in Rayong Province, during the second semester of the 1988 academic year. Forty students were randomly divided into the experimental and control group. The experimental group was instructed through the team learning whereas the control group was taught through the method in the teacher's manual. It took eighteen periods of experiment, 50 minutes in each. The same contents taught to both groups were North America. The Randomized Control Group Pretest-Posttest Design was used in the study. The research instruments were the achievement test in social studies, with reliability of 0.70, and the inventory checklist on self-discipline, with the reliability of 0.85. The t-test was used for data analysis.

The results of this study revealed that the achievement in learning social studies of the experimental and control groups was significantly different at the .01 level. The self-discipline of the experimental and control groups was significantly different at the .05 level. It was also found that self-discipline of both groups was significantly increased at the .01 level.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการได้พิจารณาปฏิญานีพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ๗/๖/๒๕๓๖ ประธาน
(ผศ. ทรูเนตร อัสสวัสค์)

..... กรรมการ
(ผศ. อรพินท์ ชูชม)

คณะกรรมการสอบ

..... ๗/๖/๒๕๓๖ ประธาน
(ผศ. ทรูเนตร อัสสวัสค์)

..... กรรมการ
(ผศ. อรพินท์ ชูชม)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(คร. ชุติมา วัฒนะกิริ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานีพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... อนุมัติบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ. คร. สมพร บัวทอง)

วันที่ 10 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2532

ประกาศคุณูปการ

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของ
บิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีอุปการคุณทุกท่าน

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์
ทรูเนตร อัสชสวัสดิ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรพินทร์ ชูชม กรรมการ
ที่ปรึกษา ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาจาก
ท่านอาจารย์เป็นอย่างมาก และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.สุติมา วัฒนศิริ ที่กรุณาร่วมเป็นกรรมการเพิ่มเติมในการสอบ
ปากเปล่า รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัย และอาจารย์อธยา ภาคนพพงศ์ ที่กรุณาแก้ไขชื่อเรื่อง และบทคัดย่อภาษาอังกฤษ

ขอขอบพระคุณอาจารย์เกษม บำเพ็ญพาน อาจารย์ใหญ่ อาจารย์ชุมพล ทองคำ ผู้ช่วย
อาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ อาจารย์วิบูลย์รัตน์ วิบูลย์อรรถกร อาจารย์ปราโมทย์ ชันติลาภพันธ์
อาจารย์สมชัย เชื้อเหล่าวินิชย์ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการ
วิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการทดลอง และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนชานานุสามัคคีวิทยา ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณพรอินทร์ บุรารัตนวงศ์ คุณปราณี วัฒนานิมิตกุล คุณชูศักดิ์ สิงห์อุตร และ
พี่ ๆ ร่วมรุ่นเอกการมัธยมศึกษา (การสอนสังคมศึกษา) ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจ
ในการทำปริญญานิพนธ์ ตลอดจน

ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านที่มีส่วนทำให้ปริญญานิพนธ์สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัย
ขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

กาญจนา มีพลัง

เมษายน 2532

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม	11
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง	22
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยการเรียนรู้เป็นทีม	29
	งานวิจัยในประเทศ	29
	งานวิจัยในต่างประเทศ	30
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง	31
	งานวิจัยในประเทศ	31
	งานวิจัยในต่างประเทศ	34
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	35
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	36
	การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	36
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
	วิธีดำเนินการทดลอง	43
	การวิเคราะห์ข้อมูล	44
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45

4	การวิเคราะห์ข้อมูล	49
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
	การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลอง	
	ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม	50
	การเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองก่อนการทดลอง	
	ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม	51
	การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลอง	
	ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม	52
	การเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองหลังการทดลอง	
	ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม	53
	การเปลี่ยนแปลงความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	54
5	สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	55
	ความมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้	55
	สมมติฐานของการศึกษาครั้งนี้	55
	วิธีดำเนินการศึกษาครั้งนี้	56
	การวิเคราะห์ข้อมูล	57
	สรุปผลการวิจัย	57
	อภิปรายผลการศึกษาครั้งนี้	58
	ข้อเสนอแนะ	64
	บรรณานุกรม	66
	ภาคผนวก	74
	ภาคผนวก ก	75

๔
บทที่

หน้า

ภาคผนวก ข	83
ภาคผนวก ค	98
ประวัติย่อของผู้วิจัย	133

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แบบแผนการทดลอง	43
2	การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม	50
3	การเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม	51
4	การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม	52
5	การเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม	53
6	การเปลี่ยนแปลงความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	54
7	ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความยากมาตรฐาน (Δ) ที่ได้จากการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สังคมศึกษา (ส 306) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	76
8	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามความมีวินัยในตนเอง	77
9	คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม	79
10	คะแนนความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	81

บทนำ

ภูมิหลัง

ในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าขึ้น จะต้องพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองไปพร้อม ๆ กัน แต่การพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ จะมี ประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชากร กล่าวคือ ถ้าชาติใดมีประชากรที่ไม่มี คุณภาพ ก็จะเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศ (อ้อม ประνομ. 2531 : 62) ทุก ๆ ประเทศ จึงให้ความสำคัญต่อทรัพยากรมนุษย์ว่ามีค่าเหนือกว่าทรัพยากรธรรมชาติใด ๆ ที่มีอยู่ในโลก ทั้งนี้ เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐที่สามารถคิด พัฒนา และคิดสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ต่อตนเอง และต่อสังคม (เจริญผล สุวรรณโชติ. 2526 : 11)

รัฐบาลทุกประเทศในโลก จึงมีนโยบายพัฒนาคุณภาพประชากร รวมทั้งรัฐบาล ประเทศไทย มีนโยบายพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชน ซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า ดังที่ได้กำหนด ไว้ในแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534 (สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. 2530 : 44) ว่าให้เด็กและเยาวชนทั้งในและนอกระบบโรงเรียน มีความคิดริเริ่ม รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา มีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง มีความรู้ ความสามารถอย่างเพียงพอ ในการที่จะเข้าไปมี ส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การที่ประเทศชาติมีประชากรที่มีคุณภาพ โดยมีคุณสมบัติดังนี้ คือ มีความเชื่อมั่นในความสามารถ ความพยายามของตนเอง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน ชอบแสวงหาความรู้เพิ่มเติมไม่ย่อ- ห้อต่ออุปสรรคที่กำลังเผชิญ มีความวิริยะอุตสาหะ มีความรับผิดชอบ มีวินัยต่อตนเอง และต่อสังคม ประเทศนั้นย่อมมีความได้เปรียบประเทศที่มีประชากรค้อยคุณภาพ (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. 2526 : 6-8) ดังจะเห็นได้จากตัวอย่าง เช่น ประเทศเม็กซิโก ซึ่งเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ แต่ไม่สามารถพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้ ทั้งนี้ เพราะขาด

ประชากรที่มีคุณภาพ จึงทำให้สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองไม่มั่นคง ส่วนประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติน้อย แต่มีประชากรที่มีคุณภาพสามารถพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้ เช่น ประเทศญี่ปุ่น (วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์. 2527 : 1) ถึงแม้ญี่ปุ่นจะเป็นประเทศผู้แพ้สงครามในสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่ก็สามารถพัฒนาประเทศจนกลายเป็นมหาอำนาจของโลกได้ ปัจจัยสำคัญที่มีส่วนผลักดันให้ประเทศญี่ปุ่นเจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว ก็คือ ลักษณะการทำงานเป็นทีมของชาวญี่ปุ่น กล่าวคือ ในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ชาวญี่ปุ่นจะร่วมกันทำงาน มีการปรึกษาหารือร่วมกันแสดงความคิดเห็น ประสานงานกัน หวังความสำเร็จร่วมกัน ไม่คิดเอาทีเอาเด่นเฉพาะตน แม้ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งสูงก็ไม่ถือว่า การทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งสำเร็จเสร็จสิ้นลง เพราะความรู้ความสามารถ ความเฉลียวฉลาดของตนเพียงฝ่ายเดียว ต่างถือเป็นความสำเร็จของส่วนรวมของกลุ่ม แม้ในวงการกีฬา นักกีฬาที่ได้รับการยกย่อง คือ ผู้ที่เข้ากับทีมได้ดี รวมทั้งนักเรียนญี่ปุ่น เมื่อมีปัญหามาหาเขา เขาจะไม่ยึดเอาความคิดของตนเองคนเดียวเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา (สัญญาวิวัฒน์. 2528 : 26 - 27) จากลักษณะนิสัยดังกล่าว จึงมีผลทำให้ผลงานที่ออกมามีคุณภาพ เพราะทุกคนร่วมมือและร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงาน จะเห็นได้ว่า ลักษณะการทำงานเป็นทีมของชาวญี่ปุ่น จะช่วยส่งเสริมผู้ร่วมทีมทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ลักษณะนิสัยดังกล่าว จึงได้รับการปลูกฝัง ทั้งในวงการทำงาน การกีฬา การศึกษา และถือเป็นลักษณะนิสัยที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

จากการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ พบว่า ประเทศไทย และประเทศญี่ปุ่นเริ่มพัฒนาประเทศมาพร้อม ๆ กัน คือ ในปี พ.ศ. 2411 อันเป็นปีเริ่มต้นของรัชกาลที่ 5 และเป็นปีที่ญี่ปุ่นพัฒนาครั้งใหญ่ในสมัยเมจิ แต่ในปัจจุบันประเทศญี่ปุ่น มีความเจริญก้าวหน้าจนกลายเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ในขณะที่ประเทศไทยยังคงเป็นประเทศกำลังพัฒนา ดังนั้นเมื่อมีการเปรียบเทียบระยะเวลาในการสร้างความเจริญระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น แล้วจะพบว่า การพัฒนาประเทศไทยเป็นไปอย่างช้ามาก สิ่งหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ คือ การขาดพฤติกรรมการทำงานร่วมกัน จากการวิเคราะห์ลักษณะอุปนิสัยของคนไทย 30 ประการ ที่เป็นปัญหาต่อการพัฒนาชนบท (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. 2530 : 9) พบว่า ในการทำงานคนไทยขาดการร่วมมืออย่างจริงจัง และไม่ชอบการรวมกลุ่มหรือทำงานเป็นทีม จนมีผู้กล่าวว่า คนไทย 1 คน สามารถสู้กับคนชาติอื่นได้ถึง 3 คน แต่ถ้าให้คนไทย 10 คน สู้กับ คนชาติอื่นเพียง 3 คน

ก็อาจแพ้ได้ (กรุปทัศน์. 2522 : 1) นอกจากนี้ ไพศาล ไกรสิทธิ์ (2524 : 198 - 201) ได้วิจัยเรื่อง วัฒนธรรมการทำงานของคนไทย พบว่า คนไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับทำงาน คือ ชอบทำงานเป็นอิสระ ชอบทำงานที่ไม่ต้องเสี่ยง ไม่ต้องรับผิดชอบ ไม่ต้องใช้ความพยายามสม่ำเสมอ และพบว่า คนไทยมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการทำงาน คือ ไม่มีการวางแผนในการทำงาน มีสมรรถภาพในการทำงานคนเดียว ไม่มีประสิทธิภาพในการร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม ไม่เชื่อมั่นในความสามารถของคนอื่น รวมทั้งไม่มีวินัยในการทำงาน

พฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มของคนไทย จึงไม่มีประสิทธิภาพ เพราะค่านิยมบางประการที่ยึดถือ ซากการวางแผน และยึดถือตนเองเป็นศูนย์กลาง ดังนั้น ความรู้และการฝึกฝนเกี่ยวกับการทำงานเป็นกลุ่มจึงเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับคนไทย โดยเฉพาะในขณะนี้ประเทศชาติกำลังต้องการกำลังคนที่จะช่วยพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองในทุก ๆ ด้าน ในปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชนต่างก็ให้ความสำคัญในเรื่องนี้และพยายามให้ความรู้ ฝึกฝนคนของตน ให้มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม (พิศนา แชมมณี และคนอื่น ๆ. 2530 : 83)

ในการจัดการศึกษาทุกระดับ ทั้งระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ต่างก็พยายามที่จะบรรจุ หรือจัดเรื่องการทำงานเป็นทีมเข้าไปในหลักสูตร โดยคำนึงถึงระดับความสามารถและวัยของผู้เรียน โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ก็ได้พยายามเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ และฝึกฝนในการทำงานเป็นทีม ดังที่ได้กำหนดในจุดหมายของหลักสูตร คือ ให้รู้จักสิทธิ หน้าที่ รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ มีความสามัคคี รู้จักแก้ปัญหาด้วยสันติวิธีอย่างมีหลักการ มีเหตุผล รู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีระเบียบ วิธีการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรู้ทักษะ ที่เป็นพื้นฐานเพียงพอแก่การนำไปปรับปรุง การดำรงชีวิตทั้งส่วนตนและครอบครัว รวมทั้งให้มีวินัยในตนเอง เคารพต่อกฎหมาย กติกาของสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2521 : 39) จากการติดตามผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (กรมวิชาการ. 2523 : 39) พบว่า ครูส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติตามหลักสูตรได้ในระดับปานกลาง ครูผู้สอนไม่เข้าใจความต้องการของหลักสูตร ไม่เข้าใจจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และยังติดการสอนแบบเดิม คือ ครูเป็นผู้บอให้ การสอนส่วนใหญ่ใช้การบรรยาย เน้นในด้านความจำ นักเรียนจึงไม่ได้ถูกฝึกให้คิดและแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของอานวย ทะพิงค์แก และชยันต์ วรรณธนะภูติ (2522 : 39 - 40) พบว่า ครูส่วนใหญ่ยึดการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง วิธีการ

สอนมีการนำสื่อการสอนมาใช้บ่อย ทำให้ไม่ร่าเริงนักเรียนให้สนใจตอบทเรียนเท่าที่ควร ชาติ
 การส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติด้วยตนเอง จึงทำให้นักเรียนขาดวินัยในตนเอง นอกจากนั้นกระบวนการ
 การเรียนการสอน พฤติกรรมที่พบมากคือนักเรียนทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล หรือในบางครั้งครูจะ
 ให้นักเรียนเรียนเป็นกลุ่ม โดยให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ แล้วมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มไป
 ทำงานร่วมกันแล้วนำผลงานมาเสนอ ซึ่งนักเรียนก็จะไปนั่งรวมกันเป็นกลุ่ม แล้วต่างคนต่างทำงาน
 ไม่มีการปรึกษาหารือ (ธำรง ชูทัพ. 2525 : 12) พฤติกรรมเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ครูยังขาด
 ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการทำงานเป็นทีม เพราะการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพนั้น
 ไม่ได้หมายความว่า ครูแบ่งกลุ่มแล้วปล่อยให้ให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม ๆ เพียงเท่านั้น
 แต่หมายถึงการสอนที่ครูให้ความรู้ แนะนำแนวทางในการเรียนรู้ เข้าใจถึงวิธีทำงานกลุ่มที่ดี และ
 ฝึกให้นักเรียนปฏิบัติตนในการรวมกลุ่ม ทำงานกลุ่มอย่างถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนฝึกให้นักเรียน
 สามารถหาวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดมาใช้ในทีม (พิศนา แคมมณี และคนอื่น ๆ. 2530 : 85)
 นอกจากนี้โอษฐ์ วารัรักษ์ (2529 : 145 - 148) ได้กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ
 นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ คือ ผู้ปฏิบัติงานในทีมต้องมีความมุ่งมั่นต่อผลสำเร็จของงาน ตระหนัก
 ในหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน และให้เกียรติแก่ความคิดของสมาชิก เพื่อให้ได้ความคิดใหม่ ๆ
 และกว้างขวาง

จากสภาพการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว กรมสามัญศึกษาจึงมีนโยบายในการปรับปรุง
 วิธีการเรียนการสอน โดยให้ครูเปลี่ยนวิธีการสอนแบบป้อนให้เด็กมาเป็นที่ปรึกษาให้เด็กช่วยกันคิด
 การเรียนจะมีการแบ่งกลุ่มนักเรียนให้รู้จักทำงานร่วมกัน ฝึกหัดการคิด การสำรวจ รู้จักตัดสินใจ
 ส่วนด้านจริยธรรมจากเดิมที่เคยสอนในท้องว่า ดีหรือไม่ดี เป็นอย่างไร จะเปลี่ยนไปทำค่านิยม
 ให้กระจ่างขึ้น ให้นักเรียนกำหนดพฤติกรรมของตนเองว่า ดี ชัยน พึ่งตนเอง มีความรับผิดชอบ
 มีวินัยในตนเองนั้นเป็นอย่างไร และมีการควบคุมตนเอง ประเมินวัดตนเองด้วย (พะยอม
 แก้วกำเนต. 2531 : 9) การสอนที่สอดคล้องกับนโยบายของกรมสามัญศึกษาวิธีหนึ่ง คือ
 การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning) ซึ่งไวเซ็นด์ (Weisend. 1972 :
 44) ได้กล่าวไว้ว่า เป็นการสอนที่ให้สมาชิกในทีมได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงาน
 รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน รู้จักเสียสละช่วยเหลือผู้อื่น มีความเห็นใจ และเข้าใจ
 ผู้อื่น มีการควบคุมพฤติกรรม อารมณ์ของตนเอง สมาชิกทุกคนจะปฏิบัติตามกฎ กติกาที่กำหนดไว้

จึงกล่าวได้ว่า การสอนโดยการเรียนเป็นทีมยึดตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน โดยถือว่าครูเป็นที่ปรึกษา และผู้แนะแนวทาง โดยครูมอบหมายงานให้ทำ นักเรียนในทีมรับผิดชอบต่องานร่วมกัน เช่น การค้นคว้าก่อนการเรียน การร่วมกันปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาเป็นต้น การสอนแบบการเรียนเป็นทีม จะช่วยให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มได้อย่างราบรื่น ทำให้สนุกสนาน และสร้างความสามัคคีขึ้นภายในทีม เพราะต่างก็ไว้วางใจกันว่า แต่ละคนจะช่วยส่งเสริมให้ทีมมีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น ดังนั้นการสอนแบบการเรียนเป็นทีมจึงส่งเสริมและฝึกฝนความมีวินัยในตนเองให้กับนักเรียน การมีวินัยในตนเองนี้ทำให้บุคคลสามารถควบคุมการประพฤติการปฏิบัติต่อกันของสมาชิกในสังคมเป็นไปด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อย อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ความเป็นหมู่เหล่าก่อให้เกิดความสามัคคี ความรับผิดชอบ ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป (ช. ชนบท. 2530 : 48)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาดูว่า การสอนแบบการเรียนเป็นทีม สามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเองแตกต่างจากการสอนตามคู่มือครูหรือไม่ และนักเรียนจะมีวินัยในตนเองเพิ่มขึ้นหรือไม่ ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนแบบการเรียนเป็นทีม กับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบการเรียนเป็นทีม กับการสอนตามคู่มือครู
3. เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงความมีวินัยในตนเองระหว่างก่อนการเรียนกับหลังการเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบการเรียนเป็นทีม และนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามคู่มือครู

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียน ตลอดจนเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยในตนเองเพิ่มขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชำนาญสามัคคีวิทยา ต.คลองปูน อ.แกลง จ.ระยอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 5 ห้องเรียน รวม 200 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชำนาญสามัคคีวิทยา-ต.คลองปูน อ.แกลง จ.ระยอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 2 ห้องเรียน รวมนักเรียน 80 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากจากจำนวน 5 ห้อง แล้วนำนักเรียนทั้งสองห้องมาละกันสุ่มอย่างง่ายเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 40 คน แล้วจับฉลากอีกครั้งเพื่อเลือกเป็นกลุ่มทดลองและควบคุม โดย

2.1 กลุ่มทดลอง จำนวน 40 คน ได้รับการสอนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม

2.2 กลุ่มควบคุม จำนวน 40 คน ได้รับการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนตามคู่มือครู

3. ระยะเวลาในการทดลอง ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มใช้เวลาทดลองสอนกลุ่มละ 18 คาบ คาบละ 50 นาที

4. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือ เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ส 306 (โลกของเรา) เรื่องทวีปอเมริกาเหนือ

5. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

5.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การสอน 2 แบบ คือ

5.1.1 การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม ✓

5.1.2 การสอนตามคู่มือครู ✓

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

5.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ✓

5.2.2 ความมีวินัยในตนเอง ✓

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning) หมายถึง การสอนที่ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ โดยการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นทีม ในแต่ละทีมประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 5 - 8 คน สมาชิกในทีมเป็นผู้เลือก ประธาน และเลขานุการ เพื่อทำหน้าที่ดูแลและให้ความช่วยเหลือสมาชิกภายในทีม ตลอดจนเป็นตัวแทนในการติดต่อขอความช่วยเหลือ หรือขอคำแนะนำจากครูผู้สอน นอกจากนี้สมาชิกทุกคนในทีมต้องคอยช่วยเหลือกันในการเรียน เพื่อให้เข้าใจบทเรียนมากขึ้น และมีการแข่งขันกันระหว่างทีมที่อยู่ภายใต้ กฎ ระเบียบ กติกา ที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดขึ้น มีการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากตำราเล่มอื่น ๆ โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ ชี้แนะ ประสานงาน ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่ครูเร้าความสนใจของนักเรียนโดยใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจในเนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นขั้นที่ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียนนั้น ๆ เพื่อให้นักเรียนทราบ

ขั้นที่ 3 จัดทีม เป็นขั้นที่ครูให้นักเรียนจัดทีม เพื่อทำกิจกรรมในการเรียนร่วมกัน โดยการจับฉลาก ทีมละ 5 - 8 คน พร้อมทั้งครูอธิบายบทบาท และหน้าที่ในการเรียนเป็นทีมให้นักเรียนทราบว่า นักเรียนจะต้องเลือกหัวหน้าทีม และเลขานุการของทีมขึ้นมา ในการทำกิจกรรมนักเรียนทุกคนในทีมจะต้องร่วมมือกัน

ชั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่ เป็นชั้นที่ครูให้ความรู้แก่นักเรียน โดยใช้วีดิโอเทป สไลด์ รูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ และเอกสาร ในการเสนอบทเรียน

ชั้นที่ 5 ปฏิบัติกิจกรรม เป็นชั้นที่นักเรียนในทีมร่วมมือกันทำกิจกรรมที่ครูกำหนด เช่น ร่วมกันอภิปรายเพื่อสรุปหาคำตอบ ร่วมกันศึกษาค้นคว้าเพื่อสรุปเป็นรายงานของทีม ร่วมกันศึกษาค้นคว้าเพื่อจัดนิทรรศการ รวบรวมข่าวและภาพเพื่อจัดทำสมุภาภหรือป้ายนิเทศ ร่วมกันทำแผนที่หรือแผนภูมิ เป็นต้น เพื่อให้ผลงานของทีมออกมาดีที่สุด และมีการแข่งขันกันระหว่างทีม ที่อยู่ภายใต้กฎ กติกา

ชั้นที่ 6 สรุป และประเมินผล เป็นชั้นที่ครูสรุปและตัดสินการปฏิบัติกิจกรรมของแต่ละทีม เพื่อหาทีมที่ชนะเลิศในการทำกิจกรรมในแต่ละครั้ง

2. การสอนตามคู่มือครู หมายถึง การจัดสภาพการเรียนการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีขั้นตอนการสอน ดังนี้

2.1 ขั้นสร้างความสนใจ เป็นชั้นที่ทำให้นักเรียนเกิดความตั้งใจจดจ่อในบทเรียน ในขั้นนี้ ครูอาจจะสนทนาซักถามเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันที่น่าสนใจ หรือใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น รูปภาพ สไลด์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ

2.2 ขั้นแจ้งจุดประสงค์ เป็นชั้นที่ครูแจ้งให้นักเรียนทราบถึงผลที่ต้องการ หลังการเรียนรู้ในบทเรียน แต่ละบทเรียน

2.3 ขั้นทบทวนความรู้เดิม เป็นชั้นที่ทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนที่เคยเรียนไปแล้วว่า มีมากน้อยเพียงใด โดยอาจใช้วิธีซักถามหรือสนทนา

2.4 ขั้นเสนอบทเรียนใหม่เป็นการริเริ่มกิจกรรมของบทเรียนใหม่ โดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ วิธีการต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอน หรือครูอาจจัดกิจกรรมตามจุดประสงค์นำทาง

2.5 ขั้นให้แนวการเรียนรู้ เป็นชั้นที่ครูแนะนำผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ครูอธิบาย อ่านเอกสาร เป็นต้น

2.6 ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นชั้นที่ครูให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง หรือแสดงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ครูตั้งไว้

2.7 ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ หรือการให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นการแสดงให้เห็นนักเรียนเห็นว่า ผลการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกนั้นได้ผลเป็นอย่างไร ครูแจ้งผลการปฏิบัติได้โดยให้คำชมเชย คำแนะนำ หรือแสดงความยินดีในผลงาน หรือการกระทำของนักเรียน

2.8 ขั้นประเมินผล เป็นการประเมินผลพฤติกรรม หรือผลงานที่นักเรียนทำว่าเป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียนใหม่หรือไม่ โดยครูสังเกตจากการตรวจรายงาน การอภิปราย การตอบคำถาม และความสนใจของนักเรียน

2.9 ขั้นส่งเสริมความมั่นใจ และการถ่ายโอนการเรียนรู้ เป็นการสรุปย้ำทบทวนการเรียนรู้ที่ผ่านมาให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจที่แน่นขึ้น โดยครูอาจให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด หรือทำรายงานเพิ่ม หรือทำการทดสอบหลังเรียน

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เรื่องทวีปอเมริกาเหนือ ซึ่งพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสติปัญญา (Cognitive Domain) ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์

4. ความมีวินัยในตนเอง (Self-Discipline) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมให้เป็นไปตามความต้องการ และตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม โดยเกิดจากการสำนึกขึ้นมาเอง อันจะก่อให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและต่อสังคม ผู้ที่มีวินัยในตนเองมีคุณลักษณะและพฤติกรรม ดังต่อไปนี้ คือ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความตั้งใจ ความอดทน ลักษณะความเป็นผู้นำและความซื่อสัตย์

4.1 ความรับผิดชอบ หมายถึง การกระทำของบุคคลที่แสดงถึงความเอาใจใส่จริงจัง และรับเป็นภาระต่อหน้าที่การงาน การดำเนินชีวิต และการเป็นอยู่ของตน และผู้อื่นในความดูแล ตลอดจนสังคม พยายามทำหน้าที่ต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถและเป็นคนตรงต่อเวลา

4.2 ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความมั่นใจที่จะกระทำการใด ๆ อย่างองอาจ ซึ่งถ้าตั้งใจกระทำสิ่งใดแล้วจะไม่มีลังเล หรือหวั่นวิตกในความสามารถของตนเอง แม้จะมีอุปสรรคก็ไม่ยอมล้มเลิก หรือเปลี่ยนใจแต่อย่างใดทั้งสิ้น

4.3 ความตั้งใจ หมายถึง ความมุ่งมั่นที่ผลักดันให้บุคคลพยายามประกอบกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้ เช่น การพยายามทำการบ้านที่ครูสั่งอย่างสม่ำเสมอ การวางแผนล่วงหน้าก่อนลงมือกระทำ การพบทวนบทเรียนแทนการไปเที่ยวเตร่ การทำงานอย่างเป็นระเบียบ เป็นต้น

4.4 ความอดทน หมายถึง ความสามารถของร่างกาย ความคิด และจิตใจที่จะทนต่อการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ เช่น การทำงานทุกอย่างให้สำเร็จโดยไม่คำนึงถึงอุปสรรค การหมั่นออกกำลังกาย ซึ่งทำให้ร่างกายแข็งแรง การบังคับตนเองเมื่อเกิดความเหนื่อยอ่อนและเกียจคร้าน

4.5 ลักษณะความเป็นผู้นำ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่แสดงถึงความเสียสละ ไม่มุ่งทำลายผู้อื่น มีเหตุผลไม่ลำเอียง ปราศจากอคติใด ๆ ให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว มีน้ำใจเป็นนักกีฬา

4.6 ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติตนอย่างเหมาะสม และตรงต่อความจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเอง และผู้อื่น เช่น ไม่หลอกลวง ไม่ทุจริต พูดแต่ความจริง ปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เป็นต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ความมีวินัยในตนเองวัดได้จากคะแนนการทำแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง ซึ่งปรับปรุงจากแบบสอบถามความมีวินัยในตนเองของรัตน นนารักษ์ (2531 : 92 - 95)

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็นหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม

การเรียนรู้เป็นทีมเป็นเทคนิคการเรียนการสอนแบบหนึ่ง ซึ่งอาศัยกระบวนการกลุ่ม (Group Process) ซึ่งมีหัวข้อในการทำความเข้าใจถึงการเรียนรู้เป็นทีมดังต่อไปนี้

กระบวนการกลุ่มในการเรียนการสอน

กระบวนการกลุ่ม เป็นกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงเจตคติ และพฤติกรรมของบุคคล กระบวนการกลุ่ม และกระบวนการทางบุคลิกภาพ เป็นสิ่งคู่กัน การเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพจะเกิดขึ้น เนื่องจากสมาชิกทุกคนในกลุ่มมีการปะทะสังสรรค์กัน กระบวนการกลุ่มที่จะต้องมีความเป็นประชาธิปไตย (Bonner. 1959 : 400-401) ดังนั้น ในการใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนการสอน ครูจะต้องพิจารณาในเรื่องการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่ของนักเรียน โดยการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย แล้วให้นักเรียนแก้ปัญหาาร่วมกัน นักเรียนจะเกิด "แรงจูงใจ" ความเข้าใจจากการปะทะสังสรรค์กับผู้อื่น ครูเป็นเพียงผู้ช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปด้วยดี การเรียนจึงออกมาในรูปการปะทะสังสรรค์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน ครูก็จะเกิดการเรียนรู้จากนักเรียน นักเรียนก็มีความภูมิใจ เพราะรู้สึกว่าเป็นผู้ให้ความรู้แก่ครูด้วย ไม่ใช่รับความรู้จากครูฝ่ายเดียว (นพเก้า สุนทรเกส. 2518 : 19)

ดังนั้น กระบวนการเรียนการสอนเช่นนี้ ครูสามารถเข้าใจ และตีความหมายพฤติกรรมตัวครูเอง ด้วย และส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสคิดค้น หรือเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งถือเป็นการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพ ดังที่ เฮอрман (Herman. 1970 : 106) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ สามารถเกิดขึ้นได้โดยครูเป็นเพียงผู้ถ่ายทอดข้อมูลแล้วให้นักเรียนคิดหาเหตุผล วิธีนี้จะทำให้นักเรียน ได้รับความรู้กว้างขวางหลวมแหว่งหลายมุม นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการรับรู้ ข้อมูล และตัดสินใจว่าข้อมูลใดที่ถูกต้องน่าเชื่อถือ นักเรียนจะเป็นคนใจกว้าง และยอมรับความคิดเห็น ของผู้อื่น

การนำเอากระบวนการกลุ่มมาใช้ในวงการศึกษา นั้น แตกแขนงออกไปเป็นหลายวิธี บาง ท่านนำมาประยุกต์เป็นการเรียนการสอนแบบยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียน (Student Centered Method) การเรียนการสอนแบบ ยึดกลุ่มเป็นศูนย์กลาง (Group Centered) การเรียนเป็นทีม (Team Learning) เป็นต้น ซึ่งวิธีการเรียนการสอนทั้งหมดที่กล่าวมา มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ ต้องการให้นักเรียนมีส่วนร่วม และรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้น นอกจากนี้การเรียนรู้ด้วยกลุ่มยังช่วยฝึกทักษะที่จำเป็นบางประการ ดังต่อไปนี้

(วิไลวรรณ สันตะโกมล. 2522 : 20)

1. ทักษะทางสังคม เป็นทักษะช่วยให้อยู่ร่วมกันและทำงานกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น เช่น ทักษะการเป็นผู้ให้และผู้รับ การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม การควบคุมตนเอง การยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่น การรับผิดชอบต่อหน้าที่ การรู้จักสิทธิของตนเองและผู้อื่น
2. ทักษะในการศึกษาค้นคว้า เป็นทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ เช่น ทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล การพูด การฟัง การอ่านและการรายงาน
3. ทักษะทางปัญญา ได้แก่ ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การวิพากษ์วิจารณ์ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีเหตุผล
4. ทักษะในการทำงานกลุ่ม เป็นทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น ทักษะในการวางแผนงาน การเป็นผู้นำแสดงความคิดเห็นด้วยการอภิปราย การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ดังนั้น การเรียนรู้ด้วยกลุ่ม ถึงแม้จะมีการเรียกชื่อแตกต่างกันไป หรือวิธีการปฏิบัติ แตกต่างกันไป แต่โดยทั่วไปแล้ว การเรียนรู้ด้วยกลุ่ม มุ่งที่จะพัฒนาสติปัญญา ทักษะในด้านต่าง ๆ

และพฤติกรรมของบุคคล เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมั่นคง

แนวคิดพื้นฐานทางจิตวิทยาในการเรียนเป็นทีม

แนวคิดพื้นฐานทางจิตวิทยาที่เป็นรากฐานในการจัดการเรียนเป็นทีม (อาร์โธพัตมชัย. 2517 : 18) คือ

1. ความพร้อมในการเรียนของนักเรียน ความพร้อมในการเรียนรู้ ซึ่งมีความสำคัญมากในการศึกษา เพราะเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การทำความเข้าใจกับความพร้อมของผู้เรียน เป็นบันไดขั้นแรกที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ธอร์นไดค์ (Thorndike) เป็นนักจิตวิทยาคนแรกที่ศึกษา และอธิบายความสำคัญของความพร้อมอย่างชัดเจน และเห็นว่า ความพร้อมเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของการเรียนรู้ เพราะความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการเรียนขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมของนักเรียนเป็นอย่างมาก ดังนั้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ความพร้อมในการเรียน คือ สภาพของผู้เรียนที่เหมาะสมกับการเรียน หรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะนักเรียนมีวุฒิภาวะทางกายเพียงพอ มีประสบการณ์เดิมที่เหมาะสม มีสภาพอารมณ์ และการปรับตัวที่ดี ได้รับวิธีการสอน และการใช้อุปกรณ์ที่ก่อให้เกิดความสนใจ และความต้องการที่จะเรียน

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความพร้อมในการเรียน ความแตกต่างระหว่างบุคคลแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ ลักษณะแรก คือ ความแตกต่างที่มีมาแต่กำเนิด เช่น พันธุกรรม เซาว์ปัญญา ลักษณะที่สอง คือ ความแตกต่างที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ในทางจิตวิทยา ความแตกต่างระหว่างบุคคลมีได้หลายลักษณะที่สำคัญคือ ความแตกต่างทางระดับความเจริญเติบโต ทางสติปัญญา ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างเพศ

3. การจูงใจ (Motivation) เป็นการกระตุ้นหรือล่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ขึ้นด้วยสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง เมื่อนักเรียนถูกกระตุ้นให้เกิดความสนใจ ก็จะทำให้การเรียนดีขึ้น

4. การเสริมแรง (Reinforcement) ซึ่งเป็นหลักการของสกินเนอร์ (Skinner) เป็นที่ยอมรับว่า การเสริมแรงมีอิทธิพลต่อการศึกษามาก หลักการเสริมแรงที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน คือ เมื่อนักเรียนได้รับการตอบสนอง จะมีผลทำให้ความต้องการลดลง เนื่องจากได้รับ

บางสิ่งบางอย่าง เช่น รางวัล การยอมรับ การชมเชย การตอบสนองที่นักเรียนรับรู้ว่าจะทำให้เกิดความยินดี จะมีความมั่นคงขึ้น การเสริมแรงมีทั้งทางบวก (Positive Reinforcement) เช่น การให้รางวัล การให้คำชมเชย เป็นต้น และการเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) เช่น การทำโทษ การดู การตัดคะแนน เป็นต้น ในการเรียนการสอน ครูจะให้การเสริมแรงทั้งสองทาง โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ส่วนมากนิยมให้การเสริมแรงทางบวกมากกว่าการเสริมแรงทางลบ

ดังนั้น การเรียนเป็นทีมจึงอยู่บนรากฐานของความพร้อมในการเรียนของนักเรียน ความแตกต่างระหว่างบุคคล การสนใจและการเสริมแรง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด

ความสำคัญของการสอนแบบการเรียนเป็นทีม

เดวิดสัน (Davidson. 1974 : 101) ได้กล่าวว่า มีหลักอยู่ข้อหนึ่งในการเรียนการสอนวิชาใดก็ตาม ถ้าเราถูกบังคับให้พูด จะเข้าใจดีกว่านั่งฟังเขาพูด เราจะเข้าใจเนื้อหาวิชามากขึ้นเมื่อเราได้อธิบายให้คนอื่นฟัง เพราะในขณะที่ฟังคำอธิบายนั้น เราอาจจะไม่รู้เรื่องเท่าใดนัก แต่ถ้าเราอธิบายสิ่งที่เรียนไปให้คนอื่นฟัง ก็แสดงว่า เราเข้าใจในวิชานั้นอย่างแจ่มแจ้ง ในบางครั้งนักเรียนสามารถที่จะอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เรียนไปนั้นได้ดีกว่าครู ครูผู้ซึ่งผ่านการสอนมานานหลายปี อาจจะลืมไปว่า เมื่อตอนที่ตนเรียนครั้งแรกนั้น รู้สึกยุ่งยากใจเพียงใดต่อการเรียนในลักษณะที่ห้องนั่งฟังตลอดเวลา เพื่อนนักเรียนด้วยกันย่อมจะรู้ว่าเพื่อนไม่เข้าใจตรงไหน เขาจะช่วยเหลืออธิบายให้เพื่อนนักเรียนด้วยกันเข้าใจได้โดยง่าย ดังนั้นการที่เพื่อนอธิบายให้ฟังจึงทำให้นักเรียนเข้าใจง่ายกว่าการอธิบายจากครู การเรียนเป็นทีมครูจะลดบทบาทในห้องเรียน ดังที่คิม และเคลลา (Kim and Kellough. 1974 : 101 - 102) ได้กล่าวว่า ห้องเรียนที่มีบทบาทของครูมากเกินไป จะไม่สามารถที่จะให้นักเรียนทั้งหมดเรียนรู้ได้อย่างดี ถ้าสภาพห้องเรียนที่ไม่มีบทบาทของครูมากเกินไป โดยการแบ่งออกเป็นทีมเล็ก ๆ มีสมาชิกทีมละ 5 - 8 คน จะทำให้นักเรียนมีบทบาทในการเรียนมากขึ้น โดยเฉพาะด้านความสัมพันธ์กับนักเรียนคนอื่น ๆ เนื่องจากนักเรียนที่เป็นสมาชิกในทีมต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงาน รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

เสียสละเพื่อช่วยเหลือสมาชิก ตลอดจนเห็นใจ เข้าใจผู้อื่น ดังนั้นสมาชิกในทีมจึงต้องรู้จักควบคุม พฤติกรรม อารมณ์ของตนในการทำงานร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ที่อยู่ในทีม และการแข่งขันระหว่างทีม ที่อยู่ภายใต้กฎ กติกาอีกด้วย การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมจึงเป็นการฝึกให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง อันทำให้ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียนในชั้นเรียนลดน้อยลงไป (Young. 1972 : 634) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของอวยชัย โชคมณเฑสิทธิ์ (2525 : 55) ที่พบว่า การเรียนรู้เป็นทีมจะช่วย ลดปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียนในชั้นเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบในด้าน การเรียนรู้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักคิด กล้าตัดสินใจ และกล้าแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ จากการวิจัยของ สุรชาติ มานิตย์ (2530 : 40) พบว่า กิจกรรมของการเรียนรู้เป็นทีมทำให้นักเรียน ในทีมมีความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน เช่น การร่วมมือกันคิดแก้ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้ ผลงานของทีมดีที่สุด กิจกรรมดังกล่าวส่งผลทำให้นักเรียนที่เรียนรู้เป็นทีมมีความรับผิดชอบร่วมกัน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เข้าใจความต้องการของผู้อื่น และเคารพกติกาในสังคม

ดังนั้น การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม จะช่วยให้บทบาทของครูในห้องเรียนลดลง นักเรียน มีบทบาทในการเรียนมากขึ้น ในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองร่วมกันเป็นทีม ซึ่งทำให้นักเรียนเกิด การเรียนรู้ได้เร็ว และฝึกความรับผิดชอบต่อตนเอง และต่อผู้อื่น ตลอดจนสามารถควบคุมพฤติกรรม อารมณ์ของตนเองในการทำงานร่วมกัน และทำให้นักเรียนเคารพในกติกา ของสังคม อันเป็นการ ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยในตนเองเพิ่มขึ้น

หลักการและลักษณะของการสอนโดยการเรียนรู้เป็นทีม

จากการวิจัยของ นพเก้า สุนทรเกส (2518 : 11) ได้สรุปถึงหลักการของการสอน โดยการเรียนรู้เป็นทีม ดังต่อไปนี้

1. การจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็นทีมเล็ก ๆ แต่ละทีมมีสมาชิกตั้งแต่ 2 - 5 คน สมาชิก ในทีมไม่ควรมากเกินไป สมาชิกของทีมจะได้รับการจัดสรรตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบ ให้ตามความเหมาะสม การจัดทีมอาศัยสังคมมิติ (Sociometry) และคะแนนผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ (Achievement Score) เป็นองค์ประกอบสำคัญ สมาชิกของทีมจะมีความ สามารถทางการเรียนรู้เท่าเทียมกัน (Homogeneous Ability) หรือมีความสามารถ

แตกต่างกัน (Heterogenous Ability) ก็ได้ แต่ส่วนใหญ่ที่มีการทดลองมาแล้วเป็นแบบหลัง เพราะนักเรียนแต่ละห้องมีความสามารถคละกันอยู่แล้ว

2. การจัดห้องเรียนควรมีที่ยืดหยุ่นได้ (Flexible) คือสามารถจะโยกย้ายโต๊ะ เก้าอี้ ได้ตามต้องการ การจัดโต๊ะของแต่ละทีมขึ้นอยู่กับความเหมาะสม อาจเป็นวงกลม หรือสี่เหลี่ยมก็ได้ แต่การนั่งเป็นวงกลมจะดีที่สุด นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างทั่วถึง

3. การแข่งขัน ตำแหน่งชัยชนะ และคะแนน จะเป็นแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน

4. ใช้หลังทีมเป็นสิ่งที่ผลักดันให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Center) ความรับผิดชอบและบรรยากาศในการร่วมทีมจะเป็นเครื่องมือ ของครู ทางอ้อมที่จะปราบเด็กเกเรและซ้เกียจ

5. ใช้หลักการเสริมแรง (Reinforcement) โดยเฉพาะการเสริมแรงทางบวก เช่น การให้รางวัล การให้คำชมเชย เป็นต้น

นอกจากนี้ ไวเซ็นด์ (Weisend. 2972 : 44) ได้กล่าวถึงลักษณะของการเรียน ไว้ดังต่อไปนี้

1. แบ่งนักเรียนเป็นทีม ๆ ละ 5 คน สมาชิกในทีมมีความสามารถแตกต่างกัน (Heterogeneous Ability) และมีจำนวนเท่า ๆ กันในแต่ละทีม
2. ความก้าวหน้าของการเรียนแต่ละคน จะอยู่ที่การร่วมมือกันในการทำงานของสมาชิก โดยมีผู้นำทีม และผู้ช่วยผู้นำทีมเป็นผู้มอบหมายงานให้อย่างเหมาะสม
3. งานของทีมเป็นการแข่งขันระหว่างทีมนักเรียนจะค้นคว้าหาคำตอบและคำถามที่ครู กำหนดให้ในการเรียนแต่ละครั้ง
4. การวัดผลควรใช้การวัดหลายแบบ คือ ในระหว่างเรียนจะวัดผลของกลุ่มจากการ ให้ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมในการเรียนในแต่ละครั้งของสมาชิกในทีม

บทบาทของครูและนักเรียนในการเรียนเป็นทีม

นพแก้ว สุนทรเกส (2528 : 10 - 11) ได้กล่าวถึงบทบาทครูและนักเรียนในการ เรียนเป็นทีมไว้ดังต่อไปนี้

บทบาทครู

1. เป็นผู้จัดทีมพร้อมทั้งอธิบายให้นักเรียนในห้องเข้าใจถึงวิธีการเรียน
2. จัดเตรียมอุปกรณ์การเรียน และเครื่องอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น บทเรียนที่กำหนดให้ หนังสือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า แบบฝึกหัด แผนที่ แผนภูมิ
3. ติดตามผลและรายงานความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน โดยการออกข้อสอบวัด และแบบสอบถามความคิดเห็นต่าง ๆ ทำแผนภูมิแสดงสถานการณ์ของทีมต่าง ๆ
4. เป็นที่ปรึกษา และช่วยแก้ปัญหาในการเรียน
5. เป็นผู้นำการเรียนการสอนในเรื่องที่เริ่มต้นเรียนใหม่ ๆ
6. เป็นผู้มีความเข้าใจหลักจิตวิทยาการศึกษาดี และรู้จักนำไปใช้อย่างเหมาะสม
7. เป็นผู้ที่มีความเป็นกันเอง แต่เจียมใจอยู่ในที่ เพื่อประโยชน์ในการนำทีมต่าง ๆ ไปยังเป้าหมาย และประโยชน์ในการคุมชั้น

บทบาทของนักเรียน

1. ติดตาม และทำความเข้าใจบทเรียนที่ได้รับไปแล้ว
2. รับผิดชอบในการทำงานร่วมกันตามที่ครูมอบหมาย เช่น การค้นคว้าก่อนการเรียน การช่วยกันทำแบบฝึกหัด เป็นต้น
3. นักเรียนที่เรียนเก่งมีหน้าที่ช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน โดยไม่คิดว่าเป็นบุญคุณที่ช่วยเหลือเพื่อน แต่คิดว่าเพื่อช่วยกำจัดคะแนนต่ำ ๆ ออกจากทีม โดยมีตำแหน่งผู้ชนะเลิศเป็นหลักชัย
4. ทำแบบทดสอบ และแบบสอบถาม
5. ร่วมกันอภิปรายหาวิธีการแก้ปัญหา ซึ่งอาจไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาโดยตรง เพื่อแสวงหาวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดมาใช้ในทีม
6. เลือกสมาชิกคนใดคนหนึ่งในทีมเป็นผู้จบบันทึกการแก้ปัญหาของทีม สมาชิกคนอื่น ๆ ไม่ต้องจด แต่ถ้ามีคนอยากจดก็ได้

นอกจากนี้ ทรูเนตร อัสสวัสต์ (ม.ป.ป : 2) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกภายในทีมงาน ดังต่อไปนี้คือ

1. หัวหน้ากลุ่ม มีบทบาทดังนี้
 - 1.1 บริหารกลุ่มให้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
 - 1.2 ดำเนินการประชุมกลุ่ม
 - 1.3 ติดตามผลการปฏิบัติงานของสมาชิก
 - 1.4 ชักจูง ส่งเสริม และให้กำลังใจสมาชิก
 - 1.5 ช่วยสมาชิกแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน
 - 1.6 หาวิธีการและความรู้ใหม่ ๆ มาช่วยให้กลุ่มมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. เลขานุการ มีบทบาทดังนี้
 - 2.1 จัดบันทึกการประชุมกลุ่ม
 - 2.2 รายงานการอภิปรายกลุ่มให้หัวหน้าและสมาชิกทราบ
3. สมาชิก มีบทบาทดังนี้
 - 3.1 ร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มอย่างสมัครใจ
 - 3.2 ให้ความร่วมมือแก่หัวหน้ากลุ่ม
 - 3.3 รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มไปปฏิบัติให้สำเร็จอย่างดี
 - 3.4 เคารพและปฏิบัติตามกฎ หรือระเบียบวินัยของกลุ่มอย่างเคร่งครัด
 - 3.5 ยินยอมปฏิบัติตามมติของกลุ่ม ถึงแม้จะขัดกับความรู้สึก หรือความคิดของกลุ่ม
 - 3.6 ไม่พยายามเอาใจเอาเปรียบผู้อื่น
 - 3.7 ต้องรับผิดชอบและตรงต่อเวลาในการประชุมกลุ่ม

ดังนั้น การเรียนเป็นทีม จึงเป็นการเรียนที่ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเรียน เป็นผู้ลงมือกระทำ โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา และเป็นผู้แนะแนวทาง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการเรียนเป็นทีม

คัมน์ (Dunn. 1972 : 155 - 156) ได้อธิบายการเรียนเป็นทีมไว้ว่า

1. แบ่งเด็กเป็นทีม ๆ ละ 5 - 8 คน สมาชิกแต่ละคนอาจมีคุณสมบัติเหมือนกัน หรือต่างกันได้
2. จัดเด็ก แต่ละทีมนั่งเป็นวงกลมบนพื้นห้องไม่ต้องมีโต๊ะหรือเก้าอี้
3. สมาชิกในแต่ละทีมเลือกผู้จับบันทึก เพื่อจดคำตอบที่ทีมช่วยกันตัดสินใจปัญหานั้น ๆ คนอื่นไม่ต้องจด ถ้าบางคนแอบจกก็ให้ครูทำเฉยเสีย
4. อธิบายให้เด็กเข้าใจว่าการทำงานเป็นทีม จะต้องช่วยเหลือกันเฉพาะในทีมเท่านั้น ห้ามปรึกษาข้ามทีม และต้องระวังไม่ให้ทีมอื่นเอาคำตอบของทีมตนไปใช้ ต้องปรึกษากันเงียบ ๆ ภายในทีม
5. แจกบทเรียน และคำถามที่จะให้นักเรียนศึกษา แล้วครูศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของแต่ละทีม ปกติแล้วในชั้นแรกเด็กทุกคนจะเริ่มอ่านงานที่รับมอบไปก่อนจะมีการถามความหมายของคำ หรือสิ่งที่เขาไม่เข้าใจกับเพื่อนในทีม ในที่สุดที่มีการปรึกษากันขึ้นเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ
6. เมื่อใกล้จะหมดเวลาเหลืออีก 2 นาที ครูเตือนเด็กเพื่อเร่งการทำงาน เด็กที่ทำงานช้าจะไม่รู้สึกขายหน้า เพราะทุกคนในทีมมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ
7. ควรมีเวลาให้หยุดพักบ้าง เมื่อสองในสามทีมทั้งหมดทำงานเสร็จแล้ว มีบางทีมที่ยังไม่เสร็จ ก็อาจอนุญาตให้ทำต่อจนเสร็จ ครูอาจหมุนเวียนเข้าทำงานร่วมกับทีมใดทีมหนึ่ง หรือมอบหมายให้เด็กที่เรียนเก่ง และเข้าใจบทเรียนนี้ดีแล้วไปช่วยเพื่อนคนอื่น ๆ จนกว่าครูจะไปหาทีมนั้น
8. เมื่อทุกทีมทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูให้ผู้จับบันทึกของแต่ละทีมผลัดกันตอบปัญหาที่ตนจับบันทึกไว้ โดยให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งเป็นผู้อ่านคำถาม ผู้จับบันทึกทีมอื่น ๆ จะต้องพยายามฟังคำตอบให้ดี ถ้าทีมของตนมีคำตอบเดียวกันหรือใกล้เคียงก็อาจจะชี้คําคำตอบนั้นออกจากรายการของตนที่จะข้อ ด้วยวิธีนี้หลังจากเด็กหลาย ๆ คนตอบปัญหาแล้ว คำตอบใดที่ยังไม่ได้คำตอบ ตนจะได้คำตอบเพิ่มขึ้น
9. การตอบปัญหา ครูอาจจะเรียกสมาชิกบางคนของทีมให้ตอบก็ได้ ถ้าสมาชิกคนใดในทีมถูกเรียกตอบ ผู้จับบันทึกจะส่งกระดาษคำตอบที่จับบันทึกไว้ให้อ่าน เพราะคิดว่าเป็นคำตอบของทีม สมาชิกทุกคนในทีมนั้นมีสิทธิเอาไปอ่านตอบ

10. ครูอาจกำหนดหมายเลขแต่ละทีม เขียนลงไปในกระดานคำเพื่อให้คะแนนแก่คำตอบที่ถูกต้อง และเป็นคำตอบที่มีความคิดสร้างสรรค์

11. เครื่องมือที่ใช้ในการให้ความรู้ นอกจากครูจะเป็นผู้บรรยายเองแล้วอาจใช้ ภาพยนต์ หรือสไลด์ ในการบรรยายก็ได้ โดยครูเรียกแต่ละทีมให้ไปศึกษาเป็นรายทีม ซึ่งมีไม่เกิน 5 ทีม ครูอาจแต่งตั้งให้เด็กฉลาดคนหนึ่งเป็นผู้รับฟังการบรรยายย่อย ๆ 2 ครั้งแรก แล้วเป็นผู้นำในครั้งที่ 3 และ 4 หลังจากนั้นเด็กก็จะกลับไปศึกษางานที่ได้รับมอบหมายเป็นรายทีม

ส่วน ยัง (Young.1972: 630-633) ได้ให้หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. ให้นักเรียนทำงานเป็นคู่ ๆ โดยเลือกเด็กที่มีความสามารถเท่าเทียมกันอยู่คู่กัน ครูเป็นผู้คัดเลือกโดยใช้สังเกตมิติเข้าช่วยในการพิจารณา

2. ความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนแต่ละคนในทีม ดำเนินไปตามอัตราความสามารถของตน

3. ครูแจกงานให้นักเรียนศึกษา และให้แบบฝึกหัดซึ่งมีคำตอบให้ตรวจสอบได้เอง เมื่อนักเรียนมีปัญหาก็สามารถให้ครูอธิบายเพิ่มเติมได้ ไม่มีการตรวจการบ้าน เพราะถือว่าการแก้ข้อผิด และการให้คะแนนเด็กจะสนใจแต่คะแนนมากกว่า ข้อผิดพลาด และการแก้ข้อผิดทำให้เกิดความเบื่อหน่าย

4. เมื่อเรียนไประยะหนึ่งจะมีการทดสอบย่อย โดยให้นักเรียนแต่ละทีมปรึกษาหารือกัน เพื่อช่วยแก้ปัญหา คะแนนการทดสอบแต่ละครั้งของสมาชิกของทีมแต่ละทีมจะได้เท่ากัน

จากการวิจัยของ อวยชัย โชกุนยสิทธิ์ (2525 : 14 - 16) มีหลักในการจัดการเรียนการสอน โดยสรุปเป็นขั้นตอนในการสอนตามลำดับขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่ครูเร้าความสนใจของนักเรียนโดยใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจในเนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นขั้นที่ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียนนั้น ๆ เพื่อให้นักเรียนทราบ

ขั้นที่ 3 จัดทีม เป็นขั้นที่ครูให้นักเรียนจัดทีมเพื่อทำกิจกรรมในการเรียนร่วมกัน โดยการจับฉลาก แบ่งเป็น 6 ทีม ๆ ละ 6 คน พร้อมทั้งครูอธิบายบทบาทและหน้าที่ในการเรียนเป็นทีมให้นักเรียนทราบว่า นักเรียนจะต้องเลือกหัวหน้าทีมและเลขานุการของทีมขึ้นมา ในการแก้ปัญหาที่ครูกำหนดให้ นั้น นักเรียนจะต้องใช้กระบวนการกลุ่มโดยทุกคนต้องร่วมมือกัน นักเรียนที่เก่งก็ต้องช่วยเหลือที่นักเรียนที่อ่อน

ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่ เป็นขั้นที่ครูให้ความรู้แก่นักเรียนโดยใช้วิธีการต่าง ๆ ในการเสนอบทเรียนใหม่ เช่น เอกสาร ตำรา รูปภาพ สไลด์ ฯลฯ

ขั้นที่ 5 ปฏิบัติกิจกรรม เป็นขั้นที่ครูให้นักเรียนในแต่ละทีม ร่วมมือกันกระทำกิจกรรม หลังจากที่ได้รับความรู้จากบทเรียนใหม่ ทั้งนั้นขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของครู เช่น แข่งขันตอบคำถาม อภิปรายหาวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุดของทีม สร้างแผนภูมิ ฯลฯ

ขั้นที่ 6 สรุปและประเมินผล เป็นขั้นที่ครูสรุป และตัดสินการปฏิบัติกิจกรรมของแต่ละทีม เพื่อหาทีมที่ชนะเลิศในการกระทำกิจกรรมในแต่ละครั้ง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดแนวคิด และหลักการจัดกิจกรรมการสอนโดยการเรียนเป็นทีมจากงานวิจัยของ อวยชัย โชคบุญยสิทธิ์

ประโยชน์ของการเรียนเป็นทีม

ยัง (Young. 1972 : 634) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนเป็นทีมไว้ว่า

1. ครูมีโอกาสนำพลังทีมของนักเรียนมาใช้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ทำให้ครูมีเวลามากขึ้น ในการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนแต่ละคน เพราะนักเรียนจะเป็นผู้อธิบายกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันในทีมของตน ในขณะที่ครูอธิบายปัญหาที่นักเรียนทีมอื่นสงสัยและแก้ปัญหาไม่ได้

2. การทำงานของครูมีความคล่องตัวมากขึ้น เพราะเมื่อแบ่งนักเรียนแล้ว แทนที่ครูจะต้องตอบปัญหาของนักเรียน 25 - 40 คน ทั้งชั้น ก็กลายเป็นว่าครูตอบปัญหาของทีมเพียง 4 - 5 ทีมเท่านั้น ปัญหาที่จะมาถึงครูหรือที่ครูต้องอธิบายให้ฟัง มักเป็นปัญหาที่ทีมช่วยกันแล้วแต่ตอบไม่ได้เท่านั้น

3. บรรยากาศในการเรียนจะมีความเป็นกันเองมากขึ้น นักเรียนจะรู้สึกสบายใจ และไม่เคร่งเครียดเมื่อทำงานร่วมกันเป็นทีม

4. ช่วยแก้ปัญหาค้นหาให้นักเรียนบางคน เพราะการทำงานร่วมกันจะทำให้ทุกคนรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญต่อทีมเท่ากัน ความเชื่อมั่นในตนเองก็จะถูกกระตุ้นให้มีเพิ่มมากขึ้น ความเชื่อมั่นในตนเองนี้เริ่มขึ้นมาภายในทีมก่อน เพราะนักเรียนส่วนใหญ่จะมีความประหม่อน้อย หรือไม่มีเลย เมื่อเขาเสนอปัญหาข้อข้องใจของเขาต่อทีม แต่จะประหม่อน้อยถ้าจะเสนอข้อข้องใจต่อนักเรียนชั้น

5. การเรียนเป็นทีม จะช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียน

6. การเรียนแบบนี้จะเสริมสร้างความสามัคคี การรู้จักรับผิดชอบ ในหน้าที่ของตน ที่มีต่อทีม

7. ฝึกให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่กว้างขวางในการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ

8. ฝึกนักเรียนให้รู้จักการเสนอแนะและการซักถาม ตลอดจนส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่นักเรียนด้วย

สรุปได้ว่า การสอนแบบการเรียนเป็นทีม ทำให้นักเรียนทำงานกลุ่มได้อย่างราบรื่น ทำให้สนุกสนาน ส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบ ทักษะการค้นคว้าและสร้างเสริมความสามัคคี

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง

ความหมายของความมีวินัยในตนเอง

ความมีวินัยในตนเองเป็นคุณลักษณะหนึ่งของบุคคล ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังต่อไปนี้

ฮอปกิน (Hopkins. 1955 : 206-216) กล่าวว่าวินัยเป็นคุณลักษณะของการจัดระบบภายในตนเอง หรือการควบคุมจากภายในตนเอง ซึ่งแต่ละบุคคลพัฒนาไปตามการรับรู้ของตน โดยบางครั้งก็ไม่ขึ้นอยู่กับบุคคลอื่น ในการกำหนดว่าเด็กจะเป็นอย่างไรต่อไปนั้น การควบคุมจากภายในตนเองสำคัญกว่าความต้องการการมองเห็นและการยอมรับของบุคคลอื่นต่อการแสดงออกของเด็ก

กู๊ด (Good. 1959 : 176) ได้กล่าวถึงวินัยตนเองว่า หมายถึง การควบคุม บังคับพฤติกรรมของบุคคล ไม่ใช่การบังคับโดยใช้อำนาจภายนอก หากหมายถึงการบังคับโดยอำนาจ ภายในของบุคคลนั่นเอง และเป็นอำนาจที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือยอมรับในคุณค่าอันใดอันหนึ่ง ซึ่งทำให้บุคคลสามารถบังคับพฤติกรรมของตนเองได้

วินเซนต์ (Vincent. 1961: 42-43) กล่าวว่า ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นผลทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนเองในอนาคต หรือการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวเรื่องส่วนตัวหรือสิทธิของผู้อื่น รวมทั้งการที่บุคคลนั้นกระทำสิ่งที่ตนไม่อยากจะกระทำ แต่การกระทำนั้นช่วยให้ความต้องการ และสิทธิของผู้อื่นได้รับการตอบสนองหรือกระทำสิ่งใดอันเป็น ผลทำให้ผู้นั้นประสบผลสำเร็จในอนาคต

อิงลิชและอิงริช (English and English. 1968 : 48¹) ได้ให้ความหมายของ ความมีวินัยในตนเองว่า เป็นลักษณะของการนำตนเอง การควบคุมหรือการบังคับตนเอง โดยอาศัยแรงจูงใจที่สัมพันธ์กับอุดมคติที่บุคคลสร้างขึ้นสำหรับตนเองหรือเป็นการควบคุมพฤติกรรมตนเอง ให้เป็นไปตามความตั้งใจ

กรรณา กิจชยัน (2517 : 6) ให้คำนิยามของวินัยแห่งตนไว้ว่าคือ ความสามารถ ของบุคคลในการควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวัง แม้จะมีสิ่งเร้า จากภายนอก เช่น บุคคลอื่น หรือสิ่งเร้าภายในตนเอง เช่น อุปสรรค หรือความปรารถนาที่ตาม ก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มุ่งหวังไว้

วรรณวิภา ทองงอก (2517 : 9) ได้กล่าวว่า ความมีวินัยในตนเองเป็นสิ่งที่บุคคล ได้รับจากสิ่งแวดล้อมภายนอก รวมทั้งสังคมที่สังกัดอยู่ วินัยเป็นคุณลักษณะของการจัดระบบภายใน ตนเอง หรือการควบคุมตน แต่ละคนจะพัฒนาไปตามการรับรู้ของตนเอง การควบคุมภายในตนเอง สำคัญกว่าความต้องการ การมองเห็น และการยอมรับของผู้อื่นที่มีต่อการแสดงออกของเด็ก วินัย ในตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน

วิภาวัน มูลสถาน (2523 : 9) กล่าวว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถ ในการควบคุมอารมณ์ หรือพฤติกรรมของบุคคลด้วยอำนาจภายในของบุคคลนั้น ๆ เพื่อให้พฤติกรรม ของตนเป็นไปตามที่มุ่งหวัง และตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม แม้จะมีสิ่งเร้าภายนอก เช่น บุคคลอื่นหรือสิ่งเร้าภายในตนเอง เช่น อุปสรรคหรือความปรารถนาที่ตาม ก็ยังไม่เปลี่ยนแปลง

พฤติกรรมหรืออารมณ์ของคนที่มีหวังไว้

วิวัฒน์ อัสวาณิชย์ (2523 : 6) ให้ความหมายของวินัยในตนเองว่าเป็นความสามารถที่บุคคลรู้ตัวตลอดเวลา ในการแสดงพฤติกรรมทางด้านความเป็นผู้นำ ความรู้สึกรับผิดชอบ ความอดทน ไม่กังวลใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่เกรงใจ โดยปราศจากเหตุผล และมีความเชื่อมั่นในอำนาจภายในตนเอง ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ตนเองต้องการ แต่ไม่ขัดต่อกฎเกณฑ์ข้อบังคับของสังคมทั่วไป รวมไปถึงการปฏิบัติตามระเบียบที่สังคมวางไว้

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมให้เป็นไปตามความต้องการ และตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม โดยเกิดจากการสำนึกขึ้นมาเอง อันก่อให้เกิดผลดีต่อตนเองและสังคม

ทฤษฎีเบื้องต้นเกี่ยวกับพัฒนาการของวินัยแห่งตน

ลักษณะ "วินัยแห่งตน" มีความสำคัญต่อการแสดงออกทางจริยธรรมและคุณธรรมของบุคคลมาก และอาจจะสำคัญมากกว่าลักษณะทางความรู้ที่ รู้ชั่ว และความสามารถกระทำดีกระทำชั่วด้วย ฉะนั้นการให้ความสนใจเกี่ยวกับกำเนิด และการเจริญเติบโตของจิตลักษณะการมีวินัยแห่งตน จึงเป็นสิ่งจำเป็นในเรื่องนี้ นักจิตวิทยาพัฒนาการได้ให้ความสนใจมานานแล้ว และมีความเห็นว่า ความมีวินัยแห่งตน หรือความสามารถควบคุมตนเองอย่างถูกต้อง เป็นหลักชัยของพัฒนาการทางจิตของบุคคล นั่นคือ ความมีวินัยแห่งตน เป็นลักษณะสำคัญของผู้ที่บรรลุจิตภาวะทางจิต ฉะนั้นการมีวินัยแห่งตน จึงสามารถจะใช้เป็นเครื่องมือวัดระดับพัฒนาการทางจิตของบุคคลได้ด้วยทฤษฎีสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของวินัยแห่งตนมี 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีของเมาเรอร์ (Mowrer) ว่าด้วยจุดกำเนิดของการควบคุมตนและทฤษฎีของแพคและแฮวริงฮุสต์ (Pack and Havinghurst) ว่าด้วยพัฒนาการของแรงจูงใจทางจริยธรรม ซึ่งยึดการควบคุมของอีโก้ เป็นหลัก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2523 : 5 - 6) จากทฤษฎีทั้งสองนี้ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2523 : 7 - 9) ได้กล่าวสรุปถึงพัฒนาการการมีวินัยของเด็กว่า การมีวินัยจะเริ่มปรากฏในเด็กช่วงวัย 8 - 10 ปี เริ่มชัดเจนในช่วงวัยเด็กโต 7 - 12 ปี ฉะนั้น การให้จริยศึกษาเพื่อเสริมสร้างวินัยในตนเองควรเริ่มในวัยเด็ก ส่วนในวัยรุ่นและผู้ใหญ่ตอนต้นจริยศึกษาจะช่วยให้ความแปรปรวนในลักษณะ

ของบุคคลมาหยุดอย่างถาวรที่ลักษณะที่สมบูรณ์ที่สุด แทนที่จะหยุดอยู่ที่ประเภทของบุคลิภาพเชิงจริยธรรมที่ต่ำกว่า

ดังนั้น การมีวินัยในตนเองจึงสามารถปลูกฝัง และพัฒนาได้ ซึ่งการเรียนการสอนจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กมีวินัยในตนเอง ดังที่ ศุภพร นิมิตรกุล (2521 : 63) กล่าวว่า ความมีวินัยแห่งตนจะเกิดขึ้นได้โดยการเรียนการสอนในโรงเรียน การสอนของครูนั้นควรจะมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ และทำงานด้วยตนเอง ซึ่งทำให้ผู้เรียนรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน อันเป็นการฝึกฝนความมีวินัยแห่งตนแก่ผู้เรียนให้เกิดสะสมเพิ่มมากขึ้น

คุณลักษณะของผู้ที่มีวินัยในตนเอง

กรุณา กิจชัย (2517 : 21) ได้สรุปเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองไว้ว่า บุคคลที่มีวินัยแห่งตนจะมีคุณลักษณะและพฤติกรรมดังนี้

1. มีความรับผิดชอบ
2. เชื้อมั่นในตนเอง
3. มีความรู้สึกรับผิดชอบ
4. มีความตั้งใจจริง ใจคอมั่นคง
5. กล้าคิด กล้าทำ กล้าพูด
6. มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และไม่เกรงใจโดยปราศจากเหตุผล
7. ไม่กังวลใจ
8. มีลักษณะความเป็นผู้นำ
9. มีความอดทน
10. มีความซื่อสัตย์ จริงใจมีเหตุผล

วิวาห์วัน มูลสถาน (2523 : 33) สรุปว่าบุคคลที่มีวินัยในตนเองควรมีลักษณะและพฤติกรรม ดังนี้

1. เชื้อมั่นในตนเอง
2. มีความรู้สึกรับผิดชอบ

3. มีความตั้งใจจริง
4. มีลักษณะความเป็นผู้นำ
5. มีเหตุผล
6. เคารพสิทธิของผู้อื่น
7. ทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม
8. มีความอดทน

นอกจากนี้ ช.ชนบท (2530 : 48 - 41) ได้กล่าวว่า บุคคลจะมีวินัยในตนเองได้นั้น จะต้องอาศัยหลักธรรมที่ช่วยให้ตนอยู่ด้วยกันอย่างเป็นระเบียบ และมีความสุขให้แก่ หิริ โอตตัปปะ เพราะ หิริ คือ ความรู้สึกละอายตัวเอง ที่จะกระทำการที่ไม่ถูกต้อง เช่น ทำผิดระเบียบ ทำผิดกฎหมาย เป็นต้น โอตตัปปะ คือ ความรู้สึกกลัวว่า ถ้าทำผิดระเบียบ ผิดกฎหมายแล้วจะมีผลร้ายตอบในภายหลัง หิริ โอตตัปปะ จึงเปรียบเสมือนสิ่งที่คอยควบคุมความประพฤติของบุคคลที่อยู่ภายใน ซึ่งสามารถควบคุมบุคคลได้ทั้งในที่ลับและที่แจ้ง

ดังนั้น บุคคลที่มีวินัยในตนเองควรมีคุณลักษณะและพฤติกรรมดังนี้

1. มีความรับผิดชอบ
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. มีความตั้งใจ
4. มีความอดทน
5. มีลักษณะความเป็นผู้นำ
6. มีความซื่อสัตย์

การส่งเสริมพัฒนาความมีวินัยในตนเอง

ในการส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีวินัยในตนเองนั้น สุชา จันทรเอน (2521 : 191) ได้เสนอแนะวิธีไว้ดังนี้

1. ครูทำงานร่วมกับเด็ก
2. ครูปฏิบัติต่อเด็กเป็นรายบุคคลไป ตามความสามารถของแต่ละบุคคล

3. ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล
4. ส่งเสริมความเจริญงอกงามทุกด้านของเด็ก
5. โดยการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมให้เด็กเลือกเรียนตามความสามารถ ความในใจ ความถนัดโดยธรรมชาติ และความต้องการของเด็ก

สำหรับลักษณะการเรียนการสอนที่มุ่งจะปลูกฝังให้นักเรียนมีวินัยในตนเองนั้น กาญจนา หาสีตะพันธุ์ (2517 : 203 - 204) ได้เสนอข้อควรปฏิบัติของครูดังต่อไปนี้

1. ครูควรใช้วิธีแนะแนวทางนักเรียน ซึ่งอาจแสดงให้เห็นว่าครูเชื่อในคุณค่าของนักเรียน แทนที่จะใช้วิธีการซึ่งเป็นการคุกคามความมั่นใจตัวเอง
2. ครูพิจารณาเหตุการณ์ที่จะเหตุการณ์ เมื่อมีการกระทำผิดทางวินัยขึ้นพิจารณาความต้องการ และประวัติชีวิตของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดนั้น จะไม่มีการลงโทษ เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่กลุ่ม แต่จะให้มีการเรียนรู้ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่กระทำผิดนั้น
3. จัดโรงเรียนและห้องเรียนให้มีบรรยากาศเต็มไปด้วยความเคารพและเชื่อถือกัน
4. ครูยอมรับเด็กทุกคน ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความสบายใจในลักษณะของคนที่ไม่ต่างจากเพื่อนทุกคน
5. ครูช่วยให้เด็กเข้าใจเหตุผลของมาตรฐานและกฎต่าง ๆ และให้เห็นผลของพฤติกรรมของตน ครูบอกขอบเขตกว้าง ๆ ของพฤติกรรม ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมต่อจากนั้นให้เด็กช่วยวางกฎเอง
6. ครูช่วยให้เด็กรู้จักการปกครองตนเอง โดยให้วางโครงการกิจกรรมของตนเอง จัดเครื่องใช้ในชั้น และประดับตกแต่งห้อง เด็กโตขึ้นจะค่อย ๆ รับผิดชอบในการปกครองตนเองให้มากขึ้น
7. ครูศึกษาพฤติกรรมของเด็กตามวิธีวิทยาศาสตร์ หาเหตุผลของพฤติกรรมและวิธีเปลี่ยนพฤติกรรม
8. ครูช่วยเด็กให้เข้าใจต้นตอของพฤติกรรมของตน และของผู้อื่น และหาหนทางที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้ง

นอกจากนี้ สุชา จันท์เอม และสุรางค์ จันท์เอม (2517 : 192) กล่าวถึงบทบาทของครูในการพัฒนานักเรียนให้มีวินัยในตนเองดังนี้ คือ

1. การสร้างความสามัคคี น้ำหนึ่งใจเดียวกันชั้นในห้องเรียน ให้มีความรู้สึกว่ามีส่วนร่วมกัน และยอมเสียสละเพื่อหมู่คณะ
2. สร้างความรู้สึกให้เด็กเห็นว่าตนมีความสำคัญต่อหมู่คณะ
3. สร้างบรรยากาศแห่งความเป็นกันเองภายในห้องเรียน
4. สร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก
5. พยายามศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อนำไปเป็นเครื่องแก้ปัญหาด้านวินัย
6. ควรทำให้เด็กรับผิดชอบในการแก้ปัญหาดังต่าง ๆ
7. ไม่ควรใช้การห้ามเป็นเครื่องอบรมทางวินัย ควรใช้วิธียั่วให้ทำในสิ่งที่ถูก
8. ให้โอกาสเด็กมีส่วนร่วมในการจัดโรงเรียน
9. ครูต้องเตรียมการสอนและกิจกรรมเป็นอย่างดี โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง

บุคคล

10. ระเบียบที่วางไว้ควรเริ่มจากนักเรียน ให้นักเรียนร่วมมือกันวางกฎเกณฑ์ ดังนั้น ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนสามารถปลูกฝังและพัฒนาได้โดยครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับคุณลักษณะ พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความมีวินัยในตนเอง และให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย

ประโยชน์ของการมีวินัยในตนเอง

สมาคมเรื่องเด็กแห่งสหรัฐ (ยุพตี เตชะอังสุร. 2525 : 17; อ้างอิงมาจาก Child Study Association of America. 1953 : 132 - 135) เน้นให้เห็นถึงจุดมุ่งหมายการสร้างวินัยในตนเองเพื่อระงับหรือควบคุมความโกรธ ความรู้สึกตัวน้อย ความรู้สึกตัวเองมีความผิดอยู่ตลอดเวลา และมีความกลัวต่าง ๆ เพราะความรู้สึกเหล่านี้เป็นสาเหตุทำให้บุคคลขาดความเชื่อมั่นในตนเอง การแสดงหรือชักจูงความรู้สึกดังกล่าว จึงเป็นทางหนึ่งที่ทำให้เด็กสามารถพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองได้

สนั่น สุมิตร (2521 : 20 - 21) กล่าวว่า การฝึกทางวินัยโดยมีจุดประสงค์ให้มีนิสัยประจำใจคือ ให้ความเคารพ มีมารยาท และความประพฤติอันดีงาม มีความเห็นอกเห็นใจ มีความร่วมมือซึ่งกันและกัน และยังกล่าวต่อไปอีกว่า ถ้าสามารถคตินิสัยประจำใจให้ได้ดังจุดประสงค์แล้ว ความมั่นคง ปลอดภัยและความรุ่งเรืองของชาติจะมีได้อย่างไม่มีปัญหาทั้งในปัจจุบันและอนาคต นอกจากนั้นยังกล่าวถึงคุณค่าของวินัยในตนเอง ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้คือ

1. วินัยทำให้ผู้รักษาเป็นคนดี เป็นเครื่องมือป้องกันความเสื่อมเสีย
2. วินัยเป็นเครื่องวัดความดีของชน ใครจะเป็นคนดีหรือเลว ดีมาก ดีน้อย ไม่มีอะไรเป็นเครื่องวัดได้แม่นยำเท่ากับการสังเกตวินัยของผู้นั้น ผู้ใดเคร่งครัดในวินัยในตนเอง ผู้นั้นเป็นคนดี

3. วินัยเป็นเครื่องแสดงความแตกต่างระหว่างบุคคล

ดังนั้น ผู้ที่มีวินัยในตนเองย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และต่อประเทศชาติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยการเรียนเป็นทีม

งานวิจัยในประเทศ

นพเก้า สุนทรเกส (2518 : 70 - 72) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ โดยวิธีสอนแบบการเรียนเป็นทีม กับการเรียนแบบบรรยายประกอบการสาธิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบการเรียนเป็นทีม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบรรยายประกอบการสาธิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อวยชัย โชคบุญยสิทธิ์ (2525 : 48) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติต่อวิชาสังคมศึกษาในเรื่องการพัฒนาประเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนเป็นทีม กับการเรียนด้วยการสอนตามปกติ ผลการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนที่เรียนเป็นทีมสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ส่วนทัศนคติต่อวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประยงค์ นาโค (2527 : 64) ได้ศึกษาผลการสอน 3 แบบ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในด้านความเป็นผู้นำ และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการศึกษาเปรียบเทียบการสอน 3 แบบ คือ การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม การสอนโดยใช้บทเรียนโปรแกรม และการสอนปกติ ผลการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่าผลของการสอนทั้ง 3 แบบนี้ ที่มีต่อความเป็นผู้นำด้านความรับผิดชอบ และด้านความเห็นอกเห็นใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า การสอนทั้ง 3 แบบ ที่มีต่อความคงทนในการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แต่พบว่า การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมมีแนวโน้มที่จะส่งผลต่อความคงทนในการเรียนรู้ได้ดีกว่าการสอนโดยบทเรียนโปรแกรมและการสอนปกติ

สุรชาติ มานิตย์ (2530 : 42 - 43) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการสอนโดยการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยในต่างประเทศ

ยัง (Young. 1972 : 630) ได้ทำการทดลองสอนโดยการเรียนรู้เป็นทีมในวิชาคณิตศาสตร์กับนักเรียนเกรด 7 และเกรด 8 ที่โรงเรียนแลนโซว์ แคนาดา รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา โดยจัดโปรแกรมต่างกันไป ดังนี้

1. นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นคู่
2. ความก้าวหน้าของการเรียนขึ้นอยู่กับความสามารถของตนเอง
3. ไม่มีการให้การบ้าน ครูจึงไม่ต้องตรวจการบ้าน
4. เมื่อมีการทดสอบย่อย คู่ที่ทำงานร่วมกันจะได้คะแนนเท่ากัน

ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือทางด้านคณิตศาสตร์ให้ดีขึ้นจนผู้ปกครองรู้สึกแปลกใจที่เด็กของตนเรียนคณิตศาสตร์ได้ผลดี นักเรียนชอบการเรียนรู้เป็นทีมมาก

เดวิดสัน (Davidson. 1974 : 104) ได้ทดลองสอนการเรียนรู้เป็นทีมในวิชาคณิตศาสตร์กับนักเรียนประถมศึกษาจำนวน 5 ห้อง ที่โรงเรียนมูลนิธิอเมริกาในประเทศเม็กซิโก (The American School Foundation Mexico City) โดยจัดทีมนักเรียนเป็น 4 - 5 คน สมาชิกของทีมมีความสามารถแตกต่างกันภายหลังการเรียนรู้ให้นักเรียนเขียนวิจารณ์ ปรากฏผลว่านักเรียนส่วนใหญ่ชอบวิธีการเรียนรู้เป็นทีม แต่ต้องการให้ครูบังคับให้สมาชิกในทีมทำงานร่วมกันมากกว่า เพราะยังมีบางคนไม่ยอมให้ความร่วมมือในการทำงาน มีนักเรียนบางคนต้องทำงานคนเดียว เพราะเขารู้สึกว่าทีมดุจให้เขาเรียนแย่งชิง ซึ่งแสดงว่าเด็กคนนี้ได้ช่วยเหลือทีมเช่นกัน

นักเรียนส่วนมากยอมรับว่า ทีมให้ความช่วยเหลือเขาเต็มที่ เมื่อครูมีธุระยุ่งเขาก็ถามเพื่อนในทีมแทนได้ เมื่อไม่เข้าใจจริง ๆ ก็ให้ครูอธิบายให้ฟังใหม่ มีหลายคนพูดว่าเขาไม่ลำบากใจที่จะถามเพื่อนในทีม เหมือนกับที่ต้องถามครูต่อหน้านักเรียนทั้งชั้น บางคนกล่าวว่าเขารู้สึกสบายใจ และอบอุ่นเมื่อทำงานเป็นทีมแทนที่ต้องทำงานคนเดียว นักเรียนที่เรียนเก่งกว่าคนอื่น ๆ กล่าวว่า เขาพอใจที่จะช่วยเหลือเพื่อนคนอื่น ๆ แม้จะทำให้เขาคะแนนน้อยลง และมีการบ้านมากขึ้น เขาภูมิใจที่จะได้ช่วยเหลือเพื่อนคนอื่น ๆ

วิลเลียม และโรนัลด์ (William and Ronald. 1984 : 63) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนระดับ 9 - ระดับ 12 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้เป็นทีม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง

งานวิจัยในประเทศ

ภัทรา นิคมานนท์ (2517 : 48 - 50) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการถือศีลห้า ความรู้สึกรับผิดชอบ วินัยในตนเอง ความเกรงใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่า เจตคติต่อการถือศีลห้า ความรู้สึกรับผิดชอบ วินัยในตนเอง ความเกรงใจ

และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับที่ วรรณวิภา ทองอก (2517 : 9) กล่าวว่าไว้วางใจในตนเองเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงานและการเรียน เนื่องจากมีความตั้งใจจริง มุ่งมั่นพยายามนั่นเอง

กรุณา กิจขยัน (2517 : 77 - 79) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 300 คน ผลการศึกษาพบว่า คุณธรรมแห่งพลเมืองดีและความเชื่ออำนาจภายนอกตนมีความสัมพันธ์เป็นเส้นตรงในทางบวกกับความมีวินัยแห่งตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิวัฒน์ อัสวาวชิษฐ์ (2523 : 53 - 56) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 856 คน กลุ่มตัวอย่างที่นำมาเป็นนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย แบบทดสอบความซื่อสัตย์ แบบทดสอบวินัยในตนเอง ผลการวิจัยพบว่า

1. วินัยในตนเองและความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เด็กที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกันมีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน แต่มีความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีวินัยในตนเอง และความซื่อสัตย์สูงกว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เด็กที่อยู่ในต่างจังหวัดมีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กที่อยู่ในกรุงเทพฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ความซื่อสัตย์ไม่แตกต่างกัน

ชวลี นาคพัฑ (2524 : 40 - 44) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความมีวินัยแห่งตนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใช้เวลาทดลอง 20 คาบ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนที่เรียน

ด้วยวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีวินัยแห่งตนต่างจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความมีวินัยแห่งตนเองของนักเรียนกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การณิ เสงวิจิตร (2525 : 48) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และความมีวินัยแห่งตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ ระหว่างวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และการสอนแบบบรรยาย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ไม่แตกต่างกับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบบรรยายมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีวินัยแห่งตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2526 : 56) ได้ศึกษาผลการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2524 จำนวน 28 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 14 คน และกลุ่มควบคุม 14 คน กลุ่มทดลองใช้ฝึกกิจกรรมกลุ่ม กลุ่มควบคุมสอนตามปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีพัฒนาการความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนในกลุ่มทดลองมีพัฒนาการความมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมชาย สิงห์พันธ์ (2526 : 50) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเอง ในการสอนจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยวิธีสอนแบบซินติเคท กับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ และความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 วินัยในตนเองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการเรียนแตกต่างกับก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อำพร กาทอง (2529 : 69) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยวิธีการสอน

แบบซินคิเคท การสอนโดยใช้บทเรียนโปรแกรมและการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบซินคิเคท สอนโดยใช้บทเรียนโปรแกรม และสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการสอนทั้ง 3 แบบนี้ มีความมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

รัตนา นภารัตน์ (2531 : 54) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบบูรณาการกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 วินัยในตนเองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความมีวินัยในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยในต่างประเทศ

เชเวียคอฟ และฟริทซ์ (Sheviakov and Fritz. 1955 : 8-14) ได้ศึกษาถึงประเภทของวินัยที่ปลูกฝังให้แก่เด็กว่าไม่ควรเป็นวินัยรากฐานของการปฏิบัติตามคำสั่ง และให้ความเห็นต่อไปอีกว่าควรเป็นเรื่องของความเต็มใจ ซึ่งมีใช้การกระทำตามคำสั่งหรือเพราะการลงโทษ นั่นคือ การปลูกฝังให้เกิดวินัยในตนเอง ซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความชื่นชอบและรักในอุดมคติหรือยึดมั่นในจุดมุ่งหมายที่ตนสร้างขึ้น

วิกกินส์ (Wiggins. 1971 : 2899) ได้อ้างถึงการศึกษาของโกซ์ (Gough) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง พบว่า ผู้ที่มีวินัยในตนเองสูงจะมีความรับผิดชอบมาก มีความวิตกกังวลน้อย มีความอดทน มีเหตุผลของตนเอง มีความยืดหยุ่นในความคิดและมีพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ และยังพบว่า โดยทั่วไปจะมีสุขภาพสมบูรณ์ดีกว่าผู้ที่ขาดความมีวินัยในตนเอง

เจอซิลด์ (Jersild. 1960: 165) ได้ค้นคว้าเกี่ยวกับแรงผลักดันภายในตัวเด็ก พบว่า บิคารมารคามืออิทธิพลยิ่งในการสร้างวินัยให้กับเด็ก และบิคารมารคาจะต้องไม่ตามใจเด็กเกินไป แต่จะต้องไม่เข้มงวดกวดขันจนเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮอฟแมน (Hoffman. 1970: 286) ได้ศึกษาการฝึกวินัย 3 วิธี ได้แก่ การให้เหตุผล การปล่อยปละละเลย และการรวมอำนาจ ผลการศึกษาพบว่า บิคารมารคาที่ฝึกวินัยเด็กโดยวิธีการให้เหตุผลจะทำให้เด็กมีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการฝึกวินัยจากบิคารมารคา โดยวิธีการปล่อยปละละเลยและการรวมอำนาจ

ไบรอันท์ (Bryant. 1977 : 4854 - 8) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนที่มีความเชื่อแตกต่างกัน โดยให้ครูบรรยายลักษณะของนักเรียนที่มีความเชื่ออ่านภายในตนกับนักเรียนที่มีความเชื่ออ่านภายนอกตนกลุ่มละ 20 คน ครูอธิบายว่า นักเรียนที่มีความเชื่ออ่านภายในตนจะมีวินัยมากกว่าปรับตัวได้ดีกว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีความอดทนมากกว่านักเรียนที่มีความเชื่ออ่านภายนอกตน

จากงานวิจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่าผู้สนใจศึกษาค้นคว้าถึงวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา แต่ก็ยังหาข้อสรุปแน่นอนไม่ได้ว่า วิธีสอนแบบใดที่ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีที่สุด ฉะนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่า การสอนแบบการเรียนเป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครูวิธีการใดที่จะส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากันและด้วยวิธีการสอน 2 แบบนี้วิธีการใดที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความมีวินัยในตนเองเพิ่มขึ้น

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบการเรียนเป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบการเรียนเป็นทีม กับการสอนตามคู่มือครู มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบการเรียนเป็นทีม และการสอนตามคู่มือครู มีวินัยในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

1. การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชำนาญสามัคคีวิทยา ต.คลองปูน อ.แกลง จ.ระยอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 5 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 200 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชำนาญสามัคคีวิทยา ต.คลองปูน อ.แกลง จ.ระยอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 80 คน

วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. เลือกสุ่มห้องเรียน 2 ห้องเรียนจาก 5 ห้องเรียน ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก
2. นำนักเรียนทั้งสองห้องมาคละกัน แล้วสุ่มอย่างง่ายเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 40 คน

3. จับฉลากอีกครั้งเพื่อเลือกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
 กลุ่มทดลอง จำนวน 40 คน สอนด้วยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม
 กลุ่มควบคุม จำนวน 40 คน สอนด้วยการสอนตามคู่มือครู

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (๒)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผน การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม
2. แผนการสอนตามคู่มือครู
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. แบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง ✓

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. แผนการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม

1.1 ศึกษาหลักสูตร ความมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ทั่วไป ของเนื้อหา
 วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำมาใช้ในการสร้างแผนการสอน

1.2 เลือกเนื้อหาที่จะนำมาใช้ทดลอง ได้แก่ เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 3 รายวิชา ส 306 (โลกของเรา) เรื่องทวีปอเมริกาเหนือ ประกอบด้วยเนื้อหาดังนี้

- 1.2.1 ลักษณะภูมิศาสตร์ของอเมริกาเหนือ
- 1.2.2 เศรษฐกิจและประชากรของอเมริกาเหนือ
- 1.2.3 ประวัติศาสตร์ของชนชาติในอเมริกาเหนือ
- 1.2.4 การปกครองของประเทศในอเมริกาเหนือ
- 1.2.5 วัฒนธรรมของชนชาติในอเมริกาเหนือ

1.3 จากคำอธิบายรายวิชา และจุดประสงค์รายวิชา วิเคราะห์เป็นจุดประสงค์
 การเรียนรู้ แล้วสร้างแผนการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม ซึ่งประกอบด้วย

- 1.3.1 จุดประสงค์การเรียนรู้

1.3.2 เนื้อหา

1.3.3 กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งแบ่งเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. นำเข้าสู่บทเรียน
2. แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
3. จัดทีม
4. เสนอบทเรียนใหม่
5. ปฏิบัติกิจกรรม
6. สรุป และประเมินผล

1.3.4 สื่อการเรียน

1.3.5 การวัดผลและประเมินผล

1.4 นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องของเนื้อหา และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนความสอดคล้องระหว่างขั้นตอนต่าง ๆ ของแผนการสอน

1.5 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชำนาญสามัคคีวิทยา ต.คลองปูน อ.แกลง จ.ระยอง จำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพื่อหาข้อบกพร่องในด้านการใช้ภาษา ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอน กับเวลาที่กำหนด แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงแผนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

1.6 นำแผนการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมไปสอนเพื่อการวิจัยต่อไป

2. แผนการสอนตามคู่มือครู

2.1 ศึกษาหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ความมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ทั่วไปของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำมาใช้ในการสร้างแผนการสอน

2.2 จากคำอธิบายรายวิชาและจุดประสงค์รายวิชา วิเคราะห์เป็นจุดประสงค์ปลายทาง และจุดประสงค์นำทาง แล้วสร้างแผนการสอนตามคู่มือครู ซึ่งประกอบด้วย

2.2.1 ชนิดของสมรรถภาพ

2.2.2 จุดประสงค์ปลายทาง

2.2.3 จุดประสงค์นำทาง

2.2.4 เนื้อหา

2.2.5 กิจกรรมการเรียนรู้การสอน ซึ่งแบ่งเป็น 9 ขั้นตอน ดังนี้

1. เร้าความสนใจ
2. แจ้งจุดประสงค์
3. ทบทวนความรู้เดิม
4. เสนอบทเรียนใหม่
5. ให้แนวการเรียนรู้
6. ลงมือปฏิบัติ
7. แจ้งผลการปฏิบัติ
8. ประเมินผล
9. ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอน

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องทวีปอเมริกาเหนือ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบจากหนังสือเทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียน การสอนสังคมศึกษาของสมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2523 : 1 - 239) เทคนิคการวัดและประเมินผล การเรียนการสอนสังคมศึกษาของนิเวศน์ ธรรมรักษ์ (2530 : 1 - 239) เทคนิคการเขียน ข้อสอบของ ชวาล แพรัตกุล (2522 : 1 - 407) และหนังสือวิธีสร้างและเขียนข้อสอบของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2518 : 1 - 61)

3.2 ผู้วิจัยร่วมกันนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการมัธยมศึกษากลุ่มการสอนวิชาสังคมศึกษา และอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 7 คน ทำการวิเคราะห์หลักสูตร และสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรจากเนื้อหา และพฤติกรรมที่ต้องการวัดตามหลัก เบนจามิน เบลูม (Benjamin S. Bloom)

ตัวอย่าง ตารางวิเคราะห์หลักสูตร

เนื้อหา	พฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม					
		ความรู้-ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	รวม	อันดับความสำคัญ
1. ลักษณะภูมิศาสตร์ของอเมริกาเหนือ							
2. เศรษฐกิจและประชากรของอเมริกาเหนือ							
ฯลฯ							
รวม							
อันดับความสำคัญ							

3.3 จากตารางวิเคราะห์หลักสูตร นำพฤติกรรม และเนื้อหา มาเขียนเป็น

จุดประสงค์การเรียนรู้

3.4 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 100 ข้อ โดยยึดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์มาจากรายการวิเคราะห์หลักสูตร

3.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่สร้างขึ้น ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเพร็ชมาตาวิทยา ต.เพ อ.เมือง จ.ระยอง จำนวน 100 คน ที่เคยเรียนบทเรียนนี้แล้ว เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.6 นำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนน โดยให้คะแนนข้อที่ถูก ข้อละ 1 คะแนน ข้อที่ผิด ข้อที่ไม่ได้ทำ หรือข้อที่ตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก ไม่ให้คะแนน

3.7 นำผลการตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบมาหาค่าตอบยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 27% แบ่งเป็นกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ หาค่า P_H และ P_L โดยเปิดตารางสำเร็จรูปของจุง เทห์ ฟาน (Fan. 1952 : 6 - 32) แล้วเลือกเอาข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย .20 - .80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ในการวิจัยครั้งนี้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .28 - .73 และมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .22 - .66

3.8 นำข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกที่อยู่ในเกณฑ์และครอบคลุมเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด จำนวน 50 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR.-20 ของ กูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 168 - 169) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เท่ากับ .70

4. แบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

4.1 ศึกษาเรื่องความมีวินัยในตนเองจากข้อเขียนในเอกสารและตำราต่าง ๆ

4.2 รวบรวมลักษณะ นิยามต่าง ๆ ของความมีวินัยในตนเองจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง

4.3 นำแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเองของ รัตนา นารัทธ์ (2531 : 92 - 95) ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มาปรับปรุงทางด้านภาษา เพื่อให้เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจดูความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ว่า ข้อความที่สร้างขึ้นวัดได้ครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องความมีวินัยในตนเอง และพิจารณาว่า ข้อความใดมีความหมายเป็นทางบวก (Positive) ข้อความใดมีความหมายทางลบ

ตัวอย่าง แบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือเพียงช่องเดียวให้ตรงกับ
สภาพความเป็นจริงของนักเรียน

ข้อที่	ข้อความ	บ่อยที่สุด	บ่อย	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
(0)	ฉันจะทำงานที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่ละเลยหรือเพิกเฉย				
(00)	เมื่อฉันทำการบ้านไม่ได้ ฉันจะเลิกทำทันที				

4.5 นำแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง ไปทดลองวัดกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชานาญสามัคคีวิทยา ต.คลองปูน อ.แกลง จ.ระยอง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 100 คน

4.6 นำแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเองที่นักเรียนทำแล้ว มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ในกรณีข้อความใดมีความหมายเป็นทางบวก (Positive) การให้คะแนนเป็นดังนี้

บ่อยที่สุด	ให้คะแนน	4	คะแนน
บ่อย	ให้คะแนน	3	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่เคยเลย	ให้คะแนน	1	คะแนน

ส่วนในกรณีข้อความใดมีความหมายเป็นทางลบ (Negative) การให้คะแนน

เป็นดังนี้

บ่อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
บ่อย	ให้คะแนน	2	คะแนน

นาน ๑ ครั้ง ให้คะแนน 3 คะแนน

ไม่เคยเลย ให้คะแนน 4 คะแนน

4.7 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% แบ่งเป็นกลุ่มสูง-ต่ำ แล้วเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง คือมีค่าที่เท่ากับ 2.02 ขึ้นไป เมื่อ df เท่ากับ 48 และระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05

4.8 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ 30 ข้อความ ด้วยสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบแอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 261) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง เท่ากับ .85

วิธีดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control-Group Pretest - Posttest Design (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 216)

4.1 แบบแผนการทดลอง

ตาราง 1 แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control-Group Pretest-Posttest Design

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T_1	X	T_2
CR	T_1	-	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

X แทน การจัดการกระทำ

R	แทน	การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม
E	แทน	กลุ่มทดลอง
C	แทน	กลุ่มควบคุม
T ₁	แทน	การทดสอบก่อนการทดลอง
T ₂	แทน	การทดสอบหลังการทดลอง

4.2 วิธีดำเนินการทดลอง

หลังจากที่ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

4.2.1 ทำการทดสอบก่อนการเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง

4.2.2 ทำการสอนกลุ่มทดลองโดยใช้การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม ส่วนกลุ่มควบคุมสอนตามคู่มือครู

4.2.3 หลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง ทำการทดสอบทั้งสองกลุ่มอีกครั้งโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดิมอีกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และความมีวินัยในตนเอง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมโดยใช้ t-test ในรูปผลต่างของคะแนน (Difference Score)

2. เปรียบเทียบความมีวินัยในตนเอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Dependent Group

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5

1. สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1.1 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

1.2 ค่าความแปรปรวน

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

2. หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

2.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คำนวณจากสูตร

KR.-20 ของ คูเคอร์ ริชาร์ดสัน (ลวิน สายยศ และอังคณา สายยศ . 2528 : 168)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

p แทน สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ = $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำได้}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$

q แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือ คือ $1 - p$

S_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของเครื่องมือฉบับนั้น

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง กำหนดโดย
ใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Conbach.
1970 : 161)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ α	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
s_i^2	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
s_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง โดยวิธีการ
แจกแจงที (t-distribution) กำหนดจากสูตรของเอ็ดเวิร์ด (Edward) (ล้วน สายยศ
และอังคณา สายยศ. 2528 : 185)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มสูง
S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มต่ำ
n_H	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
n_L	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

4. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และความมีวินัยในตนเอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม กำหนดโดยใช้ t-test ในรูปผลต่างของคะแนน (Difference Score) กำหนดจากสูตร

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{S_{MD_1 - MD_2}}, \quad df = n_1 + n_2 - 2$$

$$\text{ซึ่ง } S_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{S_{D_1}^2}{n_1} + \frac{S_{D_2}^2}{n_2}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้การพิจารณา
	D	แทน	คะแนนของความแตกต่างระหว่างการทดสอบก่อนการเรียน กับหลังการเรียน
	MD ₁	แทน	คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการเรียนกับก่อนการเรียนของกลุ่มทดลอง
	MD ₂	แทน	คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการเรียนกับก่อนการเรียนของกลุ่มควบคุม
	S _{D₁} ²	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการเรียนกับก่อนการเรียนของกลุ่มทดลอง
	S _{D₂} ²	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการเรียนกับก่อนการเรียนของกลุ่มควบคุม
	n ₁	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
	n ₂	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม

5. เปรียบเทียบความมีวินัยในเอง ก่อนการทดลองกับหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม คำนวณจากสูตร t-test แบบ Dependent Group (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 87)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

$$df = N - 1$$

เมื่อ D แทน ความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
N แทน จำนวนคู่

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยให้ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
$\bar{X}_{T_1}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง
$\bar{X}_{T_2}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลอง
MD	แทน	คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนสอบหลังการทดลอง และก่อนการทดลอง
MD_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยของผลต่างระหว่างการทดสอบ หลังการทดลอง กับก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง
MD_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของผลต่างระหว่างการทดสอบ หลังการทดลอง กับก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม
$S_{MD_1-MD_2}$	แทน	คะแนนความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่าง ค่าเฉลี่ยระหว่าง MD_1 และ MD_2
S_D^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบ ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาว่า t -distribution
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลกระทำตามลำดับดังนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม กับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลอง ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ก่อนการทดลองของกลุ่มการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม	40	17.75	20.50	1.33
การสอนตามคู่มือครู	40	16.25	11.17	

เปิดตารางค่าวิกฤต t ที่ $\alpha .05$ ($df = 78$) = 1.658

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 2 พบว่า ก่อนการทดลองนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม กับการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ก่อนการทดลองนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

2. เปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม กับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลอง ปรากฏผลดังในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองก่อนการทดลองของกลุ่มการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม	40	88.60	122.4	0.63
การสอนตามคู่มือครู	40	87.13	93.14	

เปิดตารางค่าวิกฤต t ที่ $\alpha.05$ (df = 78) = 1.658

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 3 พบว่า ก่อนการทดลองนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู มีความมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ก่อนการทดลองนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม กับการสอนตามคู่มือครู มีความมีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนที่เรียนโดย
การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครูหลังการทดลองปรากฏผลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา หลังการทดลองของกลุ่มการสอน
แบบการเรียนรู้เป็นทีม กับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_{T1}$	$\bar{X}_{T2}$	MD	$S_{MD1-MD2}$	t
การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม	40	17.75	32.63	14.88	1.27	3.22**
การสอนตามคู่มือครู	40	16.25	27.03	10.78		

เปิดตารางค่าวิกฤติ t ที่ $\alpha.05$ (df = 78) = 1.980 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 $\alpha.01$ (df = 78) = 2.617

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 4 พบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา
โดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม กับการสอนตามคู่มือครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน อย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม
มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า นักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู

4. เปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม กับการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลอง ปรากฏผลดังในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองหลังจากทดลองของนักเรียนกลุ่มการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม กับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_{T_1}$	$\bar{X}_{T_2}$	MD	$S_{MD_1-MD_2}$	t
การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม	40	88.60	98.20	9.60	1.25	2.18*
การสอนตามคู่มือครู	40	87.13	94.00	6.88		

เปิดตารางค่าวิกฤติ t ที่ $\alpha.05$ (df = 78) = 1.980 *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 $\alpha.01$ (df = 78) = 2.617

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 5 พบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม กับการสอนตามคู่มือครู มีความมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม มีความมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู

5. ศึกษาการเปลี่ยนแปลงความมีวินัยในตนเองระหว่างก่อนการเรียนกับหลังการเรียน
ของนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม และนักเรียนที่เรียนโดย
การสอนตามคู่มือครู ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 การศึกษาการเปลี่ยนแปลงความมีวินัยในตนเองก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
ของกลุ่มการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม กับกลุ่มการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_{T_1}$	$\bar{X}_{T_2}$	MD	S_D^2	t
การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม	40	88.60	98.20	9.60	38.45	9.79**
การสอนตามคู่มือครู	40	87.13	94.00	6.88	29.75	7.97**

เปิดตารางค่าวิกฤต t ที่ $\alpha = 0.05$ (df = 78) = 1.658 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 $\alpha = 0.01$ (df = 78) = 2.358

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 6 พบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม และการสอนตามคู่มือครู มีความมีวินัยในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม และนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู มีความมีวินัยในตนเอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู ซึ่งสามารถสรุปขั้นตอนและผลการศึกษาได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู
3. เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงความมีวินัยในตนเองระหว่างก่อนการเรียนกับหลังการเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมและนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามคู่มือครู

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมและการสอนตามคู่มือครู มีวินัยในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชำนานูสามัคคีวิทยา ต.คลองปูน อ.แกลง จ.ระยอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 5 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 200 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชำนานูสามัคคีวิทยา ต.คลองปูน อ.แกลง จ.ระยอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 80 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก จาก 5 ห้องเรียน มา 2 ห้องเรียน แล้วนำนักเรียนทั้งสองห้องมาละกัน แล้วสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลากเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 40 คน จากนั้นจับฉลากอีกครั้งเพื่อเลือกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง จำนวน 40 คน สอนด้วยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม

กลุ่มควบคุม จำนวน 40 คน สอนด้วยการสอนตามคู่มือครู

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 แผนการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากเนื้อหารายวิชา ส 306 (โลกของเรา) เรื่องทวีปอเมริกาเหนือ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา ลักษณะภูมิศาสตร์ของอเมริกาเหนือ เศรษฐกิจและประชากรของอเมริกาเหนือ ประวัติศาสตร์ของชนชาติในอเมริกาเหนือ การปกครองของประเทศในอเมริกาเหนือ วัฒนธรรมของชนชาติในอเมริกาเหนือ

2.2 แผนการสอนตามคู่มือครู วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องทวีปอเมริกาเหนือ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบปรนัย 5 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .70 มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .28 - .73 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .22 - .66

2.4 แบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง ซึ่งผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเองของรัตนา นารัตน์ (2531 : 92 - 95) จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .85 และค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 2.73 - 7.47

3. การดำเนินการทดลอง

3.1 ทำการทดสอบก่อนการเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องทวีปอเมริกาเหนือและแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง

3.2 ดำเนินการทดลองโดยให้นักเรียนกลุ่มทดลองเรียน โดยใช้การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม และกลุ่มควบคุมเรียนโดยใช้การสอนตามคู่มือครู ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ทดลองสอนทั้งสองกลุ่มใช้เวลาในการทดลองเท่ากันคือ 18 คาบ ๆ ละ 50 นาที

3.3 ทำการทดสอบหลังการทดลองสอนกับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องทวีปอเมริกาเหนือ และแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง ชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลองสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ผลต่างของคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการทดลองสอน กับหลังการทดลองสอน แล้วทดสอบค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t -test ในรูปของ Difference Score

2. เปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ผลต่างของคะแนนที่ได้จากการทำแบบสอบถามก่อนการทดลองสอน กับหลังการทดลองสอน แล้วทดสอบค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ t -test ในรูปของ Difference Score

3. เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงความมีวินัยในตนเองก่อน และหลังการทดลองภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วย t -test แบบ Dependent Group

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู มีความมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมและการสอนตามคู่มือครู มีความมีวินัยในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยอภิปรายได้ดังนี้

1. จากสมมติฐาน ข้อที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อวยชัย โชคบุญยสิทธิ์ (2525 : 48) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรชาติ มานิตย์ (2530 : 42 - 43) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการสอนโดยการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนโดยการเรียนรู้เป็นทีมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู

ผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 น่าจะเป็นผลมาจาก

1.1 การสอนโดยการเรียนเป็นทีม เป็นการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

นักเรียนมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะด้านปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับเพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ รวมทั้งทำให้เกิดพลังทีมโดยนักเรียนจะให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในทีม ได้แก่ การช่วยเหลือเพื่อนให้เข้าใจในบทเรียนนั้น ๆ ในขณะที่ครูอธิบายหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ทีมอื่นอยู่ เพื่อให้ผลงานของทีมออกมาดีที่สุด ทำให้นักเรียนในแต่ละทีมรู้จักแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ชักถาม การสอนโดยการเรียนเป็นทีม จึงส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาค้นคว้าทางอารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังที่ คิม และเคลลา (Kim and Kellough. 1974 : 101-102) ได้กล่าวว่า ห้องเรียนที่มีบทบาทของครูมากเกินไปนั้นจะทำให้นักเรียนทั้งหมดเรียนรู้ได้แตกต่างกัน และจะเข้าสำหรับการพัฒนาไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ถ้าสภาพห้องเรียนที่ลดบทบาทของครูลง โดยการแบ่งนักเรียนออกเป็นทีมเล็ก ๆ มีสมาชิกทีมละ 5 - 8 คน จะทำให้นักเรียน ได้ดำเนินบทบาทในการเรียนด้วยตนเองมากขึ้น นักเรียนในแต่ละทีมจะได้ลงมือกระทำกิจกรรมร่วมกัน ได้คิดร่วมกัน จึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วกว่าห้องเรียนที่มีครูเป็นศูนย์กลาง และการที่นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นทีม ยังเป็นการฝึกให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคม ตลอดจนฝึกการควบคุมพฤติกรรม อารมณ์ของตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

1.2 กระบวนการเรียนการสอนแบบการเรียนเป็นทีม มีลักษณะตามหลักการของประชาธิปไตย (สุรชาติ มานิตย์. 2530 : 2 - 3) กล่าวคือ เป็นการสอนที่แบ่งผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นทีม สมาชิกในทีมมีความสำคัญเท่าเทียมกันในอันที่จะทำให้ทีมประสบความสำเร็จ สมาชิกจึงเป็นทั้งผู้รับ ผู้ให้ ตลอดจนให้ความร่วมมือในการทำงานภายในทีม (วิวัฒน์ ไรยสกุล. 2527 : 13) จึงเป็นการเรียนที่ให้อิสระแก่ผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกัน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้นักเรียนยังได้ศึกษาค้นคว้าจากตำรา และเอกสารประกอบการเรียน จึงทำให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวาง และเกิดทักษะหลายด้าน โดยเฉพาะการค้นคว้า และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น การสอนแบบการเรียนเป็นทีมจึงเป็นการสอนที่ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นแบบประชาธิปไตย ซึ่ง สุนทวิทย์ บุญสมบัติ (2526 : 200) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นหลักการของประชาธิปไตย คือ เสรีภาพ เสมอภาค และภราดรภาพ จะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ การร่วมมือ ทางสังคม รู้จักหน้าที่ เคารพกฎ คำสั่ง มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และหมู่คณะ ตลอดจนฝึกการเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี

1.3 กิจกรรมการเรียนการสอนในการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม เน้นให้นักเรียนในแต่ละทีมร่วมมือคิดค้นคว้า ร่วมกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนจึงเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ และชี้แนะเท่านั้น รวมทั้งมีการแข่งขันระหว่างทีมด้วย ตำแหน่งผู้ชนะจึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้น และสนุกสนานในการเรียน การเรียนจึงน่าสนใจ ไม่น่าเบื่อหน่าย (อวยชัย โชคนุญสิทธิ์.2525 : 55) ซึ่งชัยลิขิต สุทธาจารย์เกษม (2529 : 15) ได้กล่าวว่า ในการเรียนการสอนที่รู้จักกิจกรรมให้นักเรียนได้ร่วมมือทำงานภายในทีม และมีการแข่งขันระหว่างทีมจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน เข้าใจ ไม่น่าเบื่อหน่ายต่อการเรียน จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการทดลองของ เมลเลอร์ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.2528 : 229 ; อ้างอิงมาจาก Garrison,1972 : 216) พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการร่วมมือ และการแข่งขัน ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียน อันส่งผลต่อการเรียนรู้ และพบว่ากิจกรรมที่มีลักษณะเช่นนี้เหมาะสมสำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษามากกว่าในระดับอุดมศึกษา

2. จากสมมติฐานข้อที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม กับการสอนตามคู่มือครู มีความมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม มีความมีวินัยในตนเอง สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู

ผลงานวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวลี นาคทัต (2524 : 40) ที่ศึกษาอิทธิพลของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศีลธรรม และความมีวินัยแห่งตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีวินัยแห่งตนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามปกติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของคารณี เจริญจิตร (2525 : 48) ที่ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และความมีวินัยแห่งตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ ระหว่างวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และการสอนแบบบรรยายผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีวินัยแห่งตนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบบรรยาย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย สิงห์พันธ์ (2526 : 50) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยวิธีสอนแบบซินคิเท

กับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีแบบซินคิเทท มีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

ผลการวิจัยที่ออกมาสอดคล้องกัน เนื่องจากว่า วิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ วิธีสอนแบบซินคิเทท เป็นวิธีสอนที่มีลักษณะคล้ายกับการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม กล่าวคือ เป็นการสอนที่แบ่งนักเรียนเป็นหมู่คณะ ในการสอนจะยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติกิจกรรม โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำเท่านั้น นักเรียนจึงได้ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นหมู่คณะอันส่งผลให้นักเรียนมีความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น

ผลงานวิจัยนี้แตกต่างจากผลงานวิจัยของ อ่ำพร กาทอง (2529 : 69) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีสอนแบบซินคิเทท สอนโดยใช้บทเรียนโปรแกรม และการสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการสอนทั้งสามแบบมีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน และยังแตกต่างจากผลงานวิจัยของ รัตนา นภารัตน์ (2531 : 54) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบบูรณาการ กับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบบูรณาการกับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา มีความมีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน

สำหรับผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม มีความมีวินัยในตนเองสูงกว่า นักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากกิจกรรมของการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม ทำให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน เช่น การร่วมคิดแก้ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้ผลงานของทีมดีที่สุด กิจกรรมดังกล่าวจึงส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความมีวินัยในตนเอง เช่น มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนที่มีต่อทีม การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เข้าใจความต้องการของผู้อื่น และเคารพกติกาในสังคม นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการแข่งขันระหว่างทีม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมของตนเองในการแข่งขันกับทีมอื่น ๆ และยังเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กในช่วง

วัยรุ่น เพราะเด็กวัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่มีพลังงานมาก ทั้งด้านกำลังและความคิด จึงสนใจกิจกรรมที่ทำเป็นกลุ่ม กิจกรรมที่มีการแข่งขัน สนใจเรียนรู้การทำงานแปลก ๆ และสนุกสนาน (สุชา จันทน์เอม. 2528 : 55) ดังนั้นในการปฏิบัติกิจกรรมนักเรียนจึงไม่รู้สึกรำคาญหรือเครียด เนื่องจากสมาชิกภายในทีมจะร่วมมือกัน และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปฏิบัติกิจกรรมเช่น นักเรียนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน นักเรียนที่เรียนอ่อนจะพยายามพัฒนาตนเอง เพื่อให้ผลงานของทีมออกมาดีที่สุด ซึ่งจะทำให้สมาชิกทุกคนเกิดความภาคภูมิใจ เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ คอยล์ (Doyle. 1961 : 301) ที่พบว่า เด็กที่ได้รับการส่งเสริมให้ทำงาน หรือได้รับการศึกษาให้เป็นไปตามกำลัง ความสามารถ และยอมรับข้อบกพร่องของตน ให้อำนาจใจในความสำเร็จแล้ว เด็กจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่เกิดความขัดแย้งในตนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดคามมีวินัยแห่งตนขึ้น

3. จากสมมติฐานข้อที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม และการสอนตามคู่มือครูมีความมีวินัยในตนเอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม และนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครูมีความมีวินัยในตนเอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ลักตาวรรณ ณ ระนอง (2526 : 56) ที่ได้ศึกษาผลการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีพัฒนาการความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย สิงห์พันธ์ (2526 : 50) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยวิธีสอนแบบซินติเกท กับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบซินติเกท และการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา มีวินัยในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนานารถ (2531 : 54) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบบูรณาการกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดย

การสอนแบบบูรณาการ และการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา มีความมีวินัยในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม และการสอนตามคู่มือครู มีความมีวินัยในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 น่าจะเป็นผลมาจาก

3.1 กลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้นักเรียนแต่ละทีมร่วมกันคิด ค้นคว้า ร่วมกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ร่วมกันแสดงความคิดเห็น นักเรียนจึงเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ และชี้แนะ รวมทั้งมีการแข่งขันระหว่างทีมที่อยู่ภายใต้ศักติกา ที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดขึ้น ดังนั้นในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อให้ผลงานของทีมตนดีที่สุด นักเรียนจะต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองที่มีต่อทีมมีความตั้งใจ และมีความอดทนในการทำงาน ตลอดจนมีความสามารถบังคับอารมณ์ และพฤติกรรมของตนเองได้ ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมมีความมีวินัยในตนเอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ดังที่ กู๊ด (Good, 1959 : 176) กล่าวว่า บุคคลจะมีวินัยในตนเองนั้น จะต้องเป็นบุคคลที่รู้จักบังคับอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังตามบทบาท หน้าที่ และตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม ซึ่งการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของบุคคลเป็นอำนาจที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือยอมรับในคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภพร นิมิตรกุล (2521 : 63) ที่พบว่าความมีวินัยแห่งตนจะเกิดขึ้นโดยการเรียนการสอนในโรงเรียนที่มีการทำงานด้วยตนเอง และการทำงานเป็นหมู่คณะ อันก่อให้เกิดให้ผู้เรียนรู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการฝึกฝนความมีวินัยตนเองให้เกิดสะสมเพิ่มมากขึ้น

3.2 กลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนทำงานร่วมกัน ร่วมกันอภิปราย ร่วมกันคิด ค้นคว้า มีการสรุปและอภิปรายร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน จึงมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตลอดจนยอมรับในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน บรรยากาศในการเรียนจึงส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออกในด้านความคิด และการทำงาน ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู

มีความมีวินัยในตนเอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ดังที่ มัสเสน (รัตนา นภารัตน์. 2531 : 59 ; อ้างอิงมาจาก Mussen. 1957 : 335) กล่าวว่า การสร้างความมีวินัยให้แก่นักเรียนนั้น จะต้องสร้างโดยอาศัยความรัก การใช้เหตุผลควบคู่กัน ครูกับนักเรียนจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งต้องเป็นปฏิสัมพันธ์แบบประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมเป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นทีม รู้จักคิด ค้นคว้า ร่วมมือ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้ได้ผลงานของทีมออกมาดีที่สุด จากการวิจัยพบว่า ในระยะแรกผู้เรียนไม่เข้าใจการทำงานเป็นทีม เพราะยังไม่เคยชินกับวิธีการเรียน ผู้วิจัยต้องให้คำแนะนำ และชี้แจงถึงการทำงานเป็นทีมที่ถูกต้อง เมื่อเรียนผ่านไปประมาณ 2 - 3 คาบ นักเรียนเริ่มคุ้นเคยกับการเรียนแบบนี้ จึงทำให้การเรียนดำเนินไปด้วยดีตามลำดับ

1.2 การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม เป็นการสอนที่ช่วยฝึกทักษะหลาย ๆ ด้านให้กับผู้เรียน เช่น ทักษะทางสังคม ทักษะในการศึกษาค้นคว้า ทักษะทางปัญญา และทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออก มีความรับผิดชอบ มีความตั้งใจ ตลอดจนสามารถบังคับอารมณ์และพฤติกรรมของตนเอง จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น ดังนั้นจึงควรส่งเสริมการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมให้แพร่หลายยิ่งขึ้น

1.3 ในการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมจะมีการแบ่งนักเรียนออกเป็นทีมประมาณ 5 - 8 ทีม จำนวนสมาชิกในแต่ละทีมควรมีประมาณ 7 - 8 คน เพื่อให้การทำงานภายในทีมมีประสิทธิภาพ สมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำงานอย่างทั่วถึง และในการวิจัยครั้งนี้พบว่า การจัดทีมโดยให้สมาชิกอยู่ในทีมเดิมทุก ๆ คาบ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาสอน 18 คาบ ทำให้ผู้วิจัยสังเกตการพัฒนาในตัวผู้เรียนทั้งในด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนบทบาทและหน้าที่ของตนในการทำงานเป็นทีมได้อย่างชัดเจน

1.4 จากการสังเกตพฤติกรรมในการเรียนพบว่า ในการปฏิบัติกิจกรรมนักเรียน มีความสนุกสนาน มีความกระตือรือร้น และมีความสนใจในการเรียน การจัดกิจกรรมการสอนที่มีลักษณะให้นักเรียนมีการร่วมมือ และการแข่งขัน จึงเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนที่ดี และพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความมีวินัยในตนเอง

1.5 การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม นักเรียนต้องนั่งรวมกันเป็นทีม จึงต้องมีการจัดโต๊ะ เก้าอี้ และมีกิจกรรมการแข่งขัน ทำให้เกิดเสียงดังรบกวนห้องเรียนอื่น ในช่วงแรก ๆ คังนั้นครูต้องใช้การรวมทีมสร้างความคิดร่วมกันในเรื่องความมีวินัยในตนเอง ซึ่งทำให้เสียงดังรบกวนห้องเรียนอื่น ๆ ลดน้อยลงไปในระยะต่อมา

1.6 บรรยากาศในการเรียน และบุคลิกภาพของครู เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ให้นักเรียนสนใจต่อการเรียน อันมีผลต่อการเรียนรู้ ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนชอบบรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียนชอบครูที่มีอารมณ์สนุกสนานไม่เคร่งเครียด ตลอดจนชอบครูที่มีความยุติธรรม ใจเหตุผล ไม่ใช้อารมณ์ในการสอนแต่ละคาบนักเรียน จึงสนุกสนาน เพราะนักเรียนให้ความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการเรียน คังนั้นสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวนักเรียน โดยเฉพาะตัวครูและบรรยากาศในการเรียนการสอน จึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมไปทดลองกับนักเรียนในระดับชั้น และเนื้อหาอื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบว่า การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นใด และเนื้อหาวิชาใดมากที่สุด

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่อยู่ในเขตเมืองกับในเขตชนบท โดยใช้การสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

2.3 ควรศึกษาผลการเรียนเป็นทีมที่มีต่อลักษณะอื่น ๆ ของนักเรียน เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การมีมนุษยสัมพันธ์ พฤติกรรมความเป็นผู้นำ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

กรุณา กิจชัยน. ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน
และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี. ปรินญาพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517 อักสำเนา.

กัญญา หาสีตะพันธ์. "การควบคุมตนเอง (Self-discipline)," ชมทางวิชาการ
รายงานการประชุมทางวิชาการครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ, 2517.

คณะกรรมการส่งเสริม และประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเด็กและ
เยาวชนในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2530.

"ความสามารถของการทำงานร่วมกัน," กรุปรีทัศน์. 4 (3) : 1 ; มีนาคม 2522.

เจริญผล สุวรรณโชติ "การพัฒนากนเพื่อพัฒนาสังคม," การประชาสงเคราะห์. 26 (6) :
7 - 11 ; พฤศจิกายน - ธันวาคม 2526.

ช.ชนบท (นามแฝง). "วินัยในตนเองสอนให้เกิดขึ้นได้อย่างไร," สารพัฒนาหลักสูตร 63 :
48 - 49 ; มิถุนายน 2530.

ชวาล แพรัตกุล. เทคนิควิคผล. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2522 .

ชวลี นาคหัต. อิทธิพลกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศีลธรรมและ
ความมีวินัยแห่งตน. ปรินญาพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2524. อักสำเนา.

ชัยลิขิต สุทธาจารย์เกษม. "การร่วมมือการแข่งขันในห้องเรียน," ประชาศึกษา. 37 (3) :
14 - 16 ; ธันวาคม 2529.

ดวงเคื่อน พันธุมนาวัน. จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน. กรุงเทพฯ : สถาบันพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อักสำเนา.

- คารณ์ เญยวิจิตร. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความมีวินัย
แห่งตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์
ระหว่างวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และการสอนแบบบรรยาย. ปรินิพนธ์
 กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2525. อัดสำเนา.
- ทรูเนตร อัสชสวัสดิ์. เอกสารเรื่องการสร้างทีม. ม.ป.ท., ม.ป.ป. อัดสำเนา.
- ทัศน์า แหมมณี และคนอื่น ๆ. "การพัฒนาแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียน
 ระดับประถมศึกษา," การวิจัยการศึกษา. 17 (3) : 82 - 98 ; กรกฎาคม -
 กันยายน 2530.
- ธำรง ชูทัพ. "ศึกษาหาที่ : พฤติกรรมการเรียนการสอนที่ท้าทายแนวคิดของหลักสูตรใหม่,"
สารพัฒนาหลักสูตร. 9 : 37 - 39 ; มิถุนายน 2525.
- นพเก้า สุนทรเกส. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาศาสตร์โดยวิธีสอบแบบการเรียน
เป็นทีมกับการเรียนแบบบรรยายประกอบการสาธิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- นิเวศน์ ธรรมรักษ์ เอกสารประกอบการสอนวิชา กสส 522 เทคนิคการวัดและประเมินผล
การเรียนการสอนสังคมศึกษา. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ประยงค์ นาโค. ผลการสอน 3 แบบ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ความเป็น
ผู้นำ และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินิพนธ์
 กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. "การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต," ครูศาสตร์. 12
 (1) : 5 - 8; กรกฎาคม - กันยายน 2526.
- พะยอม แก้วกำเนิด. "เริ่มปรับวิธีเรียนระดับมัธยมทุกวิชา," ไทยรัฐ. 9 มิถุนายน 2531.
 หน้า 9.
- ไพศาล ไกรสิทธิ์. วัฒนธรรมการทำงานของคนไทย. ปรินิพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.

ภัทรา นิคมานนท์. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการถือศีลห้า ความรู้สึกรับผิดชอบ วินัย ในตนเอง ความเกรงใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. ปรินิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อักสำเนา.

ยุพดี เตชะอังสุ. การทดลองใช้คหนังสือกลางเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านวินัยแห่งตน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อักสำเนา.

รัตนา นภารักษ์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคามมีวินัยในตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้การสอนแบบบูรณาการกับการสอน ตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. ถ่ายเอกสาร.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษา พรจำกัด, 2528.

ลักคาวรรณ ณ ระนอง. การศึกษาผลการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อักสำเนา.

วรรณวิภา ทองงอก. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครู วินัยในตนเอง ผลสัมฤทธิ์และ การสอนของนิสิตฝึกสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อักสำเนา.

วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์. การสร้างแบบทดสอบจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อักสำเนา.

วิชาการ, กรม. การติดตามผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท, 2523.

วิเชียร เกตุสิงห์. คู่มือสร้างและวิเคราะห์ข้อสอบ. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2518.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. "วิเคราะห์ลักษณะอุปนิสัยของคนไทย 30 ประการ," สยามรัฐ. 20 มกราคม 2530. หน้า 9.

วิไลวรรณ สันตะโกมล. การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาวรรณคดีไทยเรื่อง "ลิลิตตะเลงพ่าย" โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และกระบวนการสอนแบบครู เป็นศูนย์กลางในชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อักสำเนา.

วิวัฒน์ ไรยสกุล. "มาทำงานเป็นทีมกันเถอะ," ประชาศึกษา. 34 (10) : 12 - 15 ; กรกฎาคม 2527.

/ วิวัฒน์ อัสวานิชย์. ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย กรุงเทพฯ. ปรินูญานินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อักสำเนา.

วิวัฒน์ มุลสถาน. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและควมมีวินัยในตนเอง. ปรินูญานินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อักสำเนา.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2521.

สุลัทร นิมิตรกุล. เปรียบเทียบผลการเรียนวิชาสุขศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องโรคติดต่อ โดยใช้บทเรียนโมเดลกับการเรียนการสอนแบบปกติ. ปรินูญานินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อักสำเนา.

สนั่น สมิตร์. วินัยในตนเอง. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2521.

สมชาย สิงห์พันธ์. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและควมมีวินัยในตนเอง ในการสอนจริยธรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยวิธีสอนแบบซินคิเทกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. ปรินูญานินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อักสำเนา.

สมบูรณ์ ชิตพงศ์. เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนสังคมศึกษา. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. "ปัจจัยที่ทำให้ญี่ปุ่นเจริญเร็ว," ไทย-ญี่ปุ่นศึกษา. 23 - 51 ; ตุลาคม-ธันวาคม 2528.

สุชา จันทรเอม. จิตวิทยาในห้องเรียน. กรุงเทพฯ : พีระพัฒนา, 2521.

———. วัยรุ่น. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2528.

สุชา จันทรเอม และสุรางค์ จันทรเอม. หลักการศึกษาคติวิทยา หลักสูตรการสอน กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2517.

สุนารี เตชะโชควิวัฒน์. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู วินัยในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเอง. ปรินญานินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อักส์นา.

สุนทวิทย์ บุญสมบัติ. เอกสารการสอนชุดวิชาสังคมศึกษา หน่วยที่ 10 - 15. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2526.

สุรชาติ มานิตย์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการสอนโดยการเรียนเป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อักส์นา.

อวยชัย โชคบุญยสิทธิ์. การศึกษาผลสัมฤทธิ์และทัศนคติต่อวิชาสังคมศึกษา เรื่อง "การพัฒนาประเทศ" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการเรียนเป็นทีม. ปรินญานินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อักส์นา.

อ้อม ประนอม. "พัฒนาคน พัฒนาชาติ," แนว. 22 (115) : 62 - 68 ; กุมภาพันธ์-มีนาคม 2531.

อารีย์ โพธิ์พัฒนชัย. เอกสารรายงานวิชาสัมมนาวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อักส์นา.

อานวย หะพิงแก และชยันต์ วรรณะภูติ. "จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของนักศึกษา," สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 5 : 39 - 40 ; มิถุนายน - กรกฎาคม 2522.

อำพร กาทอง. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาสังคม โดยวิธีสอนแบบซินติเคตกับการสอนโดยใช้บทเรียน
โปรแกรมและการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
อัครสำเนา.

โษษฐ วารีรักษ์. "การทำงานเป็นทีม," ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต หน้า 144 - 149.
กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดศิพร, 2529.

Bonner, Hubert. Group Dynamics : Principle and Application. New York :
The Donald Press Company, 1959.

Bryant, Brenda Kay. "Student-Teacher Relationships as Related to
Internal. External Locus of Control, "Dissertation Abstracts
International. 32 (8) : 4854 - B ; February, 1972.

Davidson, Demis. "Learning Mathematics in a Group Situation Teacher,"
Mathematics Teacher. 21 (1) : 101-106 ; February, 1974.

Doyle, Marion Wade. "Citizenship Begins in the Home," The Journal
of Association for Children Education International. 37 (8) :
361 ; April, 1961.

Dunn, Rita. Practical Approaches to Individualizing Instruction.
New York : Pergamon Press, 1972.

English, H.B and English A.C. A Comprehensive Dictionary of Psychology
and Psychoanalytical Terms. New York : Longman Green and Co,
1958.

Fan, Chung - Teh. Item Analysis Table. New Jersey : Education
Testin Service Princeton, 1952.

Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill, 1970.

Herman Muler. "The Sociology of the School Class," Education. 1 : 106;
January, 1970.

Hoffman, Martin L. Moral Development in Carmichael Manual of Child
Psychology. New York : John Willey and Sons Inc., 1970.

Hopkins, Thomash. "How Children Development Discipline," Journal
of The Association for Childhood Education International.
31 (6) : 260 - 263 ; February, 1955.

Jersild, Arther T. Child Psychology. 6th ed. New York : Prentice Hall, 1968.

Scott, William A. Introduction to Psychological Research. New York : John Willey and Sons Inc, 1967.

Sheviakov, G. V and R. Fritz. Discipline For today's Children and Youth. Washington, D.C. : National Association, 1955.

/ Vincent, Elizabeth Lee. Human Psychological Development. New York : Press Company, 1961.

Weisend, Babara Jean. "Team Learning in Basic Business," Business Education Forum. 16 (4) : 44 - 45 ; January, 1974.

Wiggins, Terry S. and others. The Psychology of Personality Reading New York : Adderson-Wesley, 1971.

Willam H. Allen and Ronald L. Vansickle "Learning Teams and Low Achievers," Social Education. 48 (1) : 60 - 64 ; January, 1984.

Young, Carolyh. "Team Learning," The Arithematics Teacher. 19 (8) : 630 - 634 ; December, 1972.

ກາດສນວກ

ภาคผนวก ก

1. ค่าความยากง่าย (p) อ่านาจจำแนก (r) และค่าความยากมาตรฐาน Δ ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา
2. ค่าอ่านาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง
3. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา
4. คะแนนความมีวินัยในตนเอง

ตาราง 7 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความยากมาตรฐาน (Δ)
ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา (ส 306) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ข้อที่	p	r	Δ	ข้อที่	p	r	Δ	ข้อที่	p	r	Δ
1	.70	.59	10.9	22	.71	.68	10.8	43	.38	.35	14.2
2	.58	.42	12.2	23	.39	.53	14.1	44	.44	.46	13.6
3	.31	.22	15.0	24	.56	.31	12.4	45	.33	.32	14.8
4	.63	.31	11.7	25	.29	.26	15.2	46	.42	.26	13.8
5	.44	.30	13.6	26	.69	.30	11.1	47	.49	.54	13.1
6	.36	.32	14.4	27	.75	.28	10.4	48	.73	.55	10.5
7	.70	.46	10.9	28	.40	.30	14.0	49	.54	.34	12.6
8	.52	.44	12.8	29	.76	.62	10.2	50	.73	.66	10.5
9	.28	.22	15.4	30	.40	.46	14.0				
10	.72	.57	10.7	31	.73	.55	10.5				
11	.70	.46	10.9	32	.42	.34	13.8				
12	.46	.48	13.5	33	.44	.23	14.0				
13	.50	.40	13.0	34	.30	.48	15.1				
14	.61	.35	11.9	35	.75	.37	10.3				
15	.60	.37	12.0	36	.46	.34	13.4				
16	.68	.62	11.1	37	.59	.59	12.1				
17	.38	.35	14.2	38	.65	.21	11.5				
18	.59	.31	12.1	39	.73	.55	10.5				
19	.42	.48	13.8	40	.30	.38	15.1				
20	.68	.41	11.2	41	.71	.68	10.8				
21	.68	.62	11.1	42	.46	.34	13.4				

ค่าความเชื่อมั่น 0.7038

ตาราง 8 ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1	2.96	1.17	1.16	0.21	4.35
2	2.84	0.64	2.12	0.61	3.27
3	3.04	0.12	2.28	0.88	3.80
4	2.44	0.67	1.80	0.58	2.91
5	2.36	0.49	2.36	0.74	4.55
6	3.12	0.28	2.32	0.89	3.64
7	3.04	0.62	2.12	0.61	4.18
8	3.44	0.26	2.32	0.73	5.60
9	3.64	0.32	2.92	0.99	3.13
10	2.68	0.64	2.08	0.58	2.73
11	3.40	0.42	2.72	1.04	2.83
12	3.52	0.34	2.32	1.31	4.62
13	3.32	0.48	2.16	0.56	5.80
14	3.20	0.50	2.48	0.68	3.27
15	2.80	0.58	1.88	0.78	4.00
16	3.40	0.33	2.84	0.64	2.80
17	3.88	0.19	3.12	0.69	4.00
18	3.56	0.26	2.68	0.73	4.40
19	3.00	0.83	2.28	0.88	2.77
20	3.68	0.23	2.72	1.29	3.84
21	3.08	0.49	2.32	0.73	3.45
22	3.36	0.49	2.24	0.61	5.33

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
23	2.52	0.84	1.44	0.42	4.91
24	3.04	0.54	2.12	1.28	3.41
25	3.04	0.46	2.44	0.67	2.86
26	3.24	0.36	2.44	0.59	4.21
27	3.52	0.34	2.44	0.92	4.91
28	3.44	0.26	2.32	0.31	7.47
29	3.08	0.49	2.08	0.49	5.00
30	3.52	0.34	2.72	1.38	3.08

ค่าความเชื่อมั่น 0.8549

ตาราง 9 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กนท	กลุ่มทดลอง				กลุ่มควบคุม		
	ก่อนสอบ	หลังสอบ	ผลต่าง		ก่อนสอบ	หลังสอบ	ผลต่าง
1	21	24	3		24	35	11
2	18	31	13		16	24	8
3	19	33	14		15	29	14
4	24	36	12		6	16	10
5	20	29	9		20	30	10
6	15	28	13		15	29	14
7	22	34	12		12	18	6
8	20	37	17		20	23	3
9	25	35	10		26	41	15
10	18	36	18		14	24	10
11	18	38	18		11	27	16
12	15	27	12		14	38	24
13	8	33	25		15	17	2
14	5	31	26		12	19	7
15	14	23	9		22	36	10
16	22	26	4		25	26	1
17	11	30	19		14	24	10
18	16	34	18		12	24	12
19	16	37	21		15	35	20
20	19	37	18		13	36	23
21	16	34	18		17	34	17

ตาราง 9 (ต่อ)

คนที่	กลุ่มทดลอง				กลุ่มควบคุม		
	ก่อนสอบ	หลังสอบ	ผลต่าง		ก่อนสอบ	หลังสอบ	ผลต่าง
22	13	37	24		15	31	16
23	19	27	8		14	27	13
24	22	32	10		18	30	12
25	13	34	21		13	28	15
26	14	28	14		19	37	18
27	24	43	19		21	23	2
28	23	43	20		15	26	11
29	12	28	16		25	31	6
30	19	33	14		16	24	8
31	18	38	20		19	28	9
32	27	33	6		14	24	10
33	17	32	15		19	25	6
34	17	35	18		15	34	19
35	15	29	14		13	14	1
36	19	33	14		9	20	11
37	23	35	12		17	18	1
38	17	30	13		13	25	12
39	17	34	17		19	30	11
40	19	28	9		18	21	3

ตาราง 10 คะแนนความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

คนที่	กลุ่มทดลอง				กลุ่มควบคุม		
	ก่อนสอบ	หลังสอบ	ผลต่าง		ก่อนสอบ	หลังสอบ	ผลต่าง
1	87	96	9		92	93	1
2	96	102	6		87	89	2
3	89	101	12		88	96	8
4	58	86	28		90	95	5
5	81	87	6		97	102	5
6	103	113	10		78	85	7
7	89	107	18		89	110	21
8	78	83	5		67	80	13
9	60	67	7		73	98	25
10	73	85	12		85	91	6
11	90	111	21		62	65	3
12	92	100	8		63	76	13
13	100	106	6		89	93	4
14	100	103	3		87	97	10
15	99	102	3		100	105	5
16	94	110	16		96	101	5
17	91	96	5		69	76	7
18	104	111	7		98	108	10
19	106	111	5		81	81	0
20	93	109	16		91	94	3

ตาราง 10 (ต่อ)

คนที่	กลุ่มทดลอง				กลุ่มควบคุม		
	ก่อนสอบ	หลังสอบ	ผลต่าง		ก่อนสอบ	หลังสอบ	ผลต่าง
21	102	105	3		93	96	3
22	104	107	3		88	99	11
23	84	89	5		86	86	0
24	89	93	4		86	93	7
25	87	92	5		101	108	7
26	90	94	4		99	100	1
27	92	98	6		89	103	14
28	92	102	10		94	100	6
29	77	82	5		97	101	4
30	86	94	8		93	102	9
31	76	86	10		88	99	11
32	98	101	3		84	84	0
33	92	103	11		88	94	6
34	88	105	17		85	98	13
35	97	108	11		85	85	0
36	89	100	11		92	93	1
37	73	99	26		97	102	5
38	82	93	11		93	99	6
39	86	103	17		78	86	8
40	77	88	11		87	97	10

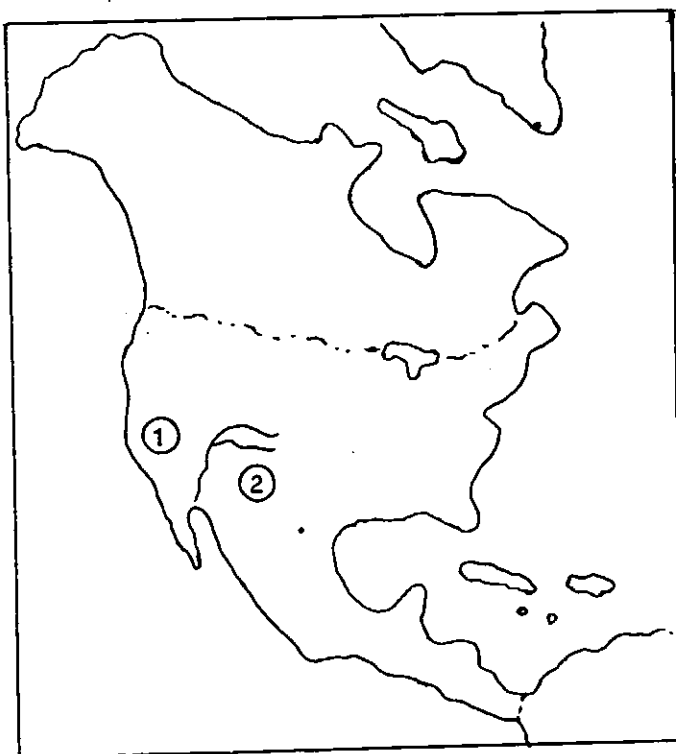
ภาคผนวก ข

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคม
2. แบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

- คำชี้แจง 1. แบบทดสอบมีจำนวน 50 ข้อ ในเวลา 30 นาที
2. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว จากตัวเลือก ก ข ค ง จ แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย × (กากบาท) บนตัวเลือกนั้นในกระดาษคำตอบ

ให้ใช้แผนที่โครงร่างของทวีปอเมริกาเหนือสำหรับตอบคำถาม ข้อ (1) - (2)

1. บริเวณหมายเลข 1 มีพืชพรรณธรรมชาติเป็นแบบใด ก. ป่าสน ข. ป่าเขตร้อน ค. ทุ่งหญ้าแพรรี ง. ทุ่งหญ้าเขตร้อน จ. ป่าเมดิเตอร์เรเนียน	2. แม่น้ำในหมายเลข 2 ชื่อแม่น้ำอะไร ก. โคลราโด ข. ริโอแกรนด์ ค. มิสซิสซิปปี ง. เซนต์ลอเรนซ์ จ. ซาสกาตเชวอน

3. เขตที่ราบเกรตเพลนส์ มีพืชพรรณธรรมชาติเป็นแบบใด
 - ก. ป่าสน
 - ข. ป่าเขตร้อน
 - ค. ป่าไม้เขตอบอุ่น
 - ง. ทุ่งหญ้าแพรรี
 - จ. ทุ่งหญ้าสавันนา
4. เพราะเหตุใดบริเวณอ่าวฮัลล์ จึงไม่มีเมืองท่าสำคัญทั้ง ๆ ที่มีที่ตั้งเหมาะสม
 - ก. เป็นเขตน้ำตื้นชายฝั่งทวีป
 - ข. มีลมพายุหมุนพัดผ่านบริเวณบ่อย
 - ค. มีลมพัดจากอ่าวสู่ผืนแผ่นดินเป็นประจำ
 - ง. น้ำจืดเป็นน้ำแข็งในช่วงฤดูหนาว
 - จ. มีกระแสน้ำอุ่นกระแสน้ำเย็นไหลมาบรรจบกัน
5. เทือกเขาทางภาคตะวันตกของทวีปอเมริกาเหนือ มีความแตกต่างจากเทือกเขาทางภาคตะวันออกอย่างไร
 - ก. อยู่ในยุคหินกลาง
 - ข. มีความสูงไม่มากนัก
 - ค. เป็นเทือกเขาหินเก่า
 - ง. อุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุ
 - จ. เป็นเทือกเขาสูง และสลับซับซ้อน
6. เพราะเหตุใด บริเวณชายฝั่งตะวันตกเฉียงเหนือจึงมีอากาศชุ่มชื้นตลอดปี
 - ก. เพราะได้รับอิทธิพลจากลมสินค้า
 - ข. เพราะได้รับอิทธิพลจากด้านสินค้า
 - ค. เพราะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุม
 - ง. เพราะได้รับอิทธิพลจากลมตะวันตก
 - จ. เพราะได้รับอิทธิพลจากลมทั่วโลก
7. ประเทศอิตาลีมีฝนตกในฤดูหนาว ฤดูร้อนอากาศร้อนแห้งแล้ง รัฐใดของสหรัฐอเมริกา มีลักษณะอากาศเหมือนอิตาลี
 - ก. เท็กซัส
 - ข. ฟลอริดา
 - ค. แอริโซนา
 - ง. ลุยเซียนา
 - จ. แคลิฟอร์เนีย
8. เมืองใดของสหรัฐอเมริกาที่มีภาวะอากาศแตกต่างจากประเทศไทยน้อยที่สุด
 - ก. ชิคาโก
 - ข. นิวยอร์ก
 - ค. ดีทรอยต์
 - ง. วอชิงตัน ดี.ซี.
 - จ. ลอสแอนเจลิส

9. ในเขตภูมิอากาศแบบใด เหมาะสมในการทำไร่ปศุสัตว์
- ก. อบอุ่น
 - ข. ชื้นภาคพื้นทวีป
 - ค. เมดิเตอร์เรเนียน
 - ง. หึ่งหญ้าถึงทะเลทราย
 - จ. ภาคพื้นสมุทรชายฝั่งตะวันตก
10. ถ้าเปรียบเทียบพื้นที่ และผลเมืองระหว่าง แคนาดา กับสหรัฐอเมริกา เป็นจริงตาม ข้อความใด
- ก. แคนาดามีพื้นที่มากกว่า ผลเมืองมากกว่า
 - ข. แคนาดามีพื้นที่มากกว่า ผลเมืองน้อยกว่า
 - ค. แคนาดามีพื้นที่น้อยกว่า ผลเมืองมากกว่า
 - ง. แคนาดามีพื้นที่ และผลเมืองน้อยกว่า
 - จ. แคนาดามีพื้นที่ และผลเมืองมากกว่า กับของสหรัฐอเมริกา
11. เพราะเหตุใด ในบริเวณใกล้เกาะนิวฟันแลนด์ จึงเป็นแหล่งปลาทูน่าของโลก
- ก. เป็นเขตไหล่ทวีป
 - ข. เป็นแนวปะการัง
 - ค. เป็นเขตอากาศอบอุ่น
 - ง. เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลา
 - จ. เป็นบริเวณที่กระแสน้ำอุ่น และกระแสน้ำเย็นไหลมาบรรจบกัน จึงมีอาหารปลา ชุกชุม
12. พืชใดเป็นพืชเศรษฐกิจของแคนาดา
- ก. อ้อย
 - ข. ฝ้าย
 - ค. ยาสสูบ
 - ง. โกโก้
 - จ. ข้าวสาลี
13. ในเขตภูมิอากาศก่อนข้างแห้งแล้งของ เม็กซิโกเหมาะสำหรับประกอบอาชีพใด
- ก. หาของป่า
 - ข. เลี้ยงสัตว์
 - ค. เพาะปลูก
 - ง. อุตสาหกรรม
 - จ. ทำเหมืองแร่
14. ความสำคัญของอาชีพเกษตรกรรมของ ประเทศในหมู่เกาะอินดีส์ตะวันตก เปรียบเสมือนส่วนใดของร่างกาย
- ก. ศีรษะ
 - ข. ปอด
 - ค. หัวใจ
 - ง. ซี่โครง
 - จ. กระเพาะ
15. ในบริเวณภาคเหนือของอะแลสกา ประชาชนควรประกอบอาชีพใด จึงเหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์
- ก. ปลูกข้าวสาลี
 - ข. ทำฟาร์มโคนม

- ก. เลี้ยงกวางเรนเดียร์
ง. ทำสวนผัก และผลไม้
จ. ทำไร่ปศุสัตว์ขนาดใหญ่
16. ถ้าบริเวณตอนเหนือของแคนาดา เป็นเขตทุ่งหญ้าแพรรี ควรปลูกธัญพืชใด
ก. ข้าวโอ๊ต
ข. ข้าวไรน์
ค. ข้าวเจ้า
ง. ข้าวสาลี
จ. ข้าวบาเลย์
17. ถ้าแร่บ็อกไซต์บนเกาะจาเมกาหมดไป ประชาชนควรเปลี่ยนทำอาชีพอะไร
ก. ประมง
ข. เพาะปลูก
ค. เลี้ยงสัตว์
ง. เก็บของป่า
จ. อุตสาหกรรมท่องเที่ยว
18. ความเจริญทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศแองโกลอเมริกาขึ้นอยู่กับปัจจัยใด
ก. การเกษตร - น้ำมัน
ข. ทำเรือ - การเกษตร
ค. อุตสาหกรรม - การค้า
ง. น้ำมัน - อุตสาหกรรม
จ. การเกษตร - การท่องเที่ยว
19. ข้าวสาลีเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของสหรัฐอเมริกาเพราะอะไร
ก. ผลิตได้มาก
ข. เป็นอาหารหลัก
ค. ปลูกได้ทุกรัฐ
ง. ชาวอเมริกันนิยมรับประทานข้าวสาลี
จ. สามารถทำอาหารได้หลายชนิด
20. "พื้นที่กว้างใหญ่ อุดมไปด้วยทรัพยากรแร่ธาตุ แต่ประชากรเบาบาง" จากข้อความนี้หมายถึงประเทศใด
ก. คิวบา
ข. แคนาดา
ค. เม็กซิโก
ง. ปานามา
จ. สหรัฐอเมริกา
21. เหตุใดพื้นที่ป่าไม้ของสหรัฐอเมริกาซึ่งมีน้อยกว่าแคนาดา แต่สามารถตัดไม้ได้มากกว่า
ก. แคนาดาขาดแรงงานในการตัดไม้
ข. แคนาดาพื้นที่ป่าส่วนใหญ่เป็นป่าสงวน
ค. สหรัฐอเมริกามีไม้หลายชนิด แต่แคนาดามีชนิดเดียว
ง. คุณภาพไม้ของแคนาดาดีกว่าของสหรัฐอเมริกา
จ. สหรัฐอเมริกามีการปลูกป่ามากและการคมนาคมขนส่งสะดวก

22. "เป็นหมู่เกาะกลางมหาสมุทร เกิดจากภูเขาไฟ มีรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และผลผลิตพืชเมืองร้อน" จากข้อความนี้หมายถึงดินแดนใด
- ฮาวาย
 - อะลูเชียน
 - แวนคูเวอร์
 - เบอร์มิวดา
 - อินคิสตะวันตก
23. บริเวณที่เรียกว่า "นิวฟรานซ์" ซึ่งเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสในทวีปอเมริกาเหนือประกอบด้วยดินแดนใดบ้าง
- ลุยเซียนา มิสซิสซิปปี
 - มิสซิสซิปปี กลุ่มแม่น้ำเซนต์ลอเรนซ์
 - ฟลอริดา โนวาสโกเชีย ลุยเซียนา
 - โนวาสโกเชีย กลุ่มแม่น้ำเซนต์ลอเรนซ์ ทะเลสาบหิ้งห้า
 - มิสซิสซิปปี ลุยเซียนา กลุ่มแม่น้ำเซนต์ลอเรนซ์
24. ในสมัยที่มีการขยายอาณาเขตของสหรัฐอเมริกา มีดินแดนใดที่สหรัฐอเมริกาได้มาโดยการซื้อ
- เม็กซิโก เท็กซัส
 - อะแลสกา เท็กซัส
 - ลุยเซียนา ฟลอริดา
 - ออริกอน ฮาวาย

- แคลิฟอร์เนีย นิวเม็กซิโก
25. สิ่งใดแสดงถึงอารยธรรมของอินเดียนแดงเผ่ามายา
- การทอผ้า
 - การประดิษฐ์ตัวอักษร
 - การทำเครื่องปั้นดินเผา
 - การทำเครื่องประดับด้วยเงิน
 - การก่อสร้างบ้านเรือนด้วยดินเหนียว
26. ในระยะแรกที่สหรัฐอเมริกาได้รับเอกราชจากอังกฤษนั้น การกระทำใดของสหรัฐอเมริกา ที่เข้านโยบายการแยกตัวอยู่โดดเดี่ยว
- ไม่ติดต่อดำขายกับต่างประเทศ
 - ไม่ให้คนต่างชาติเข้ามาในประเทศ
 - ไม่ให้ความช่วยเหลือประเทศด้อยพัฒนา
 - ไม่เข้าร่วมทำสงครามกับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด
 - ไม่มีความสัมพันธ์ทางการทูตกับต่างประเทศ
27. ประธานาธิบดีลินคอล์น สร้างความประทับใจให้กับประชาชนในกลุ่มรัฐทางเหนือด้วยเรื่องใด
- กู้เอกราชให้ชาติ
 - ทำสงครามขยายดินแดน
 - จัดสวัสดิการให้อย่างทั่วถึง
 - ก่อตั้งรัฐทางใต้ให้เป็นปึกแผ่น

- จ. ประกาศปลดปล่อยทาสอย่างเป็นทางการ
28. ชาวอังกฤษมีเหตุผลในการอพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานในทวีปอเมริกาเหนือหลายประการ ยกเว้นข้อใด
- ก. เพื่อแสวงหาโชค
 - ข. เพื่อเสรีภาพทางศาสนา
 - ค. เพื่อเสรีภาพทางการเมือง
 - ง. เพื่อแก้ปัญหาประชาชนล้นประเทศ
 - จ. เพื่อหลีกเลี่ยงภาวะบีบคั้นทางเศรษฐกิจ
29. สาเหตุใดที่ทำให้เกิดสงครามกลางเมืองระหว่างรัฐทางเหนือกับรัฐทางใต้ของสหรัฐอเมริกา
- ก. ความขัดแย้งทางศาสนา
 - ข. ความขัดแย้งทางเรื่องทาส
 - ค. ความขัดแย้งด้านพรมแดน
 - ง. ความขัดแย้งเรื่องเชื้อชาติ
 - จ. ความขัดแย้งทางด้านการปกครอง
30. การตั้งถิ่นฐานของชาวสเปนในทวีปอเมริกาเหนือ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความเป็นอยู่ของชาวพื้นเมืองหลายประการ ยกเว้น ข้อใด
- ก. การส่งเสริมอุตสาหกรรม
 - ข. การผสมผสานทางด้านวัฒนธรรม
 - ค. ทำให้เกิดการแบ่งชนชั้นทางสังคม
 - ง. ชาวพื้นเมืองได้รับการยกย่องในสังคม
 - จ. การขยายตัวทางเกษตรกรรมกว้างขวาง
31. ประเทศใด ในทวีปอเมริกาเหนือที่เคารพในองค์ประมุขของประเทศอังกฤษเหมือนเป็นประมุขของตน
- ก. แคนาดา
 - ข. เม็กซิโก
 - ค. ปานามา
 - ง. นิการากัว
 - จ. สหรัฐอเมริกา
32. การปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยมากหัวหน้าฝ่ายบริหารคือตำแหน่งใด
- ก. วุฒิสภา
 - ข. รัฐมนตรี
 - ค. พระมหากษัตริย์
 - ง. นายกรัฐมนตรี
 - จ. ประธานาธิบดี
33. ประเทศใด มีการปกครองแบบเผด็จการโดยกลุ่มทหาร
- ก. คิวบา - กัวดาลูป
 - ข. ไฮติ - จาเมกา
 - ค. เกรนาดา - บาฮามาส
 - ง. กัวเตมาลา - ปานามา
 - จ. ซอนดอร์ส - นิการากัว

34. ประเทศใดมีลักษณะการปกครองเช่นนี้
"ประมุขของชาติ สถาปนาโดยผู้พิทักษ์
รัฐธรรมนูญ ทั้งหมดมาจากพรรคการเมือง
เดียวกัน"

ก. เจมากา

ข. คิวบา

ค. แคนาดา

ง. เม็กซิโก

จ. สหรัฐอเมริกา

35. ประธานาธิบดีคนปัจจุบันของสหรัฐอเมริกา
ซึ่งเข้ารับตำแหน่งในวันที่ 20 มกราคม
ค.ศ. 1989 ชื่ออะไร

ก. จอร์จ บุช

ข. ไมเคิล ดูกาเกส

ค. โรนัลด์ เรแกน

ง. เจมส์ เบเกอร์

จ. แคนฟোর্ต เกวลย์

36. การปกครองระบอบประชาธิปไตยของกลุ่ม
ประเทศแองโกลอเมริกาเปรียบได้กับอะไร

ก. ต้นอ้อที่อ่อนตามลม

ข. ต้นไม้ที่กิ่งก้านหักโค่น

ค. ต้นสนที่ออกดอกบานสีม่วง

ง. ต้นข้าวอ่อนหับเพราะชาคน้ำ

จ. ต้นมะม่วงที่ออกดอก และผลเต็มต้น

37. วิธีการหาเสียงของบุคคลในแต่ละพรรค
การเมืองสอดคล้องกับความหมายใด

ก. ฝนทิ้งให้เป็นเข็ม

ข. ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น

ค. หว่านพืชย่อมหวังผล

ง. ไร่ไม่ดีโทษปีโทษกลอง

จ. ช่มเสาโคขึ้นให้กินหญ้า

38. การกระทำเช่นไรของประชาชน ที่มีส่วน
ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ก. ขยันทำมาหากิน

ข. ประหยัดในการใช้จ่ายไม่ฟุ่มเฟือย

ค. ช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

ง. กักค้ำทุทุกอย่างที่จะทำให้ตนเสียผลประโยชน์

จ. ทำอะไรต้องรู้จักเอาตัวรอดไว้
เป็นอย่างดี

39. กรณีใด ที่แสดงให้เห็นว่าชาวอเมริกัน
มีส่วนร่วมทางการเมือง

ก. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ข. การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ค. การไปฟังพรรคการเมืองหาเสียง

ง. การสนับสนุนพรรคการเมืองที่ตนชอบ

จ. การช่วยเหลือพรรคการเมืองหาเสียง

40. เพราะเหตุใดบางประเทศในทวีปอเมริกา

เหนือ จึงจัดการปกครองแบบสหพันธรัฐ

ก. ประเทศมีพื้นที่ไม่มากนัก

ข. มีประชากรมากแต่ไม่หนาแน่น

ค. เพื่อกระจายความเจริญไปยังท้องถิ่น

ง. ประเทศมีฐานะทางการเมืองไม่มั่นคง

จ. เคยเป็นเมืองขึ้นของประเทศอังกฤษ
จึงคุ้นเคยกับการปกครองนี้

41. ถ้าท่านเป็นผู้นำของประเทศเม็กซิโก ท่าน
จะพัฒนาค้านใดเป็นอันดับแรก เพื่อนำไปสู่
ความเป็นประชาธิปไตยที่มั่นคงเช่นเดียวกับ
ประเทศสหรัฐอเมริกา

ก. การศึกษา

ข. เศรษฐกิจ

ค. ศาสนา

ง. เทคโนโลยี

จ. อุตสาหกรรม

42. ประเทศ A มีผู้นำประเทศมาจากการ
เลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง ผู้นำ
อยู่ในตำแหน่งจนครบวาระฝ่ายนิติบัญญัติ
ไม่มีสิทธิบังคับให้ผู้นำลาออก และผู้นำ
ก็ไม่มีอำนาจยุบสภา อยากทราบว่า
ประเทศ A มีรูปแบบการปกครอง
แบบใด

ก. รัฐสภา

ข. สังคมนิยม

ค. คอมมิวนิสต์

ง. ประธานาธิบดี

จ. กึ่งประธานาธิบดีกึ่งรัฐสภา

43. ในด้านอำนาจ ผู้นำประเทศในรูปแบบ
การปกครองแบบประธานาธิบดี และ
รัฐสภาเหมือนกันอย่างไร

ก. ยุบสภาได้

ข. ได้มากจากการเลือกตั้ง

ค. ขึ้นอยู่กับสภาผู้แทนราษฎร

ง. อยู่ในตำแหน่งจนครบวาระ

จ. ถ้าถูกลลงมติไม่ไว้วางใจต้องลาออก

44. วันสำคัญใดที่เป็นประเพณีทางศาสนา
ที่มีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์
การตั้งถิ่นฐานในสหรัฐอเมริกา

ก. วันนักบุญ

ข. วันอีสเตอร์

ค. วันคริสมาสต์

ง. วันเพ็ญสงกรานต์

จ. วันขอบคุณพระเจ้า

45. ประเทศใดใช้ภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษา
ราชการ

ก. เม็กซิโก

ข. แคนาดา

ค. บาฮามาส

ง. สหรัฐอเมริกา

จ. สาธารณรัฐโดมินิกัน

46. การเคารพนับถือ ผู้สืบเชื้อสายตระกูลใหญ่
ผู้เป็นเจ้าของที่ดิน เป็นความเชื่อทางสังคม
ที่พบได้ในประเทศใด
- ก. คิวบา
 - ข. แคนาดา
 - ค. เม็กซิโก
 - ง. โคลัมเบีย
 - จ. สหรัฐอเมริกา
47. ข้อใด มีใช่ ลักษณะของครอบครัวส่วนใหญ่
ของชาวอเมริกัน
- ก. บิดามีอิทธิพลต่อสมาชิกในครอบครัวมาก
 - ข. เป็นครอบครัวขนาดเล็ก ประกอบด้วย
พ่อ แม่ ลูก
 - ค. ให้เสรีภาพแก่บุตรชาย หญิงอย่างอิสระ
 - ง. มีเครื่องอำนวยความสะดวกในครัว
เรือนมาก
 - จ. เด็กในครอบครัวจะได้รับการอบรม
สั่งสอนให้รู้จักช่วยเหลือตนเอง และ
เป็นตัวของตัวเอง
48. ถ้าท่านเดินทางไปมณฑลควิเบก ท่านจะต้อง
ใช้ภาษาใดในการสนทนากับประชาชนที่อยู่ใน
มณฑลนั้น
- ก. สเปน
 - ข. ฝรั่งเศส
 - ค. เยอรมัน
 - ง. โปรตุเกส
- จ. ฮอลันดา
49. งานศิลปะในทวีปอเมริกาเหนือ มีลักษณะ
เด่นอย่างไร
- ก. เป็นศิลปะของชนพื้นเมืองดั้งเดิม
 - ข. เป็นศิลปะที่ต่างจากศิลปะของยุโรป
 - ค. เป็นการประยุกต์ศิลปะของชาว
เม็กซิกัน
 - ง. เป็นงานศิลปะที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์
 - จ. เป็นการผสมผสานศิลปะยุโรป กับ
ศิลปะของชาวพื้นเมือง
50. เหตุใดวัฒนธรรมของชนชาติในทวีป
อเมริกาเหนือจึงมีลักษณะผสมผสานกันมาก
- ก. ประชาชนชอบกันคว่ำหาทดลอง
 - ข. ชาวพื้นเมืองมีหลายเผ่าพันธุ์
 - ค. ประชากรเป็นชนชาติต่าง ๆ หลาย
เชื้อชาติ
 - ง. ประชากรชอบเลียนแบบวัฒนธรรม
ของชาติอื่น
 - จ. ทวีปอเมริกาเหนือเคยเป็นศูนย์กลาง
วัฒนธรรมของประเทศใกล้เคียง
-

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

1	จ	24	ก	47	ก
2	ก	25	ข	48	ข
3	ง	26	ง	49	จ
4	ง	27	จ	50	ก
5	จ	28	ง		
6	ง	29	ข		
7	จ	30	ง		
8	จ	31	ก		
9	ง	32	ง		
10	ข	33	จ		
11	จ	34	ข		
12	จ	35	ก		
13	ข	36	จ		
14	ก	37	ก		
15	ก	38	ก		
16	ง	39	ก		
17	ก	40	ก		
18	ก	41	ก		
19	ก	42	ง		
20	ข	43	ข		
21	จ	44	จ		
22	ก	45	ข		
23	ง	46	ก		

แบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง

ชื่อ..... เลขที่.....

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้ ต้องการถามการกระทำของนักเรียน ในเรื่องเกี่ยวกับการเรียน และเรื่องทั่วไป โดยให้นักเรียนอ่านข้อความ แล้วพิจารณาว่านักเรียนปฏิบัติตามข้อความนั้น ๆ หรือไม่เพียงใด จากตัวเลือกที่กำหนดให้ คือ

บ่อยที่สุด	หมายถึง	นักเรียนได้ปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อยที่สุด
บ่อย	หมายถึง	นักเรียนได้ปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อย
นาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	นักเรียนได้ปฏิบัติตามข้อความนั้นไม่ค่อยบ่อยครั้งนัก
ไม่เคยเลย	หมายถึง	นักเรียนไม่เคยปฏิบัติตามข้อความนั้นเลย

คำตอบที่นักเรียนเลือกตอบจะไม่มี ถูก หรือ ผิด ข้อสำคัญขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามนี้ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และคำตอบของนักเรียนจะไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อผลการเรียนของนักเรียน

วิธีตอบแบบสอบถาม ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลือก ที่เห็นว่า ตรงกับการกระทำที่แท้จริงของนักเรียน และในแต่ละข้อนักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ ได้เพียงช่องเดียวเท่านั้น

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	บ่อยที่สุด	บ่อย	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
(0)	ฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ ละเลย หรือเพิกเฉย.....	✓			
(00)	เมื่อฉันทำการบ้านไม่ได้ ฉันจะเลิกทำ ทันที				✓

แบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อความ	บ่อยที่สุด	บ่อย	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
1	ก่อนที่จะทำอะไร ฉันจะวางแผน ในการทำงานนั้น ๆ.....				
2	ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าควรดูหนังสือแต่เนิ่น ๆ แต่ฉันก็มักจะละเลย ไว้ครุตอน ใกล้สอบ.....				
3	ฉันจำเป็นต้องพูดเท็จในบางครั้ง เพื่อเอาตัวรอด.....				
4	ฉันกล้าหักท้วงเมื่อครูสอนผิด.....				
5	แม้ว่างานที่ครูให้ทำจะน่าเบื่อหน่าย และไม่น่าสนใจ ฉันจะพยายามทำ จนเสร็จเรียบร้อย.....				
6	ฉันมักโต้เถียงกับเพื่อน โดยใช้ อารมณ์.....				
7	ฉันอดทนคอยอะไร ๆ นานไม่ได้....				
8	ฉันมักเลิกความตั้งใจ ที่จะ ทำอะไรบ่อย ๆ เพราะคิดว่า ทำไม่สำเร็จ.....				
9	ฉันมักพูดย่ำถึงความผิดพลาด ของผู้อื่น.....				
10	ฉันทำงานต่าง ๆ ได้สำเร็จโดย ไม่ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น.....				

ข้อที่	ข้อความ	บ่อยที่สุด	บ่อย	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
11	ฉันไม่เคยติดตามบทเรียน ในวันที่ ฉันขาดเรียน.....				
12	เมื่อฉันทำอะไรไม่ได้ตั้งใจ ฉันจะ โกรธคนที่.....				
13	เมื่อฉันตัดสินใจทำอะไร ฉันมักจะทำ ให้สำเร็จเสมอ.....				
14	ฉันไม่ยอมเชื่อสิ่งใด จนกว่าจะมี หลักฐานยืนยัน.....				
15	ก่อนสอบทุกครั้ง ฉันจะวางแผน คู่มือสอบจนครบทุกวิชา.....				
16	ในขณะที่ครูกำลังสอน ฉันมักอ่าน หนังสืออ่านเล่น หรือทำงานอย่างอื่น ที่ไม่เกี่ยวกับวิชานั้นเลย.....				
17	เมื่อถูกจับได้ว่าทำผิด ฉันจะปฏิเสธ ไว้ก่อน แล้วค่อยหาวิธีแก้ภายหลัง.....				
18	ฉันมักให้อภัย ในความผิดพลาด ของผู้อื่น.....				
19	เมื่อเพื่อนมาชวนไปเที่ยว ฉันจะ ไม่ไป ถ้าทำงานยังไม่เสร็จ.....				
20	ฉันเคยแต่งกายผิดระเบียบของ โรงเรียน.....				
21	เมื่อมีผู้แสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้ง ฉันมักทนรับฟังจนจบเสียก่อนที่จะ โต้แย้ง.....				

ข้อที่	ข้อความ	บ่อยที่สุด	บ่อย	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
22	ฉันทำงานด้วยตัวฉันเองมากกว่า ให้คนอื่นทำให้.....				
23	ในเวลาปิดภาคเรียน ฉันจะอ่าน ตำรา หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ไว้ล่วงหน้า.....				
24	ฉันช่วยทำงานบ้านทุกอย่าง โดย ที่ไม่ต้องให้ผู้ปกครองบอก.....				
25	เมื่องานที่ฉันกำลังทำมีอุปสรรค ฉันมักหมดความพยายามที่จะทำงาน ต่อไป.....				
26	ฉันมักรีบร้อนทำงานอย่างขงไปที เพื่อให้มีงานส่งครู.....				
27	ฉันมักลัดคิวในการรับบริการต่าง ๆ เพราะช่วยประหยัดเวลาของฉัน ได้มาก.....				
28	ก่อนที่จะทำอะไรสักอย่าง ฉันจะคำนึง ถึงเหตุผลเสมอ.....				
29	เมื่อครูให้การบ้านมาทำ ฉันจะทำ ทันที เมื่อมีเวลาว่าง.....				
30	ฉันมักแอบกินขนมในขณะเรียน.....				

ภาคผนวก ก
แผนการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม

แผนการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม

แผนการสอนที่ 1 เรื่องลักษณะภูมิศาสตร์ของทวีปอเมริกาเหนือ เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. สภาพภูมิประเทศของทวีปอเมริกาเหนือ มีอิทธิพลต่อลักษณะภูมิอากาศ และพืชพรรณธรรมชาติ
2. สภาพภูมิศาสตร์เป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของทวีปอเมริกาเหนือ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกตำแหน่งที่ตั้ง ขนาด และอาณาเขตของทวีปอเมริกาเหนือได้
2. นักเรียนบอกชื่อประเทศที่อยู่ในทวีปอเมริกาเหนือได้
3. นักเรียนแสดงตำแหน่ง ภูเขา ที่ราบ ที่ราบสูง แม่น้ำ ทะเลสาบ อ่าว เกาะ ช่องแคบ และเมืองสำคัญในแผนที่โครงร่างได้
4. นักเรียนอธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะภูมิอากาศ และพืชพรรณธรรมชาติของทวีปอเมริกาเหนือได้
5. นักเรียนอธิบายปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ประเทศในทวีปอเมริกาเหนือมีความเจริญก้าวหน้าได้

เนื้อหา

ลักษณะภูมิศาสตร์ของทวีปอเมริกาเหนือ

1. ขนาด ที่ตั้ง และอาณาเขตติดต่อ
2. ลักษณะภูมิประเทศ
 - 2.1 ลักษณะของชายฝั่งทะเล
 - 2.2 โครงสร้างภูมิประเทศ
 - 2.2.1 เขตเทือกเขาสูงตะวันตก
 - 2.2.2 เขตที่ราบภาคกลาง
 - 2.2.3 เขตที่ราบภาคตะวันออก

2.2.4 เขตที่ราบชายฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก

2.3 แม่น้ำ

3. ลักษณะภูมิอากาศ

4. การแบ่งเขตการเมือง และเมืองสำคัญ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นนำ

1.1 ครูนำแผนที่โลก และแผนที่ทวีปอเมริกาเหนือมาให้นักเรียนดู

1.2 ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับตำแหน่งที่ตั้ง ขนาด และอาณาเขตของทวีปอเมริกาเหนือ

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

3. ขั้นจัดทีม

3.1 ครูให้นักเรียนจับฉลากแบ่งเป็น 5 ทีม ๆ ละ 8 คน

3.2 ให้แต่ละทีมเลือกประธาน และเลขานุการ

3.3 ครูบอกบทบาทหน้าที่ของประธาน เลขานุการ สมาชิกในทีม ในการกระทำกิจกรรมที่ครูกำหนดให้ นักเรียนทุกคนในทีมต้องร่วมมือกัน เพื่อให้ผลงานออกมาดีที่สุด

4. ขั้นเสนอบทเรียนใหม่

4.1 ครูให้นักเรียนดูสไลด์ และศึกษาเอกสาร เรื่องลักษณะภูมิศาสตร์ของทวีปอเมริกาเหนือ

4.2 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายลักษณะภูมิศาสตร์ของทวีปอเมริกาเหนือ

5. ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

5.1 ให้นักเรียนแต่ละทีมร่วมกันอภิปราย เพื่อสรุปตอบคำถามต่อไปนี้

5.1.1 ตำแหน่งที่ตั้งของทวีปอเมริกาเหนือ มีอิทธิพลต่อลักษณะภูมิศาสตร์ของทวีปอย่างไร

5.1.2 ปัจจัยใดมีอิทธิพลต่อลักษณะภูมิอากาศ และพืชพรรณธรรมชาติของทวีปอเมริกาเหนือ

5.1.3 ถ้านักเรียนจะตั้งถิ่นฐานในทวีปอเมริกาเหนือ นักเรียนจะเลือกตั้งถิ่นฐานในบริเวณไหน เพราะเหตุใด

5.1.4 ปัจจัยใดที่ส่งเสริมให้ประเทศในทวีปอเมริกาเหนือมีความเจริญก้าวหน้า

5.2 ในการอภิปรายเพื่อสรุปตอบคำถาม นักเรียนในแต่ละทีมจะต้องร่วมมือกันเพื่อให้ได้คำตอบที่สมบูรณ์ ชัดเจน และกำหนดเวลาในการอภิปราย 15 นาที แล้วให้ตัวแทนของทีมออกมาสรุปหน้าชั้นเรียน

6. ขั้นสรุปและประเมินผล

6.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะภูมิศาสตร์ของทวีปอเมริกาเหนือ

6.2 ครูตัดสินใจให้ทีมที่ทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนด และตอบคำถามได้ถูกต้องสมบูรณ์ ชัดเจน เป็นฝ่ายชนะ

6.3 ให้นักเรียนทุกคนลงตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ที่ครูกำหนดให้ลงในแผนที่โครงร่าง

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนที่โลก
2. แผนที่ทวีปอเมริกาเหนือ
3. สไลด์เรื่องลักษณะภูมิศาสตร์ของทวีปอเมริกาเหนือ
4. เอกสารประกอบการเรียน

การวัดผลและประเมินผล

1. จากการอภิปราย
2. จากการตอบคำถาม
3. จากการลงตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ลงในแผนที่โครงร่าง

ทวีปอเมริกาเหนือ
สภาพทางภูมิศาสตร์ที่สำคัญของอเมริกาเหนือ

จุดสูงสุด	ยอดเขาแมคคินเลย์
จุดต่ำสุด	หุบเขามรณะ (Death Valley)
แม่น้ำสำคัญ	แม่น้ำอาร์คันซัส (Arkansas) แม่น้ำโคโลราโด (Colorado) แม่น้ำแมคเคนซี (Mackenzie) แม่น้ำมิสซิสซิปปี (Mississippi) แม่น้ำมิสซูรี (Missouri) แม่น้ำโอไฮโอ (Ohio) แม่น้ำเซนต์ลอว์เรนซ์ (St. Lawrence) แม่น้ำรีโอแกรนด์ (Rio Grande)
เทือกเขาสำคัญ	เทือกเขาอะแลสกา (Alaska) เทือกเขาอาลิวเชียน (Aleutian) เทือกเขาแอปพาเลเชียน (Appalachian) เทือกเขาคาสเคด (Cascade) เทือกเขาร็อกกี (Rocky)
เมืองสำคัญ	นิวยอร์ก วอชิงตัน ดี.ซี. ลอสแอนเจลิส ชิคาโก ออตตาวา มอนทรีออล เม็กซิโกซิตี ฮาวานา

เอกสารประกอบการเรียน

ลักษณะภูมิประเทศ

1. ลักษณะของฝั่งทะเล ทวีปอเมริกาเหนือมีชายฝั่งทะเลค่อนข้างเว้าแหว่งมาก จึงเกิดมีอ่าวและคาบสมุทรใหญ่อยู่หลายแห่ง เช่น อ่าวฮัดสัน อ่าวแมพิน อ่าวเม็กซิโก คาบสมุทรยูคัตาน คาบสมุทรแคลิฟอร์เนีย คาบสมุทรอะแลสกา

2. โครงสร้างภูมิประเทศ

2.1 เขตเทือกเขาสูงตะวันตก มีเทือกเขาสูงหลายแนว ได้แก่ เทือกเขาอะแลสกา เทือกเขารอกกี เทือกเขาเซียร์รา เนวาดา ในบริเวณนี้ยังมีที่ราบสูง เช่น ที่ราบสูงบริติชโคลัมเบีย ที่ราบสูงโคโลราโด ในบริเวณเทือกเขาที่ราบสูงภาคตะวันตกได้มีการจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติอยู่หลายแห่ง เพื่ออนุรักษ์บริเวณต้นน้ำลำธาร ป่าไม้ และสัตว์ป่า ตลอดจนเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน อุทยานแห่งชาติที่มีชื่อเสียงมาก คือ อุทยานแห่งชาติ เยลโลสโตน อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา

2.2 เขตที่ราบภาคกลาง แบ่งเป็น 3 เขต คือ

2.2.1 เขตที่ราบรอบอ่าวฮัดสัน และทะเลสาบเกรตเลกส์ พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตประเทศแคนาดา เขตที่ราบรอบอ่าวฮัดสัน และทะเลสาบเกรตเลกส์ เคยมีธารน้ำแข็งปกคลุมมาก่อนในสมัยน้ำแข็ง จากการกระทำของธารน้ำแข็งทำให้เกิดเป็นทะเลสาบอยู่เป็นจำนวนมาก

2.2.2 เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำมิสซิสซิปปี เป็นที่ราบใหญ่อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเขตที่ราบลุ่มที่อุดมสมบูรณ์

2.2.3 เขตที่ราบเกรตเพลนส์ เป็นที่ราบอยู่ทางตะวันตกของที่ราบลุ่มแม่น้ำมิสซิสซิปปี และทะเลสาบเกรตเลกส์ จนถึงเทือกเขารอกกี

2.3 เขตหิวเขาตะวันออก ในเขตนี้มีเทือกเขาเตี้ย ๆ หนาแน่นไปกับชายฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก คือ เทือกเขาอัปป์อาเลเซียน

ภูมิอากาศ

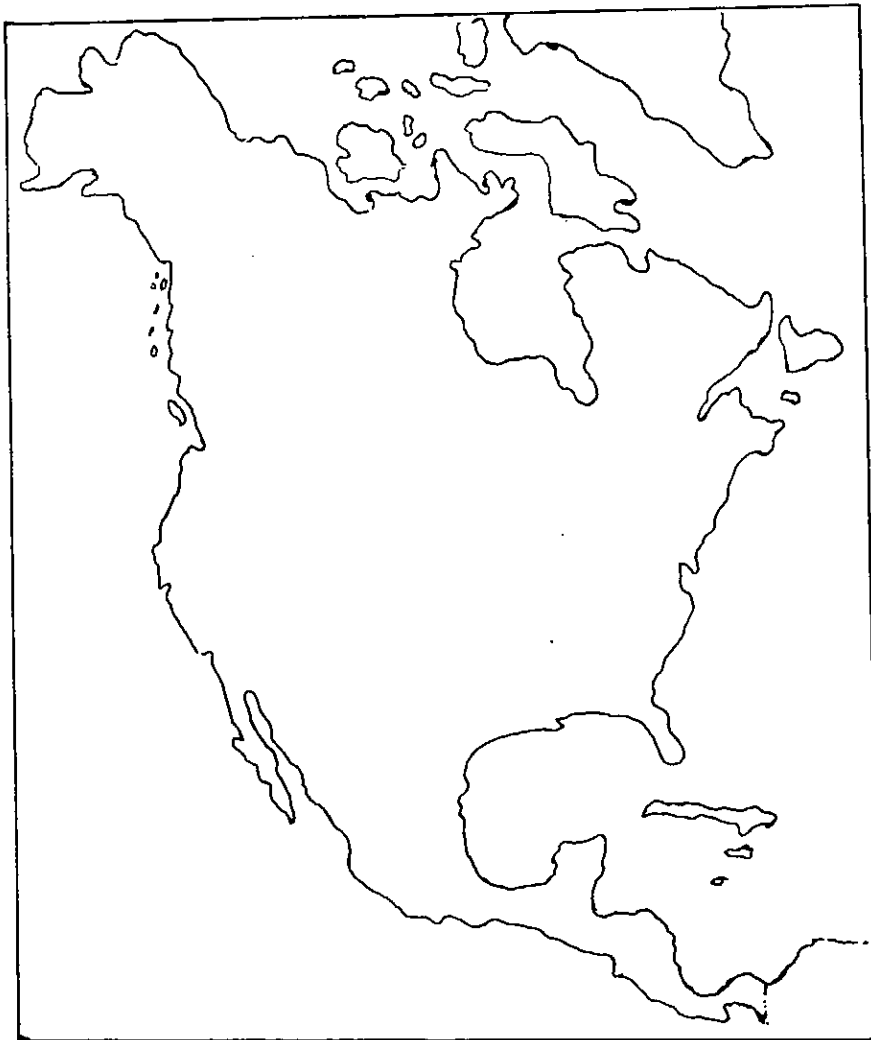
ทวีปอเมริกาเหนือ มีอากาศตั้งแต่ร้อนจนถึงหนาวจัด บริเวณที่มีอากาศร้อน ได้แก่ ตอนใต้ของเม็กซิโก ประเทศในหมู่เกาะอินดีสตะวันตกและหมู่เกาะของแคนาดา

บริเวณที่ราบสูงตะวันตก และบริเวณใกล้เคียง ซึ่งมีอาณาเขตกว้างใหญ่ไพศาลเป็นบริเวณที่มีอากาศแห้งแล้ง หรือถึงแห้งแล้ง เขตที่มีอากาศแห้งแล้งนี้เริ่มต้นตรงบริเวณฝั่งทะเลด้านตะวันตกที่อยู่ทางใต้ของลอสแอนเจลิส ลงมา และเป็นแนวยาวเข้าไปยังบริเวณภายในแล้วทอดตัวไปทางเหนือ ทางด้านตะวันออกของเทือกเขาเซียร์รา มาเดร และคาสเคดส์ แนวเขตนี้อย่างทอดตัวต่อไปจนถึงบริเวณหาคกลางของเทือกเขารอกกี และวกไปทางตะวันออก และทางใต้เป็นแนวโค้งตัดผ่านบริเวณที่ราบใหญ่ (Great Plain) ของสหรัฐอเมริกาเข้าไปถึงภาคใต้ของรัฐเท็กซัส บริเวณที่ราบที่มีความแห้งแล้งนี้ยังรวมถึงที่ราบสูงเม็กซิโกทั้งหมด

ทางภาคตะวันตกของบริเวณที่แห้งแล้ง และตามบริเวณชายฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิก แคลิฟอร์เนีย เมื่อถึงฤดูหนาวจะมีอากาศดี มีฝนตกในฤดูหนาว ฤดูร้อนค่อนข้างแห้งแล้ง อิทธิพลของมหาสมุทรแปซิฟิกที่มีต่อพื้นดินภายในทวีป มีระยะทางไม่ไกล ฉะนั้นเมื่อถึงฤดูร้อน หุบเขาตอนกลางของแคลิฟอร์เนียซึ่งมีอากาศร้อนแทนที่อากาศอบอุ่น

ทางภาคตะวันออกของบริเวณที่แห้งแล้งในทวีปจะมีสภาพอากาศคล้ายคลึงกับบริเวณแถบตะวันออก-ตะวันตก ในคาบสมุทรยูคาทาน และในบริเวณที่ราบแถบ ๆ ตรงริมฝั่งทะเลด้านภาคใต้ของเม็กซิโกที่มีอากาศสูงตลอดปี และมีฝนตกตามฤดูกาล ทางด้านใต้ของฟลอริดาเป็นบริเวณที่มีอากาศร้อนและฝนตกชุก ตลอดทั้งปี โดยไม่มีฤดูหนาว ทางตอนเหนือไปตามแนวแม่น้ำโอไฮโอ และแม่น้ำมิสซูรีเป็นบริเวณที่ได้รับอิทธิพลจากลมหนาวที่พัดมาจากมหาสมุทรแอตแลนติก

แบบฝึกหัด

แผนที่โครงร่างทวีปอเมริกาเหนือ

จงแสดงตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ที่กำหนดให้ พร้อมทั้งระบายสี

1. เทือกเขาอะแลสกา	5. แม่น้ำมิสซิสซิปปี	9. นิวยอร์ก
2. เทือกเขารอกกี	6. แม่น้ำเซนต์ลอเรนซ์	10. วอชิงตัน ดี.ซี.
3. เทือกเขาคาสเคด	7. แม่น้ำโคโลราโด	11. ออตตาวา
4. เทือกเขาอัปพาเลเชียน	8. แม่น้ำริโอแกรนด์	12. เม็กซิโกซิตี
		13. ฮาวานา

แผนการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม

แผนการสอนที่ 2 เรื่องเศรษฐกิจของทวีปอเมริกาเหนือ เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. ลักษณะภูมิศาสตร์ของทวีปอเมริกาเหนือมีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพของประชากร
2. พื้นฐานทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศในทวีปอเมริกาเหนือขึ้นอยู่กับเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม
3. ความเหมาะสมของทำเลที่ตั้ง ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ระบบเศรษฐกิจเสรีนิยม และคุณภาพประชากร ทำให้กลุ่มประเทศแองโกลอเมริกา มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพของประชากรได้
2. นักเรียนบอกอาชีพที่สำคัญของประชากรในทวีปอเมริกาเหนือได้
3. นักเรียนแสดงเขตเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การทำเหมืองแร่ในทวีปอเมริกาเหนือได้
4. นักเรียนวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมของกลุ่มประเทศแองโกลอเมริกาได้
5. นักเรียนเปรียบเทียบลักษณะเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศแองโกลอเมริกา และละตินอเมริกาได้

เนื้อหา

ก. เศรษฐกิจของทวีปอเมริกาเหนือ

1. การแบ่งกลุ่มประเทศตามความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ
 - 1.1 กลุ่มประเทศแองโกลอเมริกา ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา และแคนาดา

1.2 กลุ่มประเทศละตินอเมริกา ได้แก่ เม็กซิโก ประเทศในอเมริกากลาง และในหมู่เกาะอินดีสตะวันตก

2. เกษตรกรรม

ก. ขนาดของไร่นา และวิธีการเกษตรกรรม

ข. เขตเกษตรกรรมในทวีปอเมริกาเหนือ

1. เขตทำฟาร์มโคนม
2. เขตเกษตรกรรมแบบผสม
3. เขตปลูกข้าวสาลี
4. เขตทำฟาร์มปศุสัตว์
5. เขตเกษตรกรรมแบบเมคเตอร์เรเนียน
6. เขตเกษตรกรรมแบบเมืองร้อน

3. อุตสาหกรรม

ก. การทำอุตสาหกรรมหนักในประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา

ข. เขตอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นนำ

1.1 ครูนำรูปภาพเกี่ยวกับการอาชีพของประชากรในทวีปอเมริกาเหนือมาให้
นักเรียนดู

1.2 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปประเทศ และลักษณะการประกอบอาชีพของ
ประชากรที่อยู่ในทวีปอเมริกาเหนือ

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

3. ขั้นจัดทีม

นักเรียนเข้าอยู่ทีมเดิม ตามที่แบ่งไว้แล้ว และแบ่งหน้าที่เหมือนในคาบที่แล้ว และ
หมุนเวียนตำแหน่งประธานและเลขานุการ

4. ชั้นเสนอทเรียนใหม่

- 4.1 ครูนำวิดีโอเทปเรื่อง การประกอบอาชีพของประชากรในทวีปอเมริกาเหนือ มาให้นักเรียนดู แล้วสนทนาซักถามเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ
- 4.2 ครูนำแผนที่ทวีปอเมริกาเหนือให้นักเรียนดู แล้วร่วมอภิปรายว่า ในแต่ละเขต เหมาะสมจะประกอบอาชีพใด
- 4.3 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปอาชีพที่สำคัญของประชากรในทวีปอเมริกาเหนือ
- 4.4 ครูแจกแผนที่โครงร่างทวีปอเมริกาเหนือ แล้วให้นักเรียนแสดงเขต เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การทำเหมืองแร่ ลงในแผนที่โครงร่าง

5. ชั้นปฏิบัติการ

- 5.1 ให้นักเรียนที่อยู่ในทีมร่วมกันศึกษา ค้นคว้า เพื่อจัดป้ายนิเทศ แสดงอาชีพ ที่สำคัญของประชากรในทวีปอเมริกาเหนือ และแสดงแผนภูมิเปรียบเทียบ ลักษณะเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศแองโกลอเมริกา และกลุ่มประเทศละติน อเมริกา

6. ชั้นสรุปและประเมินผล

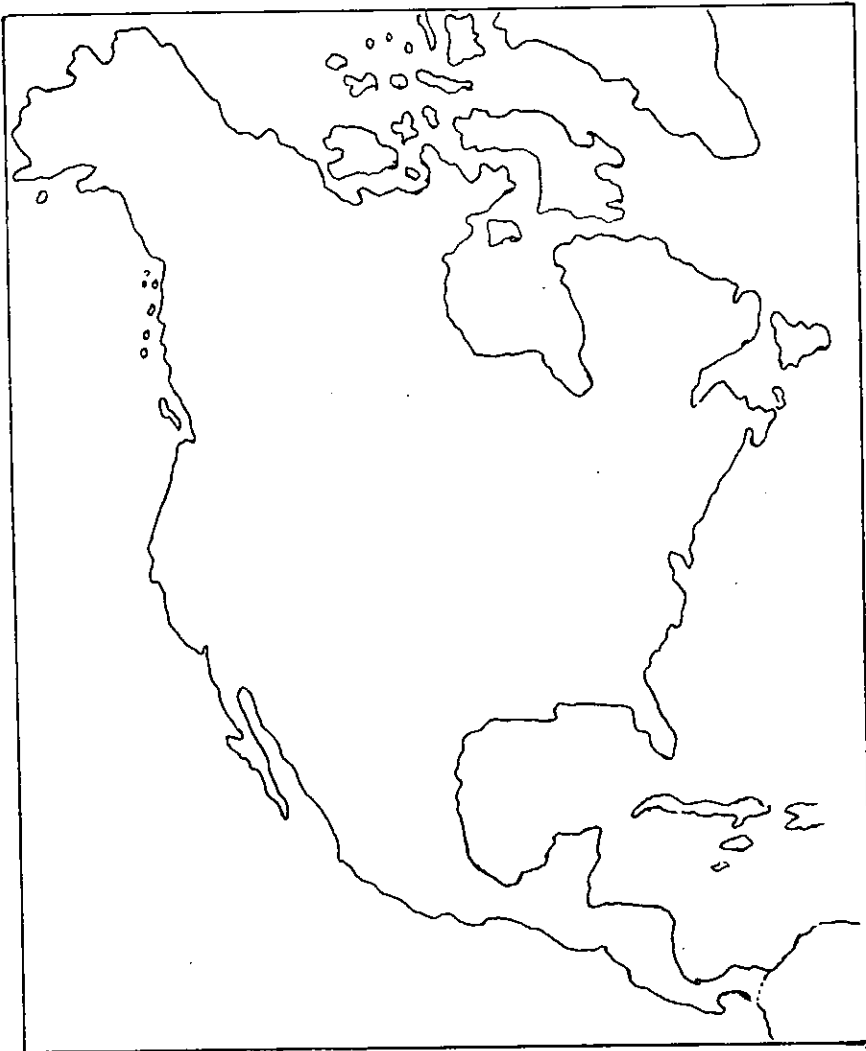
- 6.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะเศรษฐกิจของประชากรในทวีปอเมริกาเหนือ
- 6.2 ครูตัดสินใจให้ทีมที่จัดป้ายนิเทศที่น่าสนใจ เนื้อหาถูกต้องสมบูรณ์ชัดเจน เป็นฝ่ายชนะ ครูมอบรางวัลให้กับทีมที่ชนะเลิศ

สื่อการเรียนการสอน

1. รูปภาพเกี่ยวกับอาชีพของประชากรในทวีปอเมริกาเหนือ
2. วิดีโอเทป เรื่อง การประกอบอาชีพของประชากรในทวีปอเมริกาเหนือ
3. แผนที่ทวีปอเมริกาเหนือ

การวัดผลและประเมินผล

1. จากการอภิปราย
2. จากการจัดป้ายนิเทศ

แผนที่โครงร่างทวีปอเมริกาเหนือ

- ☐ เขตอุตสาหกรรม
 ☐ เขตเกษตรกรรม
 ☐ เขตทำเหมืองแร่

จงแสดงเขตเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การทำเหมืองแร่ ของทวีปอเมริกาเหนือ
 ลงในแผนที่โครงร่าง พร้อมทั้งระบายสีให้เห็นอย่างชัดเจน

แผนการสอนแบบเรียนเป็นทีม

แผนการสอนที่ 3 เรื่องประชากรของทวีปอเมริกาเหนือ เวลา 2 คาบ

ความถี่รวบยอด

สภาพภูมิศาสตร์ของทวีปอเมริกาเหนือ มีอิทธิพลต่อการกระจายตัวของประชากร

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนเปรียบเทียบจำนวนประชากร ความหนาแน่นโดยเฉลี่ยของประชากรในประเทศต่าง ๆ ของทวีปอเมริกาเหนือได้
2. นักเรียนวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระจายตัวของประชากรได้
3. นักเรียนแสดงตำแหน่งที่ประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นในแผนที่โครงร่างได้อย่างน้อย 2 เขต
4. นักเรียนอธิบายอิทธิพลของสภาพภูมิศาสตร์ที่มีต่อความหนาแน่น โดยเฉลี่ยของประชากรได้

เนื้อหา

1. จำนวนประชากร
2. ความหนาแน่นของประชากร
3. การเพิ่มประชากร
4. การกระจายประชากร เขตประชากรหนาแน่น
 - 4.1 เขตชายฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติกในสหรัฐอเมริกา
 - 4.2 เขตลุ่มแม่น้ำเซนต์ลอว์เรนซ์ในแคนาดา
 - 4.3 เขตชายฝั่งตอนใต้ของทะเลสาบทั้งห้า

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นนำ

- 1.1 ครูให้ตัวแทนนักเรียนแต่งตัวเป็นชาวอินเดียนแดง เอสกีโม ชาวผิวดำ ชาวผิวขาว ชาวเอเชีย

- 1.2 ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่า เขาเป็นใคร
- 1.3 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเชื้อชาติประชากรและถิ่นที่อยู่ในเขตทวีปอเมริกาเหนือ
2. ชั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
3. ชั้นจัดทีม
ให้นักเรียนทุกคนเข้าอยู่ทีมเดิมที่จัดในคาบที่แล้ว และแบ่งหน้าที่เหมือนในคาบอื่น ๆ โดยหมุนเวียนตำแหน่งประธานและเลขานุการ
4. ชั้นเสนอทบทวนใหม่
 - 4.1 ครูแจกเอกสารประกอบการเรียนเรื่องประชากรในทวีปอเมริกาเหนือ
 - 4.2 ครูนำตารางแสดงจำนวนประชากรให้นักเรียนดู และให้นักเรียนเปรียบเทียบอัตราการเพิ่มประชากร
 - 4.3 ครูนำแผนที่กายภาพทวีปอเมริกาเหนือมาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนออกมาชี้แผนที่ บริเวณที่เหมาะสมแก่การตั้งถิ่นฐาน
 - 4.4 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงบริเวณที่เหมาะสมแก่การตั้งถิ่นฐานที่นักเรียนออกมาชี้แผนที่
5. ชั้นปฏิบัติการ
 - 5.1 นักเรียนออกมารับแผนที่โครงร่างทวีปอเมริกาเหนือ ให้นักเรียนแต่ละทีมช่วยกันระบายสีแสดงเขตประชากรหนาแน่นและเบาบาง
 - 5.2 ให้นักเรียนแต่ละทีมอภิปรายถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานของประชากรในทวีปอเมริกาเหนือ
 - 5.3 ครูให้นักเรียนแต่ละทีมนำผลงานแสดงหน้าห้อง และรายงานในหัวข้อที่ครูกำหนดให้
6. ชั้นสรุปและประเมินผล
ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับประชากรในทวีปอเมริกาเหนือและครูตัดสินใจให้ทีมที่มีผลงานดีที่สุด และรายงานได้ใจความถูกต้องสมบูรณ์ชัดเจน เป็นทีมที่ชนะ

สื่อการเรียนการสอน

1. ตารางแสดงจำนวนประชากรในทวีปอเมริกาเหนือ
2. แผนที่กายภาพทวีปอเมริกาเหนือ
3. เอกสารประกอบการเรียน เรื่องประชากรในทวีปอเมริกาเหนือ
4. แผนที่โครงร่างทวีปอเมริกาเหนือ

การวัดผลและประเมินผล

1. จากการทำแผนที่โครงร่าง
2. จากการอภิปราย

เอกสารประกอบการเรียน

ประชากร

ทวีปอเมริกาเหนือมีประชากรเท่ากับร้อยละ 7.5 ของจำนวนประชากรโลกทั้งหมดและมีพื้นที่เท่ากับร้อยละ 16 ของจำนวนพื้นที่ของโลกทั้งหมด

ทวีปอเมริกาเหนือ มีประชากรหลายเชื้อชาติ อาจแบ่งได้เป็น 5 กลุ่มใหญ่ คือ

1. กลุ่มชนพื้นเมืองดั้งเดิม ชาวพื้นเมืองดั้งเดิมในทวีปอเมริกาเหนือ มี 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ พวกอินเดียนแดง และพวกเอสกีโม

พวกอินเดียนแดงหรือที่เรียกว่า อเมรินด์ แบ่งออกเป็นเผ่าต่าง ๆ มากมาย แต่เดิมเป็นประชากรส่วนใหญ่ของทวีปอเมริกาเหนือ แต่ภายหลังจากที่ชาวยุโรปอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานแล้ว ได้กลายเป็นชนกลุ่มน้อยไป อย่างไรก็ตามในเม็กซิโกและอเมริกากลางยังคงมีอินเดียนแดงอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก สำหรับในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา พวกอินเดียนแดงมีเหลืออยู่ไม่มากนัก คาดคะเนว่าในปัจจุบัน มีพวกอินเดียนแดงเหลืออยู่ในสหรัฐอเมริกาประมาณ 800,000 คน ในแคนาดา 270,000 คน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในที่สงวนที่ทางราชการจัดสรรไว้ให้โดยเฉพาะ

ส่วนพวกเอสกีโม ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตตอนเหนือของทวีป คาดคะเนว่ามีอยู่ในแคนาดาประมาณ 18,000 คน ในรัฐอะแลสกาประมาณ 500 คน

2. กลุ่มเชื้อสายชาวยุโรป ชาวยุโรปที่อพยพเข้าไปตั้งรกรากอยู่ในทวีปอเมริกาเหนือมาจากทุกประเทศในทวีปยุโรป แต่ชาติที่สำคัญคือ อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี และสเปน ชาวยุโรปเหล่านี้ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา เม็กซิโก และอเมริกากลาง

3. กลุ่มเชื้อสายนิโกร ได้แก่ ชาวนิโกรที่อพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานจากทวีปแอฟริกา คนพวกนี้รุ่นแรก ๆ เป็นพวกทาสที่ถูกนำมาขาย โดยทำงานอยู่ตามไร่นาของชาวยุโรปทางภาคใต้ของประเทศสหรัฐอเมริกา และในหมู่เกาะอินดีสตะวันตก ซึ่งปัจจุบันก็ยังคงพบอยู่มากในดินแดนดังกล่าว

4. กลุ่มคนเลือกผสม ในทวีปอเมริกาเหนือมีผู้คนจำนวนไม่น้อยที่มีเลือกผสมระหว่างชนเชื้อชาติต่าง ๆ ซึ่งมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันคือ

4.1 มูแลตโต เป็นพวกเลือกผสมระหว่างชาวมิซซากับชาวนิโกร

4.2 เมสติโซ เป็นพวกเลือกผสมระหว่างชาวมิซซากับชาวอินเดียแดง

4.3 แซมโบ เป็นพวกเลือกผสมระหว่างชาวนิโกรกับชาวอินเดียแดง

กลุ่มคนที่เป็นเลือกผสมนี้จะพบมากในเม็กซิโก อเมริกากลาง และหมู่เกาะอินดีส

ตะวันตก

5. กลุ่มเชื้อสายชาวเอเชีย มีจำนวนน้อย อยู่กระจัดกระจายตามเมืองใหญ่ ๆ ในสหรัฐอเมริกา แคนาดา และบางส่วนของหมู่เกาะอินดีสตะวันตก เช่น ชาวจีน ญี่ปุ่น ไทย อินเดีย และชาวตะวันออกกลาง

ประชากรของประเทศในทวีปอเมริกาเหนือ

ประเทศ	ประชากรกลาง ปี ค.ศ. 1988 (ล้านคน)	อัตราเกิด	อัตราตาย	อัตราเพิ่มตาม ธรรมชาติต่อปี (ร้อยละ)	จำนวนประชากร คาดประมาณใน ค.ศ. 2000 (ล้านคน)
แคนาดา	26.1	15	7	0.7	28.4
สหรัฐอเมริกา	246.1	16	9	0.7	268.0
เม็กซิโก	82.5	30	6	2.4	104.5
กัวเตมาลา	8.7	41	9	3.2	12.2
เบลิซ	0.2	36	6	3.0	0.2
ฮอนดูรัส	4.8	39	8	3.1	7.0
เอลซัลวาดอร์	5.4	35	7	2.8	7.2
นิการากัว	3.6	43	8	3.5	5.1
คอสตาริกา	2.9	34	5	2.9	3.7
ปานามา	2.3	27	5	2.2	2.9
คิวบา	10.4	16	6	1.0	11.4
ไฮติ	6.3	41	13	2.8	7.7
สาธารณรัฐ โดมินิกัน	0.1	21	5	1.6	0.1
จาเมกา	2.5	23	6	1.7	2.9
โดมินีกา	0.1	21	5	1.6	0.1
บาฮามาส	0.2	24	5	1.9	0.3
เกรนาดา	0.1	26	7	1.9	0.1
ตรินิแดดและ โตเบโก	1.3	29	7	2.2	1.6

ที่มา: สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนที่โครงร่างทวีปอเมริกาเหนือ

- ☐ เขตประชากรหนาแน่นมาก ☐ เขตประชากรหนาแน่นปานกลาง
- ☐ เขตประชากรเบาบาง

จงระบายสี แสดงเขตประชากรหนาแน่นและเบาบาง ของทวีปอเมริกาเหนือลงใน
แผนที่โครงร่าง

แผนการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม

แผนการสอนที่ 4 เรื่องประวัติศาสตร์ของชนชาติในทวีปอเมริกาเหนือ เวลา 1 คาบ

ความถึครวบยอก

อารยธรรมของชนพื้นเมืองในทวีปอเมริกาเหนือเกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการที่จะปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น และต้องการพัฒนาดินแดนให้เจริญก้าวหน้า

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกแหล่งอารยธรรมโบราณของชาวพื้นเมืองในทวีปอเมริกาเหนือได้
2. นักเรียนอธิบายลักษณะอารยธรรมของชาวพื้นเมืองในทวีปอเมริกาเหนือได้
3. นักเรียนวิเคราะห์ความสำคัญของอารยธรรมที่มีต่อการดำรงชีวิตได้

เนื้อหา

ทวีปอเมริกาเหนือก่อนการเข้ามาของชาวยุโรป เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของชาวอินเดียนแดง และเอสกิโม โดยเฉพาะชาวอินเดียนแดงได้ก่อตั้งอาณาจักรโบราณ 2 แห่ง คือ จักรวรรค์แอซเต็ก และจักรวรรค์มายา ซึ่งถือเป็นแหล่งอารยธรรมที่สำคัญในทวีปอเมริกาเหนือ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นนำ

- 1.1 ครูนำภาพแสดงชีวิตความเป็นอยู่ และอารยธรรมของชาวอินเดียนแดงในจักรวรรค์แอซเต็ก และจักรวรรค์มายาให้นักเรียนดู
- 1.2 ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงประเด็นสำคัญของอารยธรรมที่ได้จากการดูรูปภาพ

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

3. ชั้นจัดทีม

ให้นักเรียนทุกคนเข้าอยู่ทีมเดิมที่จัดในคาบที่แล้ว และแบ่งหน้าที่เหมือนในคาบอื่น ๆ โดยหมุนเวียนตำแหน่งประธานและเลขานุการ

4. ชั้นเสนอบทเรียนใหม่

- 4.1 ครูนำแผนที่ทวีปอเมริกาเหนือที่แสดงที่ตั้งของจักรวรรดิแอซเต็กและจักรวรรดิมายาให้นักเรียนดู
- 4.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแหล่งที่ตั้งของจักรวรรดิแอซเต็กและจักรวรรดิมายา
- 4.3 ครูให้นักเรียนอ่านเรื่อง อารยธรรมของจักรวรรดิแอซเต็กและจักรวรรดิมายา จากหนังสือเรียนหน้า 38 - 39
- 4.4 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะและความสำคัญที่มีต่อการดำรงชีวิตในจักรวรรดิแอซเต็กและจักรวรรดิมายา

5. ชั้นปฏิบัติการกิจกรรม

- 5.1 ให้นักเรียนแต่ละทีม อภิปรายเพื่อสรุปตอบคำถามต่อไปนี้
 - 5.1.1 เพราะเหตุใดจึงถือว่า จักรวรรดิแอซเต็กและจักรวรรดิมายา เป็นแหล่งอารยธรรมโบราณ ของทวีปอเมริกาเหนือและแหล่งอารยธรรมดังกล่าวอยู่ในเขตใด
 - 5.1.2 อารยธรรมของคินเคียนแดงเผ่าแอซเต็กและมายา มีลักษณะเด่นอย่างไร
 - 5.1.3 เพราะเหตุใดมนุษยจึงคิดสร้างสรรค์อารยธรรมขึ้นมา
- 5.2 กำหนดเวลาให้อภิปราย 10 นาที แล้วให้แต่ละทีมส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

6. ชั้นสรุปและประเมินผล

- 6.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปอารยธรรมของชนพื้นเมืองในทวีปอเมริกาเหนือ
- 6.2 ครูตัดสินให้ทีมที่ตอบคำถามได้ถูกต้อง ชัดเจน และเสร็จในเวลาที่กำหนด เป็นฝ่ายชนะ

6.3 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. รูปภาพแสดงชีวิตความเป็นอยู่ และอารยธรรมของชนพื้นเมือง
2. แผนที่ทวีปอเมริกาเหนือ

การวัดผลและประเมินผล

1. จากการอภิปราย
2. จากการตอบคำถาม
3. จากการทำแบบฝึกหัด

แบบฝึกหัด

1. จักรวรรดิแอซเท็กและจักรวรรดิมายา ตั้งอยู่ในเขตประเทศใดในปัจจุบัน
2. เพราะเหตุใดอินเดียนแดงเผ่าแอซเท็กและมายา จึงคิดสร้างสรรค์อารยธรรมขึ้นในดินแดนนี้
3. อารยธรรมของอินเดียนแดงเผ่าแอซเท็กและมายา แตกต่างกันอย่างไ
4. เพราะเหตุใดจักรวรรดิแอซเท็กและจักรวรรดิมายา จึงเสื่อมอำนาจในยุคต่อมา

แผนการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม

แผนการสอนที่ 5 เรื่องประวัติศาสตร์ของชนชาติในทวีปอเมริกาเหนือ เวลา 3 คาบ

หน่วยย่อยที่ 2 การสำรวจและการตั้งถิ่นฐานของชนผิวขาว

ความกึรวบยอก

การสำรวจและการตั้งถิ่นฐานของชนผิวขาวในทวีปอเมริกาเหนือ สืบเนื่องมาจาก
ต้องการเสรีภาพในการนับถือศาสนา ความต้องการประสบการณ์ใหม่ ๆ ในชีวิต และการแสวงหา
ประโยชน์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกสาเหตุของการสำรวจ และการตั้งถิ่นฐานของชนผิวขาวในทวีปอเมริกาเหนือได้
2. นักเรียนวิเคราะห์การเลือกทำเลในการตั้งถิ่นฐานของชนผิวขาว แต่ละเชื้อชาติในทวีปอเมริกาเหนือได้
3. นักเรียนอธิบายสาเหตุการเรียกร้องเอกราชของอาณานิคมในทวีปอเมริกาเหนือได้
4. นักเรียนสรุปการพัฒนาของประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา เม็กซิโก ประเทศในหมู่เกาะอินดีสตะวันตกได้

เนื้อหา

การสำรวจและการตั้งถิ่นฐานของชนผิวขาว

1. การสำรวจทวีปอเมริกาเหนือ
2. การตั้งถิ่นฐานและการก่อตั้งอาณานิคม
3. การได้รับเอกราชของอาณานิคม
4. การก่อตั้งประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา เม็กซิโก และประเทศในหมู่เกาะอินดีสตะวันตก

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นนำ

- 1.1 ครูนำภาพคริสโตเฟอร์ โคลัมบัส และอเมริกา เวคซชี ซึ่งเป็นนักสำรวจเส้นทางเดินเรือ และพบทวีปอเมริกาเหนือ มาให้นักเรียนดู
- 1.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงเส้นทางเดินเรือของคริสโตเฟอร์ โคลัมบัส และอเมริกา เวคซชี

2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

3. ขั้นจัดทีม

ให้นักเรียนทุกคนเข้าอยู่ทีมเดิมที่จัดในคาบที่แล้ว และแบ่งหน้าที่เหมือนในคาบอื่น ๆ โดยหมุนเวียนตำแหน่งประธานและเลขานุการ

4. ขั้นเสนอพบเรียนใหม่

- 4.1 ครูนำสไลด์เรื่องประวัติศาสตร์ของชนชาติอเมริกาเหนือให้นักเรียนดู พร้อมทั้งศึกษาหนังสือเรียนหน้า 39-61
- 4.2 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงการสำรวจและการตั้งถิ่นฐานของชนผิวขาว

5. ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

- 5.1 ครูให้นักเรียนแต่ละทีมอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 5.1.1 สาเหตุของการสำรวจและการตั้งถิ่นฐานของชนผิวขาวในทวีปอเมริกาเหนือ
 - 5.1.2 การเลือกทำเลที่ตั้งถิ่นฐานของชนผิวขาวแต่ละเชื้อชาติในทวีปอเมริกาเหนือ
 - 5.1.3 สาเหตุการเรียกร้องเอกราชอาณานิคมในทวีปอเมริกาเหนือ
 - 5.1.4 การก่อตั้งและการพัฒนาของประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา เม็กซิโก และประเทศในหมู่เกาะอินดีสตะวันตก
- 5.2 กำหนดเวลาในการอภิปราย 15 นาที แล้วให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

6. ขั้นสรุปและประเมินผล

- 6.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป การสำรวจ และการตั้งถิ่นฐานของชนผิวขาว ในทวีปอเมริกาเหนือ
- 6.2 ครูตัดสินใจให้ทีมที่รายงานครบทุกประเด็นที่สำคัญ ถูกต้อง ชัดเจน เป็นฝ่ายชนะ
- 6.3 ครูให้นักเรียนแต่ละทีมแข่งขันเกมเรือบก โดยให้แต่ละทีมออกมาเข้าแถว แล้วนั่งลงยอง ๆ ให้คนที่อยู่หัวแถว เอามือทั้งสองข้างเท้าไปข้างหลัง ให้แตะพื้น เพื่อใช้ในการเคลื่อนตัว สมาชิกคนอื่น ๆ เอามือจับเอวคนที่อยู่ข้างหน้า สมาชิกแต่ละคนได้รับบัตรค่า คนละ 1 บัตร (ใส่กระเป๋าสีไว้) เพื่อนำไปติดจับคู่กับบัตรคำถามที่ครูคิดไว้ แต่ละทีมจะต้องพยายามเคลื่อนที่ให้เร็วที่สุด โดยคนที่อยู่หัวแถวเป็นผู้นำทีม ส่วนสมาชิกอื่น ๆ ต้องเคลื่อนที่ตามไปด้วย โดยมือจะต้องจับเอวเพื่อนที่อยู่ข้างหน้าตลอดเวลา เมื่อไปถึงเส้นชัยให้สมาชิกแต่ละคนนำบัตรค่าของตนเองไปจับคู่กับคำถามที่กำหนดไว้ เช่น อาณานิคมแห่งแรกของอังกฤษในทวีปอเมริกาเหนือคือ อาณานิคมใด ต้องคู่กับบัตรค่าเวอร์จิเนีย เป็นต้น

สื่อการเรียนการสอน

1. รูปภาพคริสโตเฟอร์ โคลัมบัส และอเมริโก เวสปุชชี
2. สไลด์เรื่องประวัติศาสตร์ของชนชาติอเมริกาเหนือ
3. บัตรค่า

การวัดผลและประเมินผล

1. จากการอภิปราย
2. จากการติดบัตรค่า

แผนการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม

แผนการสอนที่ 6 เรื่องการปกครองของประเทศในทวีปอเมริกาเหนือ เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ และการรับแบบอย่างการปกครองจากประเทศอื่น เป็นสาเหตุสำคัญทำให้ประเทศต่าง ๆ ในทวีปอเมริกาเหนือ มีรูปแบบการปกครองแตกต่างกัน
2. ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่เป็นแบบอย่างของสังคมประชาธิปไตยทั้งในด้านการดำรงชีวิตและการปกครอง
3. ทุกประเทศย่อมประสบปัญหาทางการเมืองที่แตกต่างกันตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนเปรียบเทียบรูปแบบการปกครองของประเทศต่าง ๆ ที่อยู่ในทวีปอเมริกาเหนือได้
2. นักเรียนอธิบายหลักการสำคัญของการปกครองที่ใช้ในประเทศต่าง ๆ ที่อยู่ในทวีปอเมริกาเหนือได้
3. นักเรียนวิเคราะห์การเลือกตั้งประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาได้
4. นักเรียนอธิบายสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาทางการเมืองของประเทศที่อยู่ในทวีปอเมริกาเหนือได้

เนื้อหา

การปกครองของประเทศในอเมริกาเหนือ

ก. ลักษณะสำคัญของการปกครอง

ข. รูปแบบการปกครอง

1. การปกครองแบบรัฐบาลเดี่ยวและรัฐบาลรวม
2. การปกครองแบบสหพันธรัฐ

3. การปกครองแบบรัฐสภา และแบบประธานาธิบดี
4. การปกครองแบบเผด็จการ
5. ลักษณะการปกครองของประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา เม็กซิโก ปานามา
คิวบา

1. ชั้นนำ

- 1.1 ครูนำภาพประมุขทางการเมืองที่สำคัญของประเทศต่าง ๆ มาให้นักเรียนดู
- 1.2 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับรูปแบบประมุขการปกครองของประเทศต่าง ๆ
และประเทศในทวีปอเมริกาเหนือ

2. ชั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

3. ชั้นจัดทีม

ให้นักเรียนทุกคนเข้าอยู่ทีมเดิมที่จัดในคาบที่แล้ว และแบ่งหน้าที่เหมือนใน
คาบอื่น ๆ โดยหมุนเวียนตำแหน่งประธาน และเลขานุการ

4. ชั้นเสนอบทเรียนใหม่

- 4.1 นักเรียนศึกษาแผนภูมิแสดงการปกครองของประเทศต่าง ๆ ในทวีปอเมริกา
เหนือ
- 4.2 นักเรียนเปรียบเทียบรูปแบบการปกครองของประเทศในทวีปอเมริกาเหนือ
- 4.3 นักเรียนศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งของประเทศสหรัฐอเมริกา
และปัญหาทางการเมืองการปกครองของประเทศในอเมริกากลาง หมู่เกาะ
อินดีสตะวันตก หนังสือเรียนในหน้า 62-63
- 4.4 ครูและนักเรียนอภิปรายสรุปเรื่อง อิทธิพลของเศรษฐกิจ สังคม และ
วัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการปกครอง

5. ชั้นปฏิบัติกิจกรรม

- 5.1 ครูให้นักเรียนแต่ละทีมอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 5.1.1 การเลือกตั้งประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา

5.1.2 สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาทางการเมือง การปกครองของ
ประเทศในอเมริกากลาง หมู่เกาะอินดีสตะวันตก

- 5.2 ครูให้นักเรียนแต่ละทีมออกมารายงานตามหัวข้อที่กำหนด
- 5.3 ครูเพิ่มเติมรายละเอียดในประเด็นที่นักเรียนไม่ได้กล่าวถึง
- 5.4 ครูให้นักเรียนแต่ละทีมแข่งขันตอบปัญหาเกี่ยวกับการเมืองการปกครองใน
ทวีปอเมริกาเหนือ โดยกำหนดกติกาว่า นักเรียนในแต่ละทีมจะตอบคำถาม
ได้คนละ 1 ครั้งเท่านั้น ครูให้เวลานักเรียนปรึกษากายในทีมก่อนตอบคำถาม
ทีมใดตัวแทนของทีมตอบคำถามเกิน 1 ครั้ง จะปรับให้เป็นฝ่ายแพ้ ครูจะบอก
ให้นักเรียนกดสัญญาณไฟที่ให้ไว้ในแต่ละทีม ทีมใดกดสัญญาณไฟเป็นทีมแรก
จะได้ตอบคำถามก่อน ถ้าตอบถูกจะทำเครื่องหมายประจำทีมลงในตารางบิงโก
ได้คำถามละ 1 ช่อง จนกว่าจะได้เครื่องหมายครบ 4 ช่อง เรียงกันในแนว
ทแยงมุม ในแนวนอน ในแนวตั้ง ซึ่งทีมอื่น ๆ ต้องพยายามกันไม่ให้ทีมใดทีมหนึ่ง
ทำเครื่องหมายได้ครบ 4 ช่อง

เอกสารประกอบการเรียน

การเลือกตั้งประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา

การเลือกตั้งประธานาธิบดีอเมริกันคนที่ 41 ได้ผ่านมาเมื่อ 8 พฤศจิกายน 1988 โดย นายจอร์จ บุช จากพรรคริพับลิกันได้รับคะแนนเสียงข้างมากเหนือคู่แข่ง คือ นายไมเคิล ดูกาทิส จากพรรคเดโมแครต

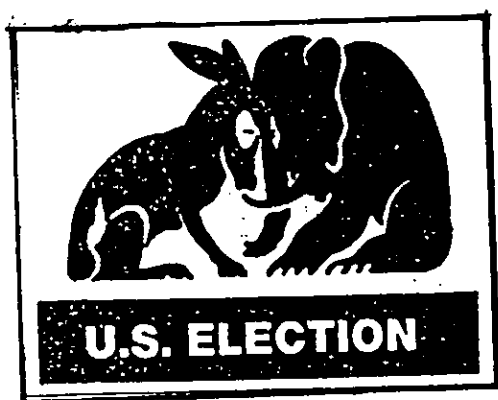
ตัวเลขสำคัญทางประการในการเลือกตั้งครั้งนี้ คือ คะแนนเสียงที่ประชาชนเลือกตั้ง นายจอร์จ บุช คือ 46,877,497 คะแนน คิดเป็น 54 เปอร์เซ็นต์ ขณะที่นายไมเคิล ดูกาทิส ได้รับ 40,209,365 คะแนน คิดเป็น 46 เปอร์เซ็นต์ของคะแนนเสียงทั้งหมด คะแนนเสียงโดยตรงจากประชาชน (popular vote) ดังกล่าวนั้น ได้แปรมาเป็นคะแนนเสียงของผู้เลือกตั้ง (electoral vote) ได้ดังนี้คือ บุช 426 เสียง ดูกาทิส 112 เสียง

ในวันที่ 20 มกราคม ค.ศ. 1989 นายจอร์จ บุช ได้สาบานตัวเข้ารับตำแหน่ง ประธานาธิบดีอย่างเป็นทางการ โดยมีนายแดนฟอร์ด เควลีย์ ดำรงตำแหน่งรองประธานาธิบดี

การที่นายจอร์จ บุช ชนะการเลือกตั้งครั้งนี้ นับว่าเป็นการทำลายอาถรรพ์ 152 ปี ที่รองประธานาธิบดีในตำแหน่งยังไม่เคยได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีเลย และเป็นครั้งแรก หลังจาก ค.ศ. 1928 ซึ่งพรรครีพับลิกันได้ครองตำแหน่งประธานาธิบดีสืบต่อกันถึง 3 สมัย

สาเหตุที่สำคัญที่สุดที่บุชได้รับชัยชนะเหนือคูกาทิส คือ

1. บุชมีความได้เปรียบอย่างมหาศาลในการเป็นชาวอเมริกันแท้ และมีเชื้อสายของ คนชั้นสูงที่มีฐานะร่ำรวย ในขณะที่คูกาทิสเป็นชาวต่างประเทศ (กรีก) ลำดับข้อคนที่ 2
2. บุชมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการปกครองมากกว่าคูกาทิส
3. คนอเมริกันวางใจว่าบุชจะแก้ไขสถานการณ์ได้ดีกว่าคูกาทิสและคนส่วนใหญ่ต้องการ ความต่อเนื่องของระบบเรแกน
4. คณะหาเสียงของบุช มีความเชี่ยวชาญ และมีชั้นเชิงเหนือกว่าคณะผู้หาเสียง ของคูกาทิส

ในช่วงที่บุช เข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีต่อจาก นายโรนัลด์ เรแกน นั้น ปรากฏว่า เขาต้องเผชิญหน้ากับปัญหาสำคัญ 2 ประการคือ

1. รัฐบาลชุดปัจจุบันที่เขาจะต้องทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดนั้น มีพรรคเคโมแครต เป็นพรรคเสียงข้างมาก คือ สภาสูง 56 เสียง ในจำนวน 100 เสียง สภาผู้แทน 262 เสียง ในจำนวน 435 เสียง
2. ตัวเลขของ "การขาดดุล" ยังดำเนินต่อไปอย่างรุนแรง คือ ในปีงบประมาณ 1988 ที่เพิ่งผ่านไปนี้ สหรัฐอเมริกาขาดดุลงบประมาณ 155.1 พันล้านเหรียญ และขาดดุลการค้า 140 พันล้านเหรียญ นอกจากนี้สหรัฐอเมริกายังมีหนี้สินระดับชาติถึง 2.6 พันล้านเหรียญ ทำให้

ตัวเลขของดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายเพื่อการใช้หนี้มันมากถึง 38 เปอร์เซ็นต์ของรายได้รัฐบาล

ปัญหาเฉพาะหน้าดังกล่าว 2 ประการนี้ จะรุนแรงมากขึ้น เมื่อ布什มีนโยบายที่ได้เสนอระหว่างการหาเสียงเลือกตั้งส่วนทางกับสภาพความเป็นจริง คือ เขาเสนอว่า

- จะไม่ขึ้นภาษีเป็นอันขาด (antitax)
- จะรักษางบประมาณการใช้จ่ายของรัฐให้อยู่ในระดับปัจจุบัน และจะจัดตั้งงบประมาณ

การใช้จ่ายในบางเรื่องที่จำเป็น (flexible freeze)

ดังนั้น จากเหตุที่สหรัฐอเมริกากำลังเผชิญกับการขาดดุลอย่างรุนแรงในขณะนี้ จึงเป็นประเด็นสำคัญที่จะพาไปสู่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประธานาธิบดีกับรัฐสภาต่อไป หลังจากบุชเข้ารับตำแหน่งแล้ว

ในฐานะที่ จอร์จ บุช มิได้เป็นเพียงประธานาธิบดีคนใหม่ของสหรัฐอเมริกาเท่านั้น หากแต่ยังเป็นผู้นำคนสำคัญของโลกเสรีอีกด้วย ซึ่งหมายความว่า เขาจะต้องเป็นส่วนหนึ่งของสภาวะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกไม่ว่าจะเป็นทางด้านบวกหรือลบก็ตาม

แผนการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีม

แผนการสอนที่ 7 เรื่องวัฒนธรรมของชาติในอเมริกาเหนือ เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

วัฒนธรรมของชนชาติในทวีปอเมริกาเหนือ มีลักษณะผสมผสานกัน เนื่องจากมีประชากรหลายเชื้อชาติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนอธิบายปัจจัยที่ทำให้วัฒนธรรมของชนชาติในทวีปอเมริกาเหนือ มีลักษณะผสมผสานกันได้
2. นักเรียนวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมในเขตต่าง ๆ ของทวีปอเมริกาเหนือได้
3. นักเรียนสรุปลักษณะการดำรงชีวิตของชนชาติต่าง ๆ ในทวีปอเมริกาเหนือได้

เนื้อหา

1. เขตวัฒนธรรมแองโกลอเมริกา
2. เขตวัฒนธรรมในอเมริกากลาง
3. เขตวัฒนธรรมละตินอเมริกาในหมู่เกาะอินดีสตะวันตก
4. สภาพสังคมและวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ในอเมริกาเหนือ
 - 4.1 เชื้อชาติ
 - 4.2 ภาษา
 - 4.3 ศาสนา
 - 4.4 ศิลปะ
 - 4.5 สถาปัตยกรรม
 - 4.6 สภาพความเป็นอยู่
 - 4.7 ประเพณี

1. ชั้นนำ

- 1.1 ครูนำวิดีโอเทปเรื่อง หนูน้อยคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นเรื่องแสดงถึงความเป็นอยู่ในครอบครัวของเขตแองโกลอเมริกาให้นักเรียนดู (3 นาที)
- 1.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับลักษณะความเป็นอยู่ของครอบครัว หนูน้อยคอมพิวเตอร์

2. ชั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

3. ชั้นจัดทีม

ให้นักเรียนทุกคนเข้าอยู่ทีมเดิมที่จัดในคาบที่แล้ว และแบ่งหน้าที่เหมือนในคาบอื่น ๆ โดยหมุนเวียน ตำแหน่งประธานและเลขานุการ

4. ชั้นเสนอทบทวนใหม่

- 4.1 ให้นักเรียนศึกษาสารานุกรมเกี่ยวกับชนชาติ และความเป็นอยู่ของชนชาติในทวีปอเมริกาเหนือ
- 4.2 ครูนำแผนที่แสดงเขตวัฒนธรรมของชนชาติอเมริกาเหนือให้นักเรียนดู
- 4.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับลักษณะของวัฒนธรรมในเขตต่าง ๆ

5. ชั้นปฏิบัติกิจกรรม

- 5.1 ให้นักเรียนแต่ละทีมจัดแสดงละครทีมละ 1 เรื่อง ที่สะท้อนถึงประเพณี วัฒนธรรม และสภาพความเป็นอยู่ของชนชาติในทวีปอเมริกาเหนือ ใช้เวลาแสดงทีมละ 10 นาที ครูแจ้งให้นักเรียนทราบเกณฑ์ในการตัดสินในการแสดงละครว่า ทีมที่แสดงละครได้สมบทบาท และสะท้อนให้เห็นประเพณี วัฒนธรรม และสภาพความเป็นอยู่ของชาติในทวีปอเมริกาเหนือได้ชัดเจนที่สุด เป็นทีมที่ได้รับรางวัล
- 5.2 ให้นักเรียนอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 5.2.1 ข้อคิดที่ได้จากละครที่นักเรียนแต่ละทีมแสดง

5.2.2 ปัจจัยที่ทำให้วัฒนธรรมของชนชาติในทวีปอเมริกาเหนือ มีลักษณะ
ผสมผสานกัน

5.2.3 เปรียบเทียบลักษณะการดำรงชีวิตของชนชาติต่าง ๆ ในทวีป
อเมริกาเหนือ

5.3 นักเรียนส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น

6. ขั้นสรุปและประเมินผล

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปวัฒนธรรมของชนชาติในอเมริกาเหนือ และ
มอบรางวัลให้ทีมที่รายงานใจความได้ถูกต้องสมบูรณ์และชัดเจน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. วิกิโอเพนเร่องทุนน้อยคอมพิวเตอร์
2. สารานุกรม
3. แผนที่แสดงเขตวัฒนธรรมในทวีปอเมริกาเหนือ

การวัดผลและประเมินผล

1. จากการแสดงละคร
2. จากการอภิปราย
3. จากการรายงาน

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวกาญจนา ชื่อสกุล มีหลัง

เกิดวันที่ 12 กรกฎาคม พุทธศักราช 2502

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 9 ตำบลวังห้ว อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง 21110

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนชำนานูสามัคคีวิทยา ตำบลคลองปูน อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง 21170

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2520 เตรียมอุดมศึกษา (แผนกศิลปภาษา) จากโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ
จังหวัดเพชรบุรี

พ.ศ. 2524 กศ.บ. (วิชาเอกสังคมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางแสน

พ.ศ. 2532 กศ.ม. (การมัธยมศึกษา การสอนสังคมศึกษา) จากมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร